BAŞMUHARRİRİ
Ahmet Emin YALMAN
VATANEVİ
Cağaloğlu, Mollafenari Sok. 30-32
Telefon: 24207 — 29316 — 29315
Telgraf: VATAN İstanbul
YIL : 12 — SAYI : 4033

ÇARŞAMBA
6
AĞUSTOS
1952
Fiyatı : 15 kuruş

VATAN

İĞRİYE İĞRİ - DOĞRUYA DOĞRU

GÜNÜN YAZISI :

Hesaplı çiftçilik

Yazan : *NUMAN KIRAÇ*

Bugün ikinci sayfamızda

Bayar ve Menderes Egedeki manevrada bulunacaklar

Amerikan donanması manevrasında bulundukları müddet zarfında, Cumhurbaşkanına Koraltan, Başbakana Üstündağ vekâlet edecek

Dün de Floryada mühim bir toplantı yapıldı

Amerikan altıncı filosunun Çanakkale haricinde ve Adalar denizinde yapacağı manevralarda, vâki resmî davet üzerine Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ile Başbakan Adnan Menderes de bulunacaktır.

Manevranın devamı müddetince Cumhurbaşkanlığı vekilliğine, Anayasa hükümlerine tevfikan Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Koraltan, Başbakan Vekilliğine Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Ekrem Hayri Üstündağ vekâlet edeceklerdir.

Bugün limanımızdan hareket edecek olan Amerikan filosu ile Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ve Başbakan Adnan Menderes de gideceklerdir.

Celâl Bayarla Adnan Menderese donanma komutanı Rıdvan Koral, yaveri ve muhtemelen Millî Savunma Bakanı Hulûsi Köymen de refakat edeceklerdir.

Celâl Bayarla maiyetindeki erkân, manevraların sonunda bir Türk muhribi ile memlekete dö-

(Devamı Sa: 5; Sü: 7 de)

Anna Rosenberg gitti

Amerika Millî Savunma Bakan yardımcısı Bayan Anna Rosenberg hususî bir uçakla Kuzey Afrikaya hareket etmiştir. Yukarıdaki resimde Bn. Anna Rosenberg, Amerikan altıncı filosunun sancak gemisi USS Salem'in topları hakkında izahat alırken görülmektedir.

Ortadoğu savunması için İngiltere proje hazırladı

Milletlerarası plânlaştırma kurmay heyetinin Kıbrıs'a yerleşmesi muhtemel

Anadolu Ajansı

Florensa, 5 — Güney Avrupa hava kuvvetlerinin tesis yıldönümü münasebetiyle yapılan konferanstan sonra bu teşkilât komutanı General David Schlatter beyanatta bulunarak demiştir ki:

«— Türkiye ve Yunanistanın kuzey Atlantik Paktı teşkilâtına kabul edilmeleri ile 4 Ağustos 1951 tarihinde kurulmuş olan güney Avrupa bölgesi hava kuvvetleri komutanlığının hava kuvveti hissedilir derecede artmış-

(Devamı Sa: 5; Sü: 7 de)

Tam bir hesaplaşma

Samet Ağaoğlunun basın konferansına cevap

Yazan: AHMET EMİN YALMAN

Başbakan yardımcısı Samet Ağaoğlu, D. P. nin İstanbul merkezinde bir basın toplantısı yapmış... Ele aldığı tek mevzu, D. P. iktidar zümresinin siyasî gidişine karşı taraftımdan yapılan müsbet tenkidlerdir.

Samet Ağaoğlunun sözlerindeki bariz vasıf şudur: Bir gazetecinin menfaat, nüfuz, mevki, gurur arkasında koşmadan, memleketin iyiliği, demokrasi rejiminin selâmeti ve iktidarda bulunanların dostça ikazı için samimî surette yazı yazması yolunda bir ihtimal, (Kuvayı Milliye Ruhu) adlı bir eserin muharriri olmasına rağmen, Başbakan yardımcısının havsalasında yer alamıyor. Benim 45 yıllık bir gazetecilik hayatım ortada duruyor. Bunun her safhası; hertürlü menfaat, mevki, nüfuz endişelerini istihkar etmek, idealler uğruna risk ve ukubet göze almak suretiyle geçmiştir. Her kısmında hak ve hürriyet uğruna imanlı ve fedakâr mücadeleler vardır. Samet Ağaoğlu bu uzun meslek hayatını tamamiyle yok farzederek, bana hususî, kötü, hasis gayeler atfetmeğe ve sözlerimdeki ikna kuvvetini ve samimiyeti böylece baltalamağa ve şüpheli göstermeğe çalışıyor.

Beni üzen taraf, D. P. iktidarındaki en mes'uliyetli mevkilerden birine yükselen bir siyaset adamının, bu kadar sathi bir mantıkla ortaya çıkması, samimî bir idealizmin toptan münkiri oluşu ve sözlerinin her kısmında ayrı ayrı tezatlara düşmesidir.

Samet Ağaoğlunun iddiasına göre ben, iktidara ve bazı şahsiyetlerine taarruz etmeği iş edinmişim...

Halbuki benim bütün dileğim, D. P. iktidarının muvaffak olmasından, bunu temsil eden eski ve çok yakın mücadele arkadaşlarımın tam şahsî başarılar temin etmelerinden ibaretir. Yıllarca müddet, kendilerinin ne yaman, ne kadar güvene lâyık, ne kadar sevimli ve geniş görüşlü insanlar olduğuna okuyucularımı inandırmağa çalıştım. Kendilerine açılmasını kendi kudretim dahilinde temine bu kadar uğraştığım mânevî kredinin yersiz olduğunu ve hatâ ettiğimi itirafa bugün mecbur olmak benim için çok acı ve elemli bir şeydir. Zaten ana prensiplere dair hür dünya huzurunda kendi memleketimin iktidar mevkiine karşı tenkid yazıları yazmak zorunda kaldıkça, derin bir azap duyuyorum. Kalemimi, bu iktidarın itibarını yükseltmeğe, memleketimizdeki milli işbirliğinin ve siyasî istikrarın hür dünyanın en büyük ümitlerinden birini teşkil ettiğine gögsümü gererek ilân edebilmeğe hasretmek mümkün olsaydı, benden mes'ut adam olmazdı. Kırk beş yıl içinde çektiklerimin hepsinin en tatlı mükâfatını görmüş olurdum.

Samet Ağaoğlu; hakkımda bir kanaate varmak için bir senelik yazılarımı gözden geçirmeğe lüzum görüyor. Bütün o kırk beş sene içinde hedefinden hiç şaşmayan mücadele yazılarını tetkikine mevzu yaparsa, elbette daha esaslı bir kanaat elde eder. Fakat bir senelik yazılar hakkında vardığı hüküm de hakkın intakının en hoş bir şeklidir. Başbakan yardımcısı, Kore harbine girişdiğimiz zaman cesur kararından dolayı hükümeti göklere çıkardığımı itiraf ediyor. «İktisadi ve içtimaî sahada memleket yepyeni bir devre girmiştir, ileri hamleler birbirini takip ediyor» diye yazılar yazdığımı hatırlatıyor. Bunun mânası şudur ki (Vatan) doğruya doğru demek yolundaki vazifesini candan görmüş, büyük fedakârlıklarla yurt ilâveleri hazırlayarak memleketin muhtelif kısımlarındaki kalkınma ruhunu birbirine tanıtmağı iş edinmiştir. muhalefetin bu meselelerdeki çirkin ve bozguncu tenkidlerine karşı tam bir azimle cesaret almış, «Muhalefet lideri İnönü Kore meselesinde ihanet kapısına vardı» diyecek kadar ileri gitmiştir. İktisadi hayatta peyda olan ferahlığı umumî efkâra aksettirmeğe, iktidar hakkında güven ve itibar yaratmağa elinden geldiği kadar çalışmıştır.

Bu yoldaki neşriyatı yerinde bulan Samet Ağaoğlunun, eğer tenkide tahammülü olsaydı, iktidar başına vurmasaydı, insaflı ölçülerle hükümlerini verebilseydi, doğruya doğru demekten çekinmeyen bir gazetenin eğriye eğri demek kanaatiyle yazı yazarken de samimî ve haklı olabileceği ihtimalini hatırına getirirdi. Demokrat Partinin mukadderatını idare edenlerin tuttukları yolu; beş sene müddet mitinglerde halka ilân ettikleri ölçülere vurmak zahmetine katlanırdı.

Samet Ağaoğluna bakılırsa, ben üç, beş kişiyi muarız ve düşman diye kabul etmişim, diktatörlük temayülleri beslediklerini devamlı bir tempo ile ileri sürmüşüm, bu gayretler netice vermeyince, D. P. ye karşı taarruza geçmişim, «Halk Partisinden aldığı mirasın üzerinde ve ayni istikamette yürüyor» demeğe kadar varmışım. Halbuki kendisinin ve «medeni dünyanın» anlayışına göre tenkid; şahısların dışında kalan hâdiselerin objektif görüşle tetkik ve mütaleası suretiyle yapılırmış. Benim yaptığım ise bu değilmiş, hiç bir yazımda müsbet bir hâdisenin üzerinde durmamışım. Diktatörlük istidadı hakkındaki iddiama tek delil göstermemişim. «Samet Ağaoğlu faşizm yaratmak istiyor» dediğim zaman gene tek delilim yokmuş.

Herkesin gözü önünde duran hakikatler, bu iddialardan ne kadar uzak.... Ben iktidar mevkiindeki eski mücadele arkadaşlarımın mevkiini sarsmağa çalışacak yerde tamamiyle aksine olarak hatalarının geçici olduğuna, bunları intikal dev-

(Devamı Sa: 5; Sü: 5 de)

Genel kurmay ikinci başkanı Orgeneral Zekâi Okan

Komuta heyetinde değişiklikler

Genel Kurmay İkinci Başkanı Zekâi Okan'ın başka vazifeye, Baransel'in Savunma Yüksek Konseyi G. Sekreterliğine getirilmesi bekleniyor

Hususî Muhabirimizden

Ankara 5 — 30 ağustos terfi listesi ile beraber yüksek komuta heyetinde bazı mühim değişikliklerin yapılacağı söylenmektedir. Buna göre, genel kurmay ikinci başkanı Orgeneral Zekâi Okanın daha mühim bir vazifeye, üçüncü ordu komutanı

(Devamı Sa: 5; Sü: 3 de)

Eisenhower'in On prensibi

Associated Press

Los Anceles, 5 — General Eisenhower programında «müsbet» olarak vasıflandırdığı şu hedefleri sıralamıştır:

1 — Amerikanın manevî, maddî ve yaratıcı kudretinin arttırılması,

2 — Hür dünyanın kudreti sayesinde teminat altına alınacak âdil ve sürekli bir sulhün kazanılması;

(Devamı Sa: 5; Sü: 5 de)

Fransa'nın Tunus'a Karşı durumu Sertleşti

Associated Press

Tunus 5 — Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman özel bir kurye ile Tunus Beyine gönderdiği bir mesajda, hükûmetinin teklif etmiş olduğu reform programına Tunusun mukabil tekliflerde bulunmamasının arzu edildiğini bildirmiştir.

(Devamı Sa: 5; Sü: 6 da)

Gelecek hafta temsillerine başlıyacak olan Yunan trajedi tiyatrosu sanatkârlarından Marika Katopuli (yazısı 5 inci sayfamızdadır)

Amerika, İran'a borç verecek

İran mümessili, Amerika, petrolümüzü almazsa, sovyetler Birliğine satmak mecburiyetinde kalacağız, diyor

Anadolu Ajansı

Londra 5 — Umumiyetle iyi haber alan bazı siyasî çevrelerde ısrarla dolaşan şayialara göre, Birleşik Amerika doktor Musaddık hükûmetine 50 milyon dolar ödünç vermek üzere bulunmaktadır.

Nevyork 5 (A.P.) — Amerikadaki sınaî durumu incelemek için burada bulunan İran Çalışma Bakanlığı genel direktörü M. Nakhaî, İranın, elindeki petrolleri elden çıkaramadığı takdirde bu petrolü Rusyaya satabileceğini ihsas etmiştir. İranlı idareci demiştir ki:

«— İstihraç edilen petroller

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

Uludağ'da volfram madeni bulundu

Maden cevheri yüzde iki nisbetinde bulunuyor. Dağda tesisler kurulacak

(Yazısı 5 inci sayfamızdadır.)

Ankara 1 inci Ağırceza heyeti başkanı Emin Dazıroğlu (ortada)

Emin Dazıroğlu'nun kendini red sebebi

«Adalet Bakanının Mecliste heyetimizi şüphe altında bırakacak tarzda cevap vermesi karşısında Atay dâvasında mahkemeyi teşkil eden heyetten istinkâf ediyorum»

Hususî Muhabirimizden

Ankara, 5 — Ankara Birinci Ağırceza mahkemesi reisi Emin Dazıroğlu, Falih Rıfkı Atay hakkında verdiği beraet kararının Yargıtay Birinci Ceza dairesi tarafından son defa esasından bozulması üzerine kendi kendisini reddetmişti. Ağırceza reisi bu dikkate şayan red kararında aynen şöyle demektedir:

«Ulus gazetesinin 24.10.1951 günlü nüshasında «Çetecilik» başlığı altında çıkan yazısıyle Büyük Millet Meclisinin ve hükûmetin mânevî şahsiyetini tahkir eylemekten sanık mezkûr gazete yazarlarından Falih Rıfkı Atay ve bu yazıyı neşretmek suretiyle işbu suçlara iştirak etmekten sanık adı geçen gazetenin Yazı İşleri müdürü Cemal Sağlam hakkında açılan dâvanın duruşması sonunda mahkeme-

(Devamı Sa: 5; Sü: 1 de)

Dış ticaret Rejimi Değiştirilecek

Ankara, 5 (D.H.A.) — Hükûmet dış ticaret rejiminde değişiklikler yapmağa karar vermiştir. Buna sebep dış ticaret bilânçosunda görülen açıktır. Liberasyon yoliyle yapılan geniş ithalâtın tevlit ettiği muvazenesizlik bugünkü sistem içinde kapanmak imkânından oldukça uzak görülmektedir. Malûm olduğu üzere liberasyona dahil memleketlerden yalnız haziran ayında yapmış olduğumuz ithalâtın açığı 24 milyon dolar olarak tesbit edilmiştir.

Hükûmet dış ticaret rejimimizdeki geniş açığı kapamak maksadıyle ithalâtta bazı tahdit-

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

Dün gece Ay tutuldu

Dün kısmî bir ay tutulması olmuştur. Ayın gölgeye girişi Türkiye saatiyle 20 yi 33 dakika 24 saniye geçe başlamış ve saat 21 i 47 dakika 24 saniye geçe tutulma azamî haddinde bulunmuştur Bu esnada ayın yüzde 54 ü tutulmuş bulunuyordu. Saat 23 ü bir dakika 24 saniye geçe tutulma nihayetlenmiştir.

Pasifik Konferansı

Anadolu Ajansı

Honolulu, 5 — Dünkü tarihî konferansı açmış olan Birleşik Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda Dış İşleri Bakanları herhangi bir komünist tecavüzü karşısında Pasifik bölgesinin ne

(Devamı Sa: 5; Sü: 3 de)

Bugün

Samsun İlâvemizi Veriyoruz

Samsun ilâvemizi Bugün müvezziinizden isteyiniz

Şehrimiz tüccarlarından birinin İstanbul şehri adına Dünya Güzeli Armi Kuusela'ya yolladığı hediyeler, Finlândiyadaki elçiliğimizde yapılan bir törenden sonra kendisine verilmiştir. Yukarıki resim, dünya güzeli şerefine verilen kokteylde çekilmiştir.

GÜNÜN YAZISI

Hesaplı çiftçilik

YAZAN : **Numan Kıraç**

Çiftçiliğimiz gelişiyor. Çiftçilikten büyük kârlar temin edildiği işitiliyor. Kendi mesleği olmadığı halde başka işlerden elde ettikleri kazançları çiftçiliğe yatıranlar görülüyor. Arazi fiyatları alabildiğine yükselmiştir. Bu hummalı gidişin hesabını nasıl göreceğiz. İşler yolunda mıdır? Çiftçiliğimiz hakikaten kâr getiriyor mu?

Her işde olduğu gibi çiftçilikte de hesabını bilmek hiç şüphesiz en çok arzu edilen bir şeydir. Böyle olmakla beraber pek az çiftçi biliyoruz ki doğru dürüst hesabını tutmuş bulunsun.

Çiftçilikte gidilecek kârlı yolu bulmak hesap tutmakla mümkündür

Çiftçilikte hesap tutma meselesi, işletmenin gidişini tanzim ve ıslah etmek, meşgul olunan muhtelif ziraî mevzular arasında mukayeseler yapmak, maliyeti anlamak ve netice olarak gidilecek kârlı yolu bulmak bakımlarından çok lüzumludur. Ziraî bir işletmeden düzgün ve kârlı bir netice çıkarabilmek için işi en iyi bir şekilde idare etmek lâzımdır. İyi idare de hesap tutmakla kabildir. Mahsul, hayvanlar, işçi, malzeme ve para varlıkları ancak iyi idare edilince verimli olurlar. Muvaffakiyetli çiftçiliğin anahtarı hesap tutmaktır. Bu kapı ancak böyle bir anahtarla açılabilir.

Bu kadar mühim olan hesaplı çiftçilik mevzuunun çiftçilerimiz arasında tutulmasını temin için kendilerini hesap tutmağa alıştırmak, hesap tutmanın kolaylıklarını onlara göstermek ve faydalarını fiilî olarak isbat etmek icap eder.

Gelir vergisi ve büyük çiftçiler

Diğer taraftan gelir vergisinin büyük çiftçilerimize teşmil edileceğine dair zaman zaman görüşmeler oluyor, yazılar görülüyor. O takdirde büyük çiftçilerimizin defter tutmaları bir zaruret olacaktır.

Böyle bir işe kendimizi alıştırmamız için bugünden hazırlıklı olmamız lâzımdır.

Nitekim Amerikada muayyen bir hadden sonra çiftçilerden gelir vergisi alınmaktadır. Bu sebeple defter tutmanın faydaları hakkında Amerikan menşeli tavsiyelerde bu sayede gelir vergisi beyannamelerinin hatasız doldurulabileceği zikrolunmaktadır.

Bu işi çiftçilerimiz arasında nasıl tamim edelim? Onlara defter tutmanın faydaları ve kolaylıklarını nasıl gösterelim?

Ziraat Bankasına düşen vazifeler

Ziraat Bankası her sene çiftçilerimize kredi şeklinde mühim miktarda para yardımı yapmaktadır. Bankadan her para alanın hesap tutmağa mecbur edilmesini istemiyoruz. Fakat muayyen hadlerden meselâ 10 - 15 bin liradan fazla kredi temin edenlerden bankaca tanzim edilmiş, basit bir çiftlik idaresi defteri doldurmasını istememiz çok makul ve mümkündür. Bu sayede bir taraftan çiftçiyi defter tutmağa mecbur etmiş ve onu bu suretle hesabını yapmağa alıştırmış oluruz. Bir taraftan da banka yardımının işletmede ziraî ne gibi akisler doğurduğunu mütalea etmek imkânını elde etmiş bulunuruz.

Ziraat Bankasının hazırlayacağı bu defter her bölgenin ziraî mevzularına göre hazırlanmış ve kolaylıkla anlaşılır, kullanışlı, basit birşey olacaktır.

Bu defterde yılbaşı envanter devirleri, iyi tasnif edilmiş masraf ve gelir rakamları, bir yıllık malî hulâsa ve bazı istihsal notları bulunacaktır.

Bu defteri tanzim edecek olan çiftlik idaresi mütehassıslarının çiftçilerimizin kabiliyetini ve çiftçiliğimizin icaplarını çok iyi düşünerek, hattâ hesap tutmasını istediğimiz kimselerin de fikrini alarak hazırlığı yapmaları doğru olur.

Teknik ziraat teşkilâtına düşen vazifeler

Ziraat teşkilâtımız yer yer, Amerikan (Extansion service) e müşabih teknik ziraat teşkilâtı haline sokulmaktadır. Esasen çiftçilerimizle içli, dışlı temas etmeleri asıl vazifeleri icabı olan bu teşkilât mensupları ister bankadan kredi temin ettiği için kabul ettiği mecburiyeti yerine getirmek üzere yardıma muhtaç olanlara, isterse hiç bir mecburiyeti olmadığı halde gönüllü olarak defter tutmağı arzu eden, meraklı çiftçilere bu hususta hertürlü muavenette bulunmağı vazife bilmelidirler. Hattâ bu teşkilâttan çalıştıkları çevrelerde çiftçilere hesap tutturma işini bir plâna bağlamak suretiyle muayyen bir devrede, şu kadar çiftçi ile işbirliği yapmaları vazife olarak istenmelidir.

Amerikada bir memurun bu gibi hallerde iki yüz çiftçinin hesabını doğru ve dürüst yürüttüğü görülmüştür. Bu defterin, ilk devrelerde Ziraat Bankasınca hazırlanarak, hesap tutacaklara teknik ziraat teşkilâtı eliyle verilmesi faydalı olur. Amerikada yalnız kredi müesseseleri değil ziraat âletleri satan firmalar bile müşterilerine parasız olarak bu maksada göre hazırlanmış defterler vermektedirler.

Amerikada (Extansion service) ziraat ajanları defter tutmak hususunda yardım ettikleri çiftçilerine sene sonlarında, komşularının elde ettiği neticeler hakkında mukayeseli tahliller yaparak işletmelerindeki aksayan veya muvaffakiyet âmili olan tarafları göstermektedirler. Bu mukayeseli gösterilerin büyük faydalar temin ettiği, çiftçileri daha verimli ve ileri düşünüşlü yeni pratiklere alıştırdığı ve sürüklediği görülmektedir.

Mahsullerimizin hakikî istihsal maliyetini bilmiyoruz

Bugünkü halimizle bir çiftçi ülkesi olan memleketimizde hakikî olarak çiftçimizin herhangi bir teşebbüste deftere müstenit, ciddî bir istihsal maliyetini tesbit etmemize imkân yoktur. Bu vadide söylediğimiz rakamlar ekseriya masa başında düşünülmüş ve tasarlanmış şeylerdir. Yahut da devlet işletmelerinin hiç de hakikî çiftlik hayatına uymayan hesaplarıdır.

Bu işi, Ziraat Bankamızdan ve yurt içinde yer yer kurulan teknik ziraat teşkilâtımızdan ehemmiyetle ve ısrarla istemeği kendimizce bir hak ve vazife saymaktayız.

Acele ediniz

4 Gün var

Ankara'da Yenişehirde Mithatpaşa caddesinde Kaloriferli parke döşeli bütün konförü haiz bir apartıman dairesine sahip olabilirsiniz. Bunun için 9. Ağustos tarihine kadar Sümerbank'da veya Ajanslarımızda 150 liralık bir hesap açtırmanız kâfidir.

Her 150 liraya bir kur'a numarası verilir.

Sümerbank

12644

Bebek Belediye Bahçesinde

6 Ağustos 952 Çarşamba günü akşamı

KIR BALOSU

Kızılay Nişantaşı Şubesi Dispanseri yararına

CAZ - SAZ - SKEÇ

Perihan Altındağ: Selâhattin Pınar, Necati Tokyay, Ahmet Yatman, Fevzi Aslangil

Mustafa Çağlar : Sadi Işılay, Yorgo Bacanos, Mürüvvet Sim, Rauf Ulukut iştirâkleriyle

İNGİLİZ KUPONLARINDA

DAMPİNG

acele ediniz.

Kumaş ve İthalât T. A. Ş. Bahçekapı 28.

EMİRGÂN MERAKLILARINA

Boğazın en kibar ve en güzel yeri

EMİRGÂNDA

deniz görür, iskeleye yakın, ilk ve orta okullar arasında çok güzel arsalar satılıktır.

Müracaat mahalleri: Emirgânda bakkal Ahmet, eski muhtar Muhiddin, berber Hasan ve İbrahim Efendi kahvesinde Celil Beylere

Açıkhava Tiyatrosunda

Konservatuar Türk musikisi konseri ilk defa 50 kişilik bir heyetle

Bu akşam saat 21 de

Her yer bir liradır. Biletler saat 13 den 17 ye kadar Şehir Dram Tiyatrosunda satılmaktadır.

ŞEHİR VE MEMLEKET HABERLERİ

Kömür tevziatında kolaylık gösteriliyor

İstanbul Kömür Tevzi Müessesesi kömür satışlarına başlamıştır. Ayın ilk günleri olması sebebiyle halk para yatırmak için sabahın erken saatlerinde veznelerin kapılarına birikmiştir. Geçen sene en mütekâsif günde satış yekûnu 800 iken dün 1811 kişi kömür parası yatırmıştır. Kömür Tevzi Müessesesi Müdürü Hulûsi Kocaharzemden öğrendiğimize göre, elde bol miktarda kömür vardır ve kaliteleri de güzeldir.

Halkın isteği üzerine kömür parası yatırmak için beyanname numaraları ilân edilecek ve alıcılar çağırılacaktır.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre, Bakanlar Kurulu kararı ile tek odalı ve ruhsatsız, kontratsız evlere de kömür verilecektir. Buna gecekondular da dahil olmaktadır. Kararnameye göre, tek odalı evlere 250, tek odadan fazla olursa yarım ton kok kömürü verilecektir. Zeytinburnundaki Gecekondular mahallesine bir kömür tevzi ekibi giderek ihtiyaç sahiplerini tesbit edecektir.

Dolmabahçe stadı Genişletiliyor

Dolmabahçe stadının genişletilmesi için belediye ile havagazı şirketi arasında yapılan anlaşma gereğince şirket buradaki tesisatını peyderpey nakletmeğe başlamıştır.

Şirket ayrıca Beyoğlunda bir de müdüriyet binasının inşasına başlıyacaktır. İnşaatın hıtamında gazhanedeki müdüriyet binası derhal yıktırılacaktır.

A. A. nın yeni İstanbul Müdürü

Anadolu Ajansı İstanbul şubesi müdürü Cevat Rıza bu vazifeden alınarak yerine Doktor Sıtkı Şükrü Pamirtan getirilmiştir. Yeni müdürün resmî ilânla beslenen iktidar organı bir sabah gazetesindeki taşkın yazıları hoşnutluk uyandırmış olacak ki bu mükâfata lâyık görülmüştür.

T. M. T. F. toplantısı

Üç gündenberi şehrimizde toplantı halinde bulunan Türkiye Millî Talebe Federasyonu, dünkü içtimaında; Alman Millî Gençlik Komitesinin 26 - 30 ağustos tarihleri arasında Berlin'de tertip ettiği toplantıya Türkiye Talebe Federasyonunu temsil edecek bir delegenin gönderilmesi kararlaştırıldıktan sonra Kıbrıs meselesi ele alınmış, Kıbrıs'ın öğretmen, talebe ve mektep dâvasının halli, Kıbrıslıların Türkiyede hukukan Türk vatandaşı muamelesine tâbi tutulmaları üzerinde durulmuştur. Türkiye Millî Gençlik komitesine bağlı teşekküllerden 60 kişilik bir grupun Cumhuriyet Bayramında Kıbrısa seyahat yapması kararlaştırılmıştır.

Koma halinde bulunan bir sabıkalı

Galatada Karamustafa caddesinde, koma halinde baygın yatan sabıkalı eroincilerden Ahmet Cansez, Belediye hastanesine kaldırılmış, tahkikata başlanmıştır.

Çarşambada bir kişi yaralandı

Çarşamba, 5 — Çarşambada cinayetler serisine bir tanesi daha ilâve edilmiş bir kişi ağır surette yaralanmıştır. Bugün sabahın erken saatlerinde Salih oğlu 1935 doğumlu Mehmet Akman ile kiracısı bulunan Aydın arasında münakaşa çıkmış neticede Mehmet Akman tabancasile bahçede bulunan Memişi karnından vurmuştur. Ağır yaralı Samsun memleket hastanesine kaldırılmış sanık, polis Naşit Öztürk tarafından tabancasile birlikte yakalanarak Adalete teslim edilmiştir.

Vali Gökay Yarın gidiyor

Vali ve Belediye Reisi Doktor Gökay, yarın Belgrada müteveccihen beraberindeki heyetle şehrimizden ayrılacaktır.

Gökay, bu seyahatinde muhtelif makamlara verilmek üzere Sanat Enstitülerinin ve diğer sanat müesseselerinin yaptıkları seksen beş hediyeyi götürmektedir.

Vali Gökay'ın teftişleri

Vali ve Belediye Reisi Doktor Fahrettin Kerim Gökay dün sabah, Aksaray ve Kuledibinde daimî olarak kurulan pazar yerlerini teftiş etmiştir.

Gökay, bilâhare şehrin diğer semtlerinde de tetkiklerde bulunmuştur.

Turizm Kurumunun gezileri

Fuar münasebetiyle İzmire bir gezi tertip etmeği gezi programları arasında derpiş eden Türkiye Turizm Kurumu, aynı zamanda Yunanistana yapılması düşünülen diğer bir geziyi bayram günlerine raslatmak suretiyle birleştirmiş ve Bandırma vapurunu tutarak çifte bir gezi tertip etmiştir.

Tek gezi fiyatına tertiplenen seyahat 29 Ağustos Cuma günü başlıyacak, İzmirde gidiş ve dönüşte iki gün kalınarak Fuar görülecek ve isteyenler, İzmir civarını gezebileceklerdir.

Pire ve Atinada iki buçuk gün kalınacak, bu esnada Atina Belediye Reisi ile Türk - Yunan Dostluk ve Atina Gezi Sevenler Cemiyetlerinin merkezleri ziyaret edilecektir. İsteyenlere Atina ve civarını gezdirmek için hazırlanan programlar da tatbik edilecektir.

Kafile, İstanbula 4 Eylûl Perşembe günü dönecektir.

Bu altı günlük gezinin fiyatı 60 - 120 lira arasındadır.

Tekel Genel Müdürlüğü Maliye Bakanlığına bağlanacak

Ankara, 5 (Anka) — Tekel Genel Müdürlüğünün eskiden olduğu gibi yine Maliye Bakanlığına bağlanması hakkındaki kanun tasarısının hazırlıkları tamamlanmıştır. Kibrit ve çakmağın Tekelden çıkarılması, ihraç edilmek şartile tuzlalar kurulmasının serbest bırakılmasından sonra Tekelde bulunan bütün maddeler ispirto ve soma hariç olmak üzere tamamiyle hususî sermayeye devredilecektir. Alâkalılar, bütün Tekel maddelerinin serbest bırakılmasının zamana ihtiyaç gösterdiğini, Kibritte olduğu gibi Tekelin nâzım rolüne devam edeceğini beyan etmektedirler.

Yeşilköy meteoroloji istasyonunun tahminlerine göre bugün şehrimizde hava bulutlu ve pek az bir ihtimalle mevzii yağmurlu geçecektir. Rüzgârlar kuzey doğudan gündüz kuvvetli, gece mutedil esecektir. Hava sıcaklığı artacaktır.

Dün şehrimizde hava açık ve rüzgârlı geçmiştir. Günün en yüksek sıcaklığı gölgede 32 derece olmuştur.

KUCUK HABERLER

TRAKYA GAZETESİ

Batı Trakya Türklerinin haftalık gazetesi olarak İskeçede çıkan (Trakya), 21 yaşına basmıştır. Batı Trakya Türklerinin kalkınması gayesiyle yirmi bir senedenberi çıkan arkadaşımızı tebrik ederiz.

BİR ÇOCUK CESEDİ BULUNDU

Dün Üsküdar iskelesi civarında 3 aylık bir çocuk cesedi bulunmuştur. Polis cesedi bırakanları aramaktadır.

MEHMET YÜCE'NİN CESEDİ BULUNDU

Floryada denize girip bir daha avdet etmeyen Mehmet Yüce ismindeki şahsın cesedi evvelki gün Koyundere mevkiinde bulunmuştur.

Ceset morga kaldırılmış, tahkikata başlanmıştır.

BİR HIRSIZ YAKALANDI

Evvelki gece saat 2.39 sıralarında Galatada Şair Eşref sokak 11 numaralı evde oturan Ferdinan'ın evinin penceresinden elini sokarak hırsızlık yapmak istiyen Mehmet Kara suçüstü yakalanmıştır.

BİR BABANIN OĞLU HAKKINDA İHBARI

Cibali Üsküplü caddesi 56 numaralı evde oturan Abdullah Bircan, sahibi olduğu kamyona ait 7080 lira değerinde 6 adet dış lâstik ile 3 adet iç lâstiğin, oğlu Abdurrahman Bircan tarafından çalındığını iddia ettiğinden tahkikata başlanmıştır.

İki esrarkeş yakalandı

Evvelki akşam saat 18.30 da Kasımpaşada Hacı Hüsrev mahallesi Sakızağacı caddesi 8/10 sayılı eve yapılan baskın neticesinde sabıkalı esrarkeşlerden Ciçiburun Mustafa ve arkadaşları esrar içerken yakalanmışlardır.

Tekirdağ D.P. İl kongresi

Tekirdağ (Hususî) — Bu ayın 17 Pazar günü saat 10 da İl D. P. kongresi toplanacaktır. Bu toplantının çok hararetli geçeceği ve Tekirdağ Demokratlarının en mühim meselelerini bu toplantıda konuşacakları anlaşılmaktadır.

Çakmakçılarda bir yangın

Evvelki gece saat 24.15 de Çakmakçılar Büyük Valide hasında terzi Nikonun dükkânından çıkan yangın, Yuvan ve Mihalin dükkânlarının tamamen, dokumacı Ziyanın atölyesinin de kısmen yanmasına sebep olmuştur. Tahkikata başlanmıştır.

D.P. Ocak başkanını yaraladılar

Hereke (Hususî) — Yukarı Hereke D.P. ocak başkanı Kemal Sarıyı kardeşi Nurettin Sarı bir eşek meselesi yüzünden çifte ile ağır bir şekilde yaralamıştır. Yaralı İzmit memleket hastanesine gönderilmiştir.

R. Onursal Dün Basın Toplantısı yaptı

Şehrimizde bulunan İzmir Belediye Reisi Rauf Onursal, İzmir Enternasyonal Fuarının yakında açılması münasebetiyle dün Parkotelde bir basın toplantısı yapmış ve bu seneki fuar hakkında bazı izahat vermiştir. Rauf Onursal, hükûmetten bu sene diğer senelere nazaran daha fazla yardım görüldüğünü, fakat buna rağmen bu yardımın ihtiyacı tam mânasıyle karşılamadığını söylemiş ve ezcümle demiştir ki:

— Fuarımıza bu yıl 14 yabancı devlet resmen iştirak etmektedir. Bu seneki bütçe 1.255.000 liradır ve bu paraya 22 parkın bakımı da dahildir. Dekor için 100 bin lira sarfedilmiştir.

İzmir Fuarına bu sene Amerika, İngiltere, Fransa, Belçika, Avusturya, Hollanda, İsveç, Yunanistan, Batı Almanya, İtalya, Macaristan, Yugoslavya, Hindistan ve İsrail iştirak etmektedir.

Fuar münasebetiyle ilâve vapur seferleri

Fuar münasebetiyle İzmire ilâve vapur seferleri yapılacaktır. Etrüsk vapuru ilk fuar seferini 14 ağustosta yapacaktır. Denizcilik Bankası, fuar dolayısiyle Bandırma vapur seferlerini de arttırmayı düşünmektedir. Haftada beş posta ile yapılan bu seferler altıya çıkarılacaktır.

Karadenize ilâve sefer

Yaz mevsimi münasebetiyle Karadenizde yolcu nakliyatı fazlalaştığından bu hafta yeni bir ilâve seferi yapılacaktır.

Bu münasebetle Dumlupınar vapuru Trabzona kadar gidip dönecektir.

Bir genç balkondan düştü

Yeldeğirmeni Rıhtım caddesinde 146/2 numarada oturan Erkan Önhan adında bir genç, evinin balkonunda jimnastik yaparken sokağa düşerek ağır surette yaralandığından Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Bir randevu evi basıldı

Sabıkalı randevuculardan Hayriye Yılmazın, Tarlabaşı caddesi Peşkirci sokak 11 numaralı evine yapılan baskın neticesinde 3 çift yakalanmıştır.

Hayriye hakkında takibata başlanmış, kadınlar Zühreviye hastanesine sevkedilmiştir.

Bir kadın otobüsten düştü

Dün Üsküdar - Beykoz arasında çalışan 3096 plâkalı otobüs yolcularından Saadet Karaca adında bir kadın, otobüsün açık bulunan kapısından düşerek ağır surette yaralanmıştır.

Vazifelerinde ihmalleri görülen şoför ve biletçi hakkında kanunî takibata başlanmıştır.

TAKVİM

6 AĞUSTOS 1952
ÇARŞAMBA
AY 8 — GÜN 31 — HIZIR 93
RUMÎ 1368 — TEMMUZ 24
HİCRÎ 1371 — ZİLKADE 15

	Vasati	Ezani
SABAH	04.59	09.38
ÖGLE	12.20	04.59
İKİNDİ	16.13	08.52
AKŞAM	19.20	12.00
YATSI	21.06	01.46
İMSAK	03.03	07.42

Gazetemize gönderilen yazı ve resimler basılsın, basılmasın iade edilmez.

GEÇMİŞTE BUGÜN

Kıbrısın fethi

381 yıl evvel bugün, 6 ağustos 1571 de Kıbrıs'ın son müstahkem kalesi Magosa Türk ordularına teslim olmuştu. Muhasara 1570 eylûl ayında başlamış, on bir ay sürmüştü. Müdafiler cesaretle savaşmışlar, fakat neticede Türklerin azmi karşısında terki silâh etmekten başka çare bulamamışlardı. Magosa'nın zaptı ile Kıbrıs adasının fethi tamamlanmıştı.

Her karış toprağı Türk şehitlerinin kanıyle sulanmış olan Kıbrıs, yüzlerce yıl bir Türk adası olarak yaşamıştır. Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır.

TÜLBENTCİ

KÖR KADI

Üstünlük İddiasının sonu

Emperyalizmin baş belirtisi, bir milletin diğer bütün milletlerden üstün olmak iddiasıdır. Böyle bir iddiada bulunan milletin emperyalist olduğundan şüphe etmek asla caiz değildir.

Emperyalist millet, öyle olmıyan milletleri mutlaka kendisine düşman eder ve onları kendisine karşı ittifak haline getirir. Bunun içindir ki emperyalizm ergeç husranla neticelenir.

Tarihte bunun en yakın misali Hitler Almanyasıdır. Hitler, Alman milletinin bütün milletlere üstün olduğu iddiasındaydı. O iddiada olduğu için Almanyanın geri kalan dünyaya hükmetmesi sevdasına düştü. Bu sevda, aleyhte büyük bir blokun meydana gelmesine sebep oldu. Âkıbet ise malûm!

Hitler Almanyası ortadan kalktıktan sonra, üstün millet olmak iddiasını Ruslar benimsediler. Ruslar demekle tabiî, Rusyayı idare eden kızıl zimamdarları kastediyoruz. Bu zimamdarlara göre bütün Rus milleti, her sahada bütün milletlerden üstündür.

Bu zihniyetledir ki İkinci dünya harbini müttefiklerin değil, Rusyanın kazandığı ileri sürülür. Dünyada meydana gelmiş bütün keşif ve icatlar Rus âlimlerine mal edilir. Bu maledilişlerin ortaya kadar türlülerinin ortaya atıldığını gördük. Sporda dahi hiç bir millet, Rusların üstüne geçmek kabiliyetinde değildir. İşte Helsinki Olimpiyadında hususî ve mutad puvanlamaya göre Amerikalılar 614, Rus sporcular 563 puvan topladıkları halde Rus sporcuların kafile başkanı - nasıl bir hesaba dayandığını söylemeğe asla yanaşmadan - Rusların 494, Amerikanın 490 puvan aldığını iddia etmiştir.

Bütün bu üstünlük iddiaları, Kremlindekilerin emperyalist emellerinin işareti olmaktan başka bir şey değildir. Bu işaret karşısındadır ki, boyunduruk altındaki peyk memleketler dışındaki diğer milletler Rusyaya karşı gittikçe büyüyen ve genişleyen bir blok meydana getirmektedirler.

«Üstün millet» olmak iddiasında bulunan Hitler Almanyası için de tıpkı böyle olmuştu. Kremlin'dekiler gibi, belki de iradesi dışında onların sürüklediği Rus milletinin uğrayacağı hüsran da tıpkı Hitler ve Hitler Almanyasının uğradığı hüsranın aynı olacaktır.

Sadun G. SAVCI

ON KELİMEYLE

Bir Belediyeci «Ucuzluk masaldır» diyormuş...

Yâni: «Bir varmış bir yokmuş»!...

TATLISERT

Tabanca ithali

Adli makamlarca yapılan tahkikata göre, muhtelif memleketlerden ithal edilen 13.000 tabanca ve milyonlarca merminin, şehrimizde satılmayıp bir takım [illegible] tertiplerle Anadoluya sevkedildiği anlaşılmıştır.

Bu şekilde hareket eden bayiin ruhsatnameleri alındığı gibi, bundan sonra tabanca ithaline de müsaade edilmiyeceği söylenmektedir.

Kapatma

YAZAN: FANNY HURST ÇEVİREN: REZZAN A.E. YALMAN

27

Freda bir iki gün yatakta kalarak Hugo'yu, çocuğunu düşürdüğüne inandırdı. Adamcağız, karısının bir an evvel iyileşmesine duacı idi.

Adolphe Scmidt'in ölümündenberi ne çok hâdise cereyan etmişti. Ray, Freda'nın kurduğu ve tatbik etmiş olduğu plânın küçüklüğü karşısında artık insanlardan iğrenmişti. Yatak odasında hakikati öğrendiği zaman duyduğu ıstırabın hâlâ tesiri altında idi. Halbuki Freda bunu ne kadar basit ve tabiî göstermişti.

Freda ile Hugo eşyalı bir oda tutmağa mecbur kaldılar. O kadar bekledikleri davet bir türlü olmadı. Amca onları kırmızı tuğla eve çağırmadı. Her ne kadar Freda'yı her görüşünde yanağını sıkıyorsa da yine de genç evlileri evine almadı. Noel münasebetiyle onlara bir sepet meyva ile dört düzine bira şişesi gönderdi. O biraları fabrika hususî olarak onun için imal ederdi.

Bu hediyeler Tagenhorst ile yeni evlileri çok memnun etti. Amca tarafından Noelde yemeğe davet olunmadıklarına fena halde alınmışlardı. Hediyelerle gönülleri alındı. Freda, amcaya güzel bir teşekkür mektubu yazdı ve kendisini yemeğe davet etti. Taşınma aralığında Tagenhorst her işi bırakıp yemek hazırladı. Öyle muhteşem bir ziyafet verdiler ki amca nefis yemeklerin karşısında şaşırıp kaldı. Hepsinden bol bol yedi, şarap içti. Bir aralık yemekten sonra içmiş olduğu şarabın tesiriyle bir hayli coştu. Koridorda Ray'ı sıkıştırdı. Genç kızı belinden yakalamağa çabaladı ve kulağına şu sözleri fısıldadı:

— Siz ne güzel bir kızsınız. Bu akşam benimle gezmeğe gider misiniz? Sizi Atlantik bahçesine götürürüm. Haydi, çabucak evet deyiniz bakayım..

Hepsi de aynı şekilde iğrenç ve esrarengiz sözler söylüyor ve üstü kapalı tekliflerde bulunuyorlardı. Şişirilmiş bir balona benzeyen iri gövdesi, küçücük ve içine gömülmüş gözleriyle bu adam da Ray'a aynı imalı lâfları söylemeğe cesaret ediyordu. Freda'nın yanağını sıkarken ona bir çocuk muamelesi ediyordu. Bütün yemek esnasında ağzını açıp bir lâf bile etmemiş olan Ray'a karşı ise büsbütün başka türlü hareket ediyordu.

İhtiyar zampara! Ona karşı Ray'ın sert ve aksi davranması lâzımdı. Öyle de yaptı.

Tagenhorst bütün bunların farkına vardı. Fakat hiç belli etmedi.

Ray, baba ocağını terketmeğe mecbur olacağından dolayı meyustu. Doğduğu evden çıkmak ona ağır geliyordu. Fakat başka türlü yapmasına imkân yoktu. O civardaki bir evde bir oda kiraladı. Bu ev, mahallenin en eski, fakat en temiz evlerinden biriydi. Yaşlı bir karı kocaya aitti. Dört kızları vardı. Dördü de evlenip dışarıya gitmişti. Ray böyle bir evde oturmakla istikbalini temin edemezdi. Onun için en iyi şey Kurt ile evlenmekti. Kurt'un yakın zamanda işleri gelişecek, kendisi de zengin olacaktı. Hem onunla geçireceği hayat hareketli ve canlı olurdu. Ara sıra Nevyork'a da gidebilirlerdi. Kurt eğlenmesini ve gezmesini seven bir adamdı.

Fakat elâ gözlü, kara kaşlı, kara bıyıklı, beyaz dişli, kibar ve zengin bir Yahudi genci Ray'ın gönlünü çelmiş ve kalbindeki bütün diğer arzuları silip süpürmüştü.

Günler artık o kadar boştu ve hepsi de birbirine o kadar benziyordu ki.. Geceler de ancak her şeyi unutmağa yaradığı için seviliyordu.

Ray'ın huyu değişmişti. Vaktiyle giyinmesini, süslenmesini, çıkıp gezmesini, at yarışlarına gitmesini, cumartesileri Geyik lokantasının önünde dolaşarak kendini göstermesini seven kız nerede idi?

Bir sabah üvey annesi, Freda ya yavaşça şöyle dedi:

— Ray artık kıyafetine itina etmiyor. Bu sabah öyle bir halde mutfağa indi ki şaştım. Bundan bir sene evvel köşe başına kadar gitmek için bile giyeceği eski bir blûzu ütülüyordu. Zaten Ray'ın da parlaklığı geçti. Eminim ki artık Kurt bile onunla evlenmek istemiyecektir. Fakat şayet hâlâ istemekte ısrar ederse, bence hiç durmasın kabul etsin, çünkü artık başka kısmeti nasılsa çıkmaz.

Freda, her zaman yaptığı gibi dudağını uzatarak cevap verdi:

— Bilmem ki Ray neden bu hale geldi? Anlamıyorum.

— Anlamıyacak ne var? Bunun sonu böyle olur işte... Eğer günün birinde bir de başına bir şey gelirse hiç şaşmam Bu kadar sürtüklük edilir mi?

— Ne demek istiyorsun, anne?

— Sen anlamazsın. Evli olmana rağmen hâlâ bir çocuk gibi masumsun..

— Bana kalırsa, anne, Ray henüz hiçbir erkekle yakından düşüp kalkmamıştır.

— Bilmediğim bir şeyi iddia edemem tabii.. Fakat bu ihtimali düşünmeme de kimse mani olamaz.

— Fakat Ray'ın etrafında gördüğü şeylerden dolayı müteessir olduğunu anlamıyor musun anne?

Bu söz çok doğru idi. Ray'ın kendisine yapılan mühim haksızlıklara pek aldırmamıştı. Fakat bazı ufak tefek hâdiseler onu çok müteessir etmişti. Mesela evdeki piyano ile küçük piyano iskemlesinin taşınması esnasında Ray az kalsın ağlıyacaktı. Bu piyanonun başında annesinin oturup çocuk şarkıları söylediğini birden hatırlamıştı.

Kendisine ait eşyayı toplarken de Ray çok müteessir olmuştu. Babasının tütün kokusu sinmiş olan küçük yazı masasını, annesine ait yaldızlı bir iskemleyi, bazı resimleri ve salonda yirmi senedenberi duran bebeği artık nasılsa Ray'a bırakmışlardı.

(Devamı var)

Dış Politika

İleri karakol Çarpışmaları

Yazan: E. T

Amerikada Kasım ayında yapılacak Cumhurbaşkanı seçimi için mücadele başlamıştır. Mücadele şimdilik ileri karakol çarpışması şeklindedir, asıl kuvvetler henüz karşılaşmamıştır. Daha ziyade gazeteler, ikinci derecede şahsıyetler tarafından idare ediliyor. Fakat çok geçmeden iki partinin namzedi Eisenhower ve Stevensen de karşılaşacaklar, propaganda sahasına çıkacaklardır.

Mücadele başlıca iç meseleler etrafında olacaktır. Fakat dış meselelerin de hararetli münakaşalara sebep olacağı anlaşılıyor. Cumhuriyetçiler şimdiden Demokratları fena bir dış politika takip etmekle itham ediyorlar. Cumhuriyetçilere göre bugünkü bütün güçlükler bu fena politikanın neticesidir...

Cumhuriyetçiler diyorlar ki: «Demokratlar yirmi seneden, bilhassa Yalta ve Potsdam anlaşmalarından, yani 1945 denberi çok fena, çok yanlış hareket etmişlerdir. Roosevelt, Rusların Almanya ile ayrı bir sulh yapmalarından korkarak, Churchill'in ısrarına rağmen büyük fedakârlıklarda bulunmuştur. Bilhassa Uzak Doğuda fedakârlığa hiç de lüzum yoktu.

«Hele Kore'de anlaşılmaz derecede beceriksizlik gösterilmiştir. Şimal Kore'deki Rus askerleri henüz yerlerinde dururlar. Cenup Kore'deki Amerikan askerlerini çekmeğe ne lüzum vardı? Bu askerler çekilmemiş olsalardı Kore harbi olmıyacak, bugünkü büyük fedakârlıklara lüzum kalmıyacaktı.»

Cumhuriyetçi Partinin dış işlerde başlıca sözcüsü Dulles, hazırladığı raporda bu hareketleri tenkid ettikten sonra fazla masraftan çekinmekle beraber faal bir dış siyaset takip edilmesini, bilhassa Uzak Şark işlerine fazla ehemmiyet verilmesini istiyor. Bilhassa Şank Kay Şek'e yardım edilmesine taraftar olduğu anlaşılmaktadır.

Dulles'in raporu ve beliren temayüller iki parti arasında dış meseleler etrafında da şiddetle münakaşalar olacağını göstermektedir. Demokratlar yapılan tenkidlere cevap verecekleri gibi karşı hücuma da geçecekler. Demokrat gazeteler Cumhuriyetçilerin dış politikaya ait programlarını şimdiden noksan, hatta yaramaz buluyorlar. İki parti namzetleri ve birinci derecede mühim şahsiyetleri mücadeleye karıştıkları zaman dış politika da mühim bir münakaşa mevzuu olacaktır.

Ekonomi ve Ticaret Bakanı İzmire gidecek

Ankara, 5 (Hususi) — Ticaret ve Ekonomi Bakanı Enver Güreli bu hafta içinde İzmire gidecek, 20 ağustosta İzmir fuarını nutukla açacaktır.

Son Haberler

DÜNYA Vaziyeti

★ Amerikan donanması Ege'de bir manevra yapacaktır.
★ Mısırda Niyabet meclisi ilk toplantısını yapmıştır.
★ Pasifik konferansı toplantılarına devam etmektedir.
★ Amerika İrana 50 milyon dolarlık borç verecektir.

Mısır Naipler Meclisi dün yemin etti

Hükûmet kararnameleriyle krallık tahsisatı indiriliyor. Faruk zamanında yasak edilen 173 gazete memlekette satılabilecek

Associated Press

Kahire, 5 — Ali Mahir Paşa hükûmeti dün yaptığı bir toplantıdan sonra hükûmet mekanizmasında yapacağı temizlik hareketinin ne şekilde olacağını tesbit etmiştir.

Kabine dünkü toplantısını müteakip iki kararname yayınlamıştır.

Bunlardan birinde hükûmet dairelerindeki yolsuzlukları tesbit ve suçluları adâlete teslim maksadıyle bir «temizlik komisyonu» teşkil edileceği bildirilmektedir. Bu komisyon hâkimlerden müteşekkil olacaktır. Anlaşıldığına göre bu komisyon eski hükûmetlerdeki Bakanlar hakkında herhangi bir incelemeye girişmiyecektir.

İkinci kararnamede, Bakanların ancak bundan sonraki hatâlı icraatları hakkında tahkikat açılacağı ileri sürülmektedir. Bu ikinci kararnamede «bütün mes'ul resmi şahsıyetlerin ve temsilî vazifeler ifa eden hükûmet memurlarının» bu yıl sonundan evvel bir gelir beyannamesi vermeleri icabettiği ve gelirlerinde artma olduğu takdirde bunun kaynaklarını izah etmeleri gerektiği bildirilmektedir.

Diğer taraftan hükûmet eski Kral Faruk idaresi zamanında memlekete girmesi yasak edilen 173 yabancı gazete ve mecmuanın da Mısırda tekrar satılmalarına bir mâni olmadığını bildirmiştir.

Bunlar arasında Amerikan «LİFE» ve «Saturday Evening Post» dergileri de vardır.

Hükûmet makamları şimdi Kral ailesine verilmekte olan senelik tahsisat meselelerini incelemektedir. Küçük Kralın tahsisatının da yılda 287.000 dolardan 100.000 dolara indirilmesi kararlaştırılmıştır.

TOPLANTI

Kahire, 5 (AP) — Mısırın 3 âzadan müteşekkil Niyabet Meclisi bu akşam Abidin sarayında cereyan eden basit bir tören sırasında, kabine huzurunda and içmiştir. Niyabet Meclisi, Prens Muhammed Abdülmünim, Albay Muhammed Reşat Mehanna ve Bahaettin Bereketten müteşekkildir. Bereket, Mısırın en maruf hukukçularındandır. Tören, sabık Kral Faruk'un kabine toplantılarına riyaset etmek için kullandığı büyük salonda cereyan etmiştir.

Kore'de şiddetli Hava hücumları Olacak

Associated Press

5 inci Havagücü karargâhı (Kore), 5 — Beşinci Amerikan Havagücü komutanı General Glenn O. Barvüs, Kuzey Korede kâin 78 şehir ve kasaba halkının Birleşmiş Milletler tarafından ikaz edildiklerini ve kendilerine müttefik hava bombardımanları yapılabileceğinin bildirildiğini, bugün açıklamıştır. Generale göre, 13 temmuzdan sonra komünist yüksek komuta heyetine de muayyen bazı hedeflere karşı müttefikler tarafından hava akınları hazırlandığı ihsas edilmiştir. General Barvüs, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin bu ikazları risaleler ve radyo yayınları ile yaptığını, bunun filhakika «cüretkâr ve bir bakımdan tehlikeli» bir hareket olduğunu, fakat Kuzey Koreli sivillerin canlarını kurtarmak için bu yolda gayretler sarfedilmesi gerektiğini anlatmıştır.

İsveç, Rusyaya bir nota verdi

Stokholm, 5 (A.A.) — Baltık Denizinde 2 İsveç uçağına vâki Sovyet tecavüzü hakkındaki İsveç notası bugün buradaki Sovyet büyük elçisi Rodionov'a tevdi edilecektir.

Bir Alman generali tahliye edildi

Frankfurt 5 (A.A.) — Nuremberg milletlerarası mahkemesi tarafından 15 yıl hapse mahkûm edilmiş bulunan eski Alman Generali Georg Hans Reinhardt Landsberg harp suçluları hapishanesinden serbest bırakılmıştır.

Eski general 65 yaşındadır ve Rusya cephesi merkez kesimine komuta etmiş bulunan en son başkomutandır.

General Gamlin'in torunu boğuldu

Paris 5 (A.A.) — Eski Fransız ordusu Başkomutanı General Gamlin'in torunu 14 yaşında Michale Gamlin, dün Dieppe civarında Saint - Aubin'de yüzerken boğulmuştu.

Parlâmentolar Konferansına Gidecek delegeler

Hususi Muhabirimizden

Ankara, 5 — Parlamentolar Birliği konferansı bu ayın yirmi sekizinde Bern'de toplanacak ve eylûlün ikisine kadar devam edecektir. Türkiyeyi temsilen milletvekillerinden Cihat Baban, Fethi Çelikbaş, Salamon Adatto, Mazhar Şener, Necdet Asena, Ali Tokuş, Ali Çobanoğlu, Abdurrahman Melek ve Ekrem Cenani konferansa iştirak edecektir.

Milletvekilleri muhtelif mevzular hazırlamışlardır. Bu arada Fethi Çelikbaşla Mazhar Şener bütçenin parlâmento tarafından kontrolü mevzuu üzerinde duracaklardır.

Milletlerarası Siyasî İlimler cemiyeti konferansı da 1 eylûlde Lahey'de toplanacaktır. Bu konferansa Türkiye namına profesör Fethi Çelikbaş davet edilmiştir. Konferansın gündeminde bilhassa ideolojilerin yayılması, kadınların siyasi hayata iştiraki mevzuları vardır. Konferansa, Türkiyede kadının siyasi hayata iştiraki hakkında bir rapor gönderilmiştir.

Amerika Talebe Birliği mümessili İstanbula geldi

320 Amerikan Üniversitesinin 1 milyondan fazla talebesini temsil eden Amerika Milli Talebe Birliği mümessili T. Harris cumartesi günü şehrimize gelmiştir.

Kendisiyle konuşan bir arkadaşımıza temsilci şunları söylemiştir:

«— Muhtelif millî talebe teşekküllerinin mahiyetini ve faaliyet şekillerini tesbit etmek üzere vazifelendirilmiş bulunuyorum. Ben, Yakındoğu mıntakasında yaptığım temaslardan memnun değilim. Yalnız Türkiyede talebe dâvalarının mahiyetini anlamış bir teşekkül karşısında bulunduğumu zannediyorum. Temaslarımın müsbet netice vereceği muhakkak gibidir.»

Bir İngiliz papazı ateş üzerinde yürüdü

Colombo (Seylan) 5 (A.A.) — Eric Robenson adındaki bir İngiliz papazı bugün meşhur Kataramgana mabedinde 3 bin kişi önünde ateş üzerinde yürüyerek etrafta büyük bir heyecan yaratmıştır.

Kabine mensuplarından ikisinin de huzurunda üzerinde bir şort bulunan Robenson, çıplak ayaklarıyle kıpkırmızı kömürler üzerinde yürüyerek Hindli hacılarla birlikte dua etmek üzere mabede girmiştir.

Daha önceden Robenson'a bu tecrübe esnasında refakat edeceğini bildiren bir Amerikalı ise bu esnada ortalıkta görünmemiştir.

Amerika, çelik ihracını menetti

Vaşington 5 (A.A.) — Amerikan hükûmeti çelik ihracını meneden kararnameyi dün imza etmiştir.

ACI BİR ÖLÜM

Şehrimiz tüccarlarından
ZİYA NAFİ PAKEL
tedavide bulunduğu Fransada vefat etmiştir. Cenazesi Ankara vapuru ile memleketimize getirilmiş ve bugünkü 6/8/1952 çarşamba günü öğle namazını müteakip Teşvikiye camiinde namazı kılındıktan sonra Zincirlikuyudaki Asrî mezarlığa defnedilecektir.

Ailesi ve kardeşleri

Gördüklerimiz

Mukabele

Balıkesirde 10 kişi bir kadını zorla kaçırıp tecavüz etmişlerdi.

Hemen akabinde Ankarada da ikinci bir vak'a oldu. Beş genç kız bir erkeği bağlayıp araba ile kaçırırken yakalandı.

Öyle görülüyor ki kadınlar senelerdenberi sürüp giden tecavüz ve kaçırma vak'alarının ancak kendileri tarafından önlenebileceğini anladılar.

Bundan sonra bir bizden, bir onlardan...

Bakalım hangi taraf pes edecek?..

ECVET GÜRESİN

Bozcaada Üzüm bayramı

Nefis üzümleri ve iyi kaliteli şaraplarile meşhur olan Bozcaadada bu yıl ilk defa olmak üzere önümüzdeki 10 Ağustos pazar günü bir üzüm bayramı tertip edilmiş bulunmaktadır.

Her ziyaretçiyi memnun edecek tabii güzelliklere sahip olan Bozcaada, bu münasebetle hummalı bir faaliyet içersindedir ve bayram gününün mümkün oldu ğu kadar cazip ve eğlenceli geçirilmesi için parlak bir program çizilmiş bulunmaktadır.

O gün, adanın en iyi şarap imalcileriyle en iyi üzüm yetiştirenler arasında yapılacak müsabakalar bayramın hususiyetlerin den birini teşkil edecektir.

Misafirlerin iyi bir gün geçirebilmeleri için adanın Türk ve Rum halkı tarafından eğlenceler ve milli oyunlar tertip edilmiştir. Ada Belediyesi, misafirlere en iyi çavuş üzümlerinin ve en iyi şarapların ikram edilmesi için gereken hazırlıkları tamamlamıştır.

Üzüm bayramı münasebetiyle Rum ortodoks Patriği Athenagoras da Bozcaadaya davet olunmuştur.

Basın jürisinin Lüzumu

Hususi Muhabirimizden

Ankara, 5 — Profesör Faruk Erem bugünkü makalesinde, bir basın jürisi lüzumunu müdafaa etmektedir. Hemen bütün basın dâvalarında siyasi vasfın hâkim bulunuşunun hâkimi bilirkişiye müracaata sevkettiğini, çünkü bilirkişinin âdeta bir jüri gibi hareket ettiğini, ileri demokrasilerde basın dâvalarında jüriye müracaat olunduğunu izah eden Faruk Erem, makalesini şöyle bitirmektedir:

«Eğer böyle bir ıslahat yapılmayacak olursa adalet cihazımızla basın mensupları arasında üzücü anlaşmazlıklar husule gelebilir. Ben şahsan basın dâvalarında memleketimizde jürinin mevcut olmamasını bir noksan saymaktayım.»

Kanada Elçisi İnönüye veda etti

Ankara, 5 (Hususi) — Memleketimizden ayrılmak üzere bulunan Kanada büyük elçisi ekselâns General Odlum, Halk Partisi genel başkanı İnönüye veda ziyaretinde bulunmuştur.

Mühim bir gece

Sergi dolayısiyle şehrimize gelen Medrano sirki, halkımızın gösterdiği yakın alâka karşısında ikametini, kısa bir müddet daha uzatmıştı. Sirkin şehrimizden ayrılmasına çok az zaman kalmıştır.

Sirk idaresi basınımızın alâkasına bir şükran borcu olmak üzere Gazeteciler Cemiyeti menfaatine müstesna bir gece tertip etmektedir.

Önümüzdeki cuma akşamı saat 21 de yapılacak olan bu fevkalâde gösterilerde sirk bütün kadrosu ile faaliyette bulunacak ve şimdiye kadar yapılmıyan numaraları ihtiva edecek zengin bir program tatbik edecektir.

Cuma gecesine ait biletler bu sabahtan itibaren Galatasaraydaki Kervan Seyahat Acentasın da normal fiyatlar üzerinden satılmağa başlanmıştır.

Fotoğrafla Haberler

İstanbulda sıcaklar bütün şiddetiyle devam etmektedir. Şehirde sıcaktan bunalanlar biraz hava almak ve serinlemek için kırlara ve denize gitmektedirler. Yukarıdaki resimde, Floryada deniz kenarındaki bir grupun neşeli halleri görülüyor.

İçişleri Bakanı Ethem Menderes (sağda gözlüklü) Ankaraya varışında Çalışma Bakanı Nuri Özsan ile öpüşüyor

Ankarada, Yeni İş Hanının projeleri tamamlanmıştır. Resimde Ankara valisi Kemal Aygün mukaveleyi imzalarken görülmektedir.

Geçen sene Hindistanda Yeni Delhi şehrinde açılan Milletlerarası çocuk resimleri sergisinde derece alan dört Türk çocuğuna Hindistan Başbakanı Nehru tarafından gönderilen mükâfatlar dün vilâyette yapılan bir törenle öğrencilere verilmiştir. Yukarıdaki resim mükâfatların tevziini göstermektedir

SÜTUNLAR ARASINDA

CUMHURİYET

KELİME KITLIĞINDA

Doğan Nadi yazıyor:

Turistik kelimesini tam mânasile tersine anlar olduk. Meselâ gazetede şöyle bir haber: Akçakoca turistik ilçe haline getiriliyor. Merakla okuyorsunuz. Acaba neler yapılıyor?

Bakın neler! Kasabanın iç yollarını tamir, içme suyu tesisatı, idro-elektrik tesisatı ve iskele inşaatı.

Bunların turistik ile, murisçilik ile alâkası ne? Şuna kısaca «Akçakoca oturulabilir bir hale getiriliyor» desenize...

YENİ İSTANBUL

KADINLARIMIZ VE HAKLARI

Habip Edip - Törehan, geçen ay İstanbulda yapılan Dünya kadın hukukçular kongresinden, yirminci asrın kadınlık hayatında yaptığı değişikliklerden bahisle diyor ki:

«Türk kadını ve Türk kızı, inkılâbın sağladığı haklar çerçevesinde birçok gayretler göstermeye ve yurduna faydalı olmaya çalışıyor. Fakat henüz eskiden kalma yanlış görüşlerin tesiri altında ya kadınlarımızı anlamıyor veya hak eşitliğini çekemediğimiz için sayısız güçlükler çıkarıyoruz.

Bu hususta en büyük kusurumuz, otuz seneye yaklaşan inkılâp devrimizde kültür propagandasını kâfi derecede yapmamamız, yalnız köy ve kasabalarımıza değil, aynı zamanda şehirlerimize de yayılmış olan gizli taassup propagandasına göz yummuş olmamızdır.

Onun için Türk kadın hukukçularının İstanbulda toplanmış olmalarını cemiyet hayatımızda çok önemli bir adım sayıyor ve bundan hayırlı, müsbet neticeler bekliyoruz. Çünkü; çok bekledik. Şimdi karar vermek ve faaliyete geçmek sırası gelmiştir.

Atatürk'ün büyük inkılâp ideolojisini gerçekleştirmek ve cemiyet hayatımızı, eşit haklı vatandaşlık temelleri üzerine kurmaya çalışmak vazifemiz olmalıdır.»

Şehirdeki umumi helâlar senede 1500 liraya hususi teşebbüse kiralanacak — Gazeteler —

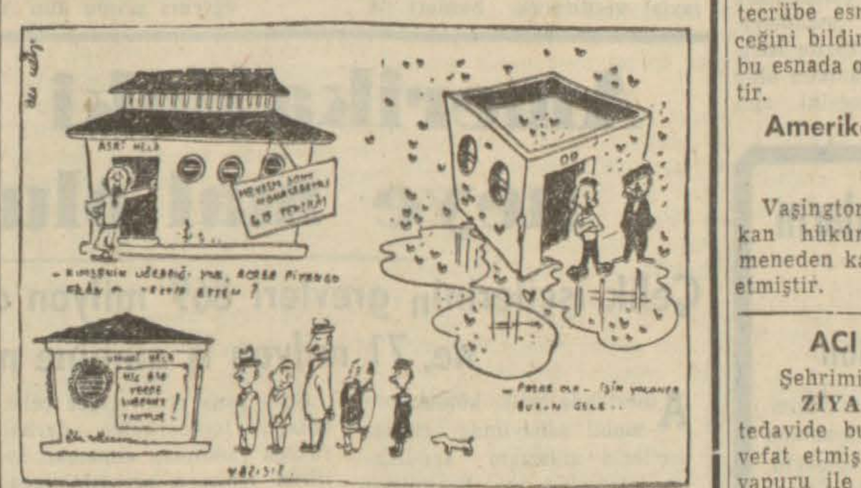

DAHA NELER GÖRECEĞİZ... (CUMHURİYET)

YENİ SABAH

GENİŞ ISLAHAT

Yeni Sabah, Orta Şarkta komünizm ile mücadele etmenin en iptidai şartı sefalet ve yoksullukla savaş olduğunu söylüyor, İranın vaziyetinden, köylülere toprak verilmesinden bahisle diyor ki:

«Diğer taraftan Musaddık, büyük servet sahiplerinin çok az vergi verdiklerini de gözönünde tutarak âmme masraflarına bu sınıf halkın daha faal ve şümullü bir surette iştirâkini sağlamak için mali tedbirler düşünmektedir. Bir nevi sosyal adâleti sağlıyacak bu düşünceler tahakkuk edebilir ve hele Abadandaki petrol kaynakları tekrar faaliyete getirilerek elde edilen kıymetli mâyi müşterilere satılabilirse, İranın içine dalmak üzere bulunduğu buhrandan kurtulması ihtimali vardır. Fakat ihtiyar ve gözü yaşlı Musaddık böyle muazzam bir hamleyi başarabilecek mi? İşte asıl mesele ve sual buradadır.»

HOŞ MEMO - Mal candan tatlıdır

Korede harp facialarından bir sahne: Kamplardaki esirler

Koreliler hükûmetlerini neden tutmazlar?

Hükûmetin baskısı halk arasında hoşnutsuzluk doğuruyor

Başkan Truman, iki sene evvel komünistlerin güney Koreye tecavüzünü önlemek için Japonyadaki Amerikan birliklerine hareket emri verdiği zaman Korede başlıyan harbi «Hürriyet uğrunda sefer» diye isimlendirmişti. Bugün harbin üçüncü yılına bastığımız halde bu seferin bir çıkmazda bulunduğunu müşahede etmekteyiz. Bir vakitler Amerikalıları, kurtarıcılar diye coşkun tezahürlerle karşılamış olan Koreliler, harp vaziyetinin aldığı müzmin şekilden şikâyet etmekte ve memleketin düştüğü hazin manzaraya tahammülsüzlük göstermektedirler.

Açlık çeken Koreli bir aile

Korenin hazin Manzarası

Korede hâlen yıkılmadık bir ev, tahrip edilmemiş bir şehir, açlıktan kıvranmıyan bir fert yok gibidir. Yüz binlerce insan yersiz yurtsuz kalmış, kâh kuzeyden güneye, kâh güneyden kuzeye kütle halinde yollara dökülmüştür. Henüz insan haklarına kavuşamıyan ve hürriyet idealini gerçekleştirmeğe muvaffak olamıyan bu insanların ümitsizliği Birleşmiş Milletler kıtalarının gözleri önünde teşekkül eden bir hükûmetle daha da artmış bulunuyor. Zira güney Kore hükûmeti ve halkı idare eden çevreler memleketin bugünkü şartlarını hiçe sayarak büyük bir tedhiş havası yaratmışlardır. Amerikalıların şimdiye kadar iç müdahale etmemelerinin sebeplerini Koredeki harp durumuna atfetmek doğru olduğu gibi hürriyet mevzuunda müdahalenin yanlış neticeler vereceğini düşünmelerinden de ileri geldiği söylenebilir.

Son günlerde Korede siyasi çevrelere hâkim olan gergin havanın mahiyetini, güney Korede yerli hükûmetin baskılı idaresinde aramak lâzımdır.

Güney Korelilerin hükûmetlerine karşı takındıkları tavır, şiddet ve tazyik karşısında bir aksülâmelin ifadesinden başka bir şey değildir.

Harp silindirinin Ezdiği memleket

Kore harbi gittikçe derinleşen bir yara gibi halkın bünyesinde ve mâneviyatında kemirici tesirler yapmaktadır Bir türlü bitmiyen gidiş gelişler, ileri geri hareket eden harp silindiri memleketi harap ve perişan hale koymuştur. Mütareke müzakerelerine başlıyalı aşağı yukarı bir yıl olduğu halde bir neticeye varmak kabil olamamıştır. Komünistlere kat'î darbenin ne vakit vurulacağı bilinmemekle beraber, şimdiye kadar bazı sebepler tahtında çekingenlik gösterilen hareketlere tevessül edilmiştir. Kuzeydeki barajların bombalanması kat'î darbenin ilk alâmetleri telâkki edilmektedir.

Bomboş duran Pirinç tarlaları

Bir zamanlar Asyanın en zengin pirinç bölgesi diye anılan Kore, harp faciasının acısını bol bol hisseden açlık ve kıtlık tehlikesine maruz bir memlekettir. Birleşmiş Milletlerin ve Amerikanın geniş yardımına rağmen iki seneden fazla zamandanberi devam eden harp, memleket iktisadiyatını fena halde bozmuştur. Bütün genç unsurlar silâh altında bulunduğu için pirinç tarlaları bomboş durmaktadır Sanayi felce uğramıştır. Memleketi kalkındırmak ve ona yeni bir düzen vermek ancak harbin sona ermesile kabil olacaktır. Fakat komünistlerin oyunlarına âlet olmamak için çarpışmanın devamı zarurî görülmektedir.

Bütün bunlardan anlaşılan bir nokta vardır ki o da, Korenin bir çıkmaza girdiği ve bu çıkmazdan ancak müteca viz komünistlerin mağlûbiyetile çıkılabileceği kanaatidir. Korede harbin ve yerli hükûmetin, halk arasında meydana getirdiği bedbinlik havası şimdilik yatışmışa benzemektedir.

Derleyen: Tolun Alptekin

Şehrimize 1100 turist getiren Himalaya gemisi

Dün şehrimize 1100 turist Geldi

İngiliz bandıralı «Himalaya» gemisi ile dün akşam şehrimize 1100 seyyah gelmiştir. Muhtelif milletlere mensup seyyahlar için de İngiltere Temyiz mahkemesi üyesi ve Kraliçe Elizabeth'in avukatı Sir Malcolm Lie, meşhur İngiliz komiği Bod Eleigen de bulunmaktadır.

Seyyahlar bugün saat 19 da aynı vapurla şehrimizden ayrılacaklardır.

Dün şehrimize gelen turistler sıcak yüzünden gemide böyle dolaşıyorlardı

Kaynana gelininin evinde hırsızlık yaptı

İzmir, 5 (Anka) — Soğucak köyünde oturan Azime Şemin evine hırsız girerek iki adet yorgan, iki adet kilim, 4 adet karyola yatak örtüsü, altı adet ipekli kadın entarisi çalmıştır.

Yapılan tahkikat neticesin'e bunu kaynanası Hasibe Şemin çaldığı anlaşılmıştır.

Faruk'tan artık hesap sorulmıyacak

Fakat yakınlarından, Saray erkânından çoğu hakkında takibat yapılıyor

Mısır Kralı Faruk taht ve tacından vazgeçerek karısı, çocukları ile birlikte Mısırdan ayrıldı, şimdi İtalyanın Capri adasında sakin bir hayat sürüyor. Yakında Fransada, yahut Amerikada yerleşeceğinden bahsediliyor. Eski Kralın, halinden şikâyet etmesine rağmen, dünyalığı yolundadır. Bunun için nerede oturursa otursun para sıkıntısı çekmeden rahat yaşıyacağı muhakkaktır.

Faruk Mısırdan ayrılırken tahtını kaybetti, fakat sükûn ve huzura kavuştu. Mısırdan ayrıldığı için artık kendisinden hesap sorulmıyacaktır. Fakat yakınlarından, saray erkânından bir çoğu hakkında takibat yapılıyor bunlardan bir kısmı tevkif edilmiş, bir kısmı tahkikatın sonuna kadar evlerinden çıkamıyacaktır.

Bozuk harp Malzemesi

Takibata sebep Filistin harbi esnasında orduya bozuk harp malzemesi verilmesidir. El bombalarının hemen hepsi bozuktu. Bunlar karşı tarafın siperinde değil askerin elinde patlıyordu. 75 santimetrelik topların mermileri bu toplara uymuyor, uyanlar da patlamıyordu. Bu mermilerin İtalyan kıyılarında batan bir gemide ve denizin dibinde iki yıl kaldığı anlaşılmıştı.

Orduya bu mühimmatı verenlerin çoğu saray erkânı idi, yahut saray erkânı tarafından himaye ediliyordu. O tarihte hiç kimse bundan açıkça bahsedemedi. Bundan başka harp masrafı diye gösterilen paranın 22 milyon Mısır lirasının (220 milyon Türk lirası) nereye sarfedildiği malûm değildi. Sayıştayın vesika isteklerine kulak bile asılmadı.

Sayıştay o kadar büyük yolsuzluklarla karşılaştı ki başkanları Muhammed Mahmud istifasını vermeğe mecbur oldu. Bunun üzerine âyan meclisine bir istizah takriri verildi. Eski Bakanlardan ve âyandan Mustafa Merci şiddetli bir nutuk söyledi. Gazeteler de meseleyi ele aldılar. Başkumandan Haydar Paşa, bu vaziyet karşısında, hükûmetten tahkikat yapılmasını istedi.

Baruthanedeki İnfilâk

O sırada Kahirenin büyük baruthanesi infilâk etti. Şehrin büyük bir kısmını tehdit eden bu infilâkin doğurduğu tehlikenin güçlükle önüne geçilebildi. O zaman baruthanenin bozuk mühimmat ile dolu olduğu anlaşılmıştı. Bu mühimmat Filistin harbi esnasında satın alınmıştı.

Yine bu harp devam ederken İspanyadan çok yüksek fiyatla satın alınan 10.5 santimetrelik topların pek eski şeyler olduğu ve atış esnasında parçalandığı anlaşıldı. Cephedeki ordudan şikâyetler yağmağa başladı.

Savcı Muhammed Azmi derhal tahkikata başladı ve bu işde Kralın pek yakınlarının alâkası bulunduğunu meydana çıkardı. Bunlar Kralın hususî kalem müdürü Antoin Pulli, yaveri Hasan Akif, hususî pilotu Muhammed Hilmi, Kralın otomobillerinin müdürü Hüseyin, Saray müteahhidlerinden Edmond Galan, Kralın yatlarının kumandanı Amiral Bedr ve diğer bazı kimselerdi.

Suçlular Kralın Yanında

Faruk bu sırada Avrupada seyahate gidecekti. Haklarında tahkikat yapılan bu adamları yanına alarak Napoli, Cannes, Nice ve Saint Sebastiene gönderdiği gibi tahkikatı da durdurmuş ve savcı azledilmişti. Bu azilden sonra adı geçenlerin hepsi hakkında takibata lüzum görülmediğine karar verilmişti.

Bu yetişmiyormuş gibi Kral hepsine ayrı ayrı nişanlar, rütbeler vermiş, bu hâdise uzun dedikodulara sebep olmuştu. Bu de dikodular üzerine yalnız Kralın sevmediği eski Harbiye Müsteşarı Mahmut Tevfik Paşa, Prens Abbas Halim, Amiral Bedr, General İbrahim Saad, Albay Cafer Osman, 3 yarbay, 2 binbaşı ve üç tâcir hakkında takibata başlanmıştı. General Haydar, Osman mevkilerine iade edilmişler, 27 bin lira ihtilâstan suçlu Amer Bey hakkında hiç bir muamele yapılmamıştı.

Genç subaylar bundan çok müteessir olmuşlardı. Kralın tahtından uzaklaştırılmasında bunun da büyük tesiri vardır. Şimdi Savcı Muhammed Azmi tekrar vazifesine iade edilmiş ve tahkikata başlamıştır. Bozuk silâh meselesinin bir askerî mahkemeye verileceği tahmin ediliyor. Saray bu defa kimseyi koruyamıyacaktır.

Okuyucu Fikir Ve Şikâyetleri

İş arıyan terzi

Gönende terzilik yapan M. Karagede adındaki okuyucumuzdan bir mektup aldık. Okuyucumuz memleketindeki esnafın işsizlikten dükkânlarını kapayıp başka yerlere çalışmağa gittiklerini, kendinin de çok az haftalık aldığını, İstanbulda daha müsait bir iş aradığını, kendisinin 18 yaşında bulunduğunu ve 4-5 yıldan beri terzilik yaptığını yazmaktadır.

Diğer bir iş arayan

Eyüp İslâmbey mahallesi çıkmaz sokağı 12 numarada oturan Hüseyin Akçam gönderdiği bir mektupta, askerlik vazifesini yaptıktan sonra, evvelce çalıştığı bir numaralı dikim evine tekrar müracaat ettiğini, işe alınmadığını, halbuki kendisinden sonra müracaat eden başka bir şahsın alındığını yazmakta, evli ve bir çocuk babası ve çok müşkül durumda olduğunu ifade etmektedir.

Köprü - Emirgân vapur seferi hakında

Emirgânda oturan Selâhattin Yumak gazetemize gönderdiği mektubunda, memurların çalışma saatlerinin yeniden tanzimin den sonra, Köprüden Emirgâna 14,40 da kalkan vapura yetişmenin imkânı olmadığını, Çünkü paydosun 14,30 da olduğunu, bundan sonra da ancak saat 16,15 de bir vapur bulunduğunu yazmaktadır. Okuyucumuz, bu çalışma şeklinin devam ettiği müddetçe, 14,40 daki vapurun 15 de hareket ettirilmesinin mümkün olup olmadığının incelenmesini rica etmektedir.

Emekli Dul ve Yetim Aylığı Alanların Dikkat Nazarına

Türkiye Emlâk Kredi Bankasından

Bankamıza maaşlarını kırdıran emekli, dul ve yetimlerin ellerinde mevcut cüzdanlardaki kuponları tamamen bitmiş ve cüzdanların değiştirilmesine mal müdürlüklerince devam edilmekte bulunmuş olduğundan alâkalıların yeni cüzdan ve mühürlerile birlikte ve hâlen oturdukları evin sarih adreslerini hâmilen bankamıza müracaat ederek cüzdanlarını kaydettirmelerini, cüzdanlarını bankamıza kaydettirmeyenlerin maaşlarının verilmiyeceğini ehemmiyetle bildiririz. (12399)

TİTİŞ A.O. Yönetim Kurulundan

Fevkalâde Genel Kurul Toplantısı ilânı:

Ortaklığımızın fevkalâde genel kurul toplantısı 5/9/1952 cuma günü saat 16 da; İstanbul, Beyoğlu, Tomtom mahallesi, Nuruziya sokak, 30/1 numaralı ortaklık merkezinde yapılacaktır.

Toplantıya iştirâk etmek istiyen ortakların hisse senetlerini bir hafta evvel Yönetim Kuruluna veya göstereceği mahalle tevdi ederek mukabilinde hisse senetlerinin adedini ve numaralarını muhtevi bir duhuliye kartı almaları lâzımdır.

Gündem:

1) — Ortaklık sermayesine (300.000.—) üç yüz bin Türk lirası daha katılarak, mevcut sermayenin (400.000.—) dört yüz bin Türk lirasına iblâğı için karar verilmesi.

2) — Ana sözleşmenin yedinci maddesinin değiştirilmesi

Yedinci maddenin yeni şekli:

Madde: 7) — Ortaklığın sermayesi: Beheri (500.—) beş yüz Türk lirası kıymetinde, hâmiline muharrer, (800) sekiz yüz hisseye taksim edilmiş (400.000.—) dört yüz bin Türk lirasından ibaret olup tamamı tediye edilmiştir.

GENERAL ALİ FUAT CEBESOY'un Hatıraları

İstanbul'un işgalinden sonra

On beş gün içinde İzmitten Kilikya'ya kadar olan memleket aksamı yeni millî idarenin eline geçmiş, Ankara dahilî ve haricî düşmanlarımıza karşı daha emniyetli bir vaziyete girmişti.

— 157 —

İkinci Eskişehir Hareketinin ehemmiyeti

İkinci Eskişehir hareketi bir hafta sürmüştü. Sür'atle elde edilen bir muvaffakıyet evvelden aldığımız karar ve tedbirlerin isabetini göstermişti. Harekâtı milliyenin şiddet ve katiyeti karşısında İngiliz kıtaları mukavemet edememişler, telâşla geriye çekilmişlerdi. İnsan bakımından cüz'i fakat eşya bakımından oldukça ağır zayiata uğramışlardı. Bu hareket, milletin azim ve birliğini muhafaza ettiği takdirde garpta yalnız kalacağı Yunanlılara ve şarkta da Ermenilere karşı hürriyet ve istiklâlini müdafaa edeceğini göstermişti. Aynı zamanda itilâf devletleri ile de yeniden bir harbe girmek ihtimalinin mevcut olmadığı bir kere daha tezahür etmişti. Bu itibarla ikinci Eskişehir hareketi, İstiklâl Savaşı tarihimizde mühim bir mevki tutar. Yeni millî idarenin Ankarada emniyetle kurulmasına da bir başlangıç olmuştur.

12 nci ve 14 üncü Kolordulara gelince

Garbî Anadolu şimendiferleri üzerindeki ecnebi kıtaları İzmite doğru sürülürken, müdafaa plânı mucibince Torosların garbındaki Fransız müfrezelerinin de Toros'un şarkına sürülmesi lâzımdı. Bundan başka Geyve boğazı ile Toros geçitleri kuvvetlice müdafaa edilecekti.

Yirminci kolordu, mahalli millî müfrezelerin de yardımı ile bu millî vazifelerini yapmağa çalışırken, maatteessüf 12 nci ve 14 üncü kolorduların ileride arzedilecek sebepler dolayısıyle müdafaa plânının onlardan beklenen hareketleri yapılmamıştı. Bu kolordular bir müddet âtıl ve seyirci kalmışlar, hem seferberlik plânına mâni olmuşlar ve hem de işgal etmiş oldukları mıntakalarda millî idareye karşı hazırlanan isyan hareketlerine bilmiyerek cesaret vermişlerdi.

Kilikya'dan İzmit'e Kadar

Ulukışla ile Pozanti arasındaki Çiftehan istasyonunda bulunan Fransız kıtası burasını hâdisesiz olarak boşaltmıştı. Ancak Çiftehan ile Pozanti arasında Akköprüde Fransız kıtalarının mukavemete yeltenmesi üzerine millî müfrezelerimizle musademeler olmuştu. Fransızlar makineli tüfek ve eşya bırakarak Pozantiye çekilmişlerdi. Akköprü de tarafımızdan işgal edilmişti.

Müfrezelerimiz, Fransızlara zayiat verdirerek, bunları da Toros geçitlerinin şarkına atmağa muvaffak olmuşlardı. Tünel ve köprülerden en mühimleri muhtemel düşman hücumlarına karşı tahrip edilmek üzere hazırlanmıştı.

On beş günlük bir müddet içinde İzmitten Kilikyaya kadar olan memleket aksamı, yeni millî idarenin eline geçmiş ve Ankara dahilî ve haricî düşmanlarımıza karşı daha emniyetli bir vaziyete girmişti. Bu yeni muvaffakıyetin istihsalinde yirminci kolordunun, diğer kolordulara misal olacak hizmetleri geçmişti. Millî Mücadelenin başındanberi en kuvvetli mesnetlerden biri olan yirminci kolordunun zabitan ve erlerini daima takdirle yâdederim. Hayatta olanlarını hürmetle selâmlarken, aramızdan ebediyen ayrılmış olanların aziz hâtıraları önünde eğilirim.

Miralay Cafer Tayyar Bey

Trakyanın azimli Hareketi

Garbî Trakya vaziyetine de kısaca temas ediyorum. 18 Martta Edirnede birinci kolordu kumandanı Miralay Cafer Tayyar (sayın General Cafer Tayyar) Beyle Bursada 56 ncı fırka kumandanı Miralay Bekir Sami Beyin telgrafla yaptıkları muhabere neticesinde de. Trakyanın İstanbul ile olan muhaberesinin katedildiği, ... rinci kolordunun biraz ... lenebilmesi için bazı ... silâh altına alındığı anlaşılmıştı. Çatalcadan itibaren ... doğru İstanbul ile alâka ... mişti. İstanbulda meşru bir hükûmet teşekkül etmedikçe ... habere edilemiyeceği de ... rilmişti. Şimendifer hattı ... rindeki Yunan askerleri ... köyünde toplanmışlardı. ... edilecek gaye hakkında ... Temsiliyeden talimat istemişti.

18 Martta Trakyada ... seferberlik ilân ve İstanbul ... galinin mitinglerle protesto ... dildiği, eğer Trakyaya karşı bir hareket başlıyacak olursa derhal mukabele olunacağı ... dirlimişti. Anadoludan ... ayrılmış olan Trakyanın ... man ile çevrilmiş bulunduğu ... rağmen cesaretle aldığı bu ... ni vaziyet, millî dâvaya ... bağlılığını bütün mânasiyle ... bat etmişti.

Anadolunun Zonguldak, ... Çanakkale üzerinden İstanbul ... ile yapacağı telgraf muhabere... lerinin geçit merkezi Bursa ... duğu için buraya sansür ... muştu.

(Devamı var)

T. M. T. F. nun köylüyü fikren kalkındırma koluna mensup öğrenci grupu dün Ankaradan Yozgada gitmiştir

Amerika'daki grevler neye mal oluyor?

Çelik işçilerinin grevleri 869 milyon dolar işçi yevmiyesine, 71 milyon iş gününe mal oldu

Amerikada çelik, kömür, otomobil sanayiinde çalışan işçilerin muazzam sendikalar kurmaları ve kanunların bu husustaki müsaadesi yüzünden Amerikada zaman zaman büyük grevlere şahit olmaktayız. Memleket dahilinde (2000) şubeye ve her ay intişar etmekte olan Steel Labor adlı bir dergiye sahip olan 850.000 üyeli çelik işçileri sendikasının ikinci dünya savaşı sona erelidenberi yaptığı grevler 869 milyon dolar işçi yevmiyesine 71 milyon iş günü - mal olmuştur.

En son defa yapılan grev yüzünden (1) milyon ton çelik istihsali geri kalmıştır ki bu miktar otomobil sanayiinin tam bir senelik ihtiyacına tekabül etmektedir. Çelik grevi yüzünden bir çok endüstri şubeleri işlerini daraltmağa mecbur olmuşlardır. Aranılan bazı çelik nevilerinin bulunamaması dolayısile otomobil fabrikaları biraz zaman sonra imalâtı azaltmak zorunda kalacaklar gibi çelik noksanı mermi, roket ve ordu için kamyon yapan fabrikalarda da tesirini göstermeğe başlamıştır.

Grev sona erer ermez çelik sanayii tesislerinden derhal yüksek randıman alınamaz. İstihsal tedricen arttırılabileceğinden Amerikan sanayii çelik işçileri işlerinin başına döndükten sonra da grevin tesirlerini hissedecektir. Grev yüzünden istihsali geri kalan çelik miktarının (1) milyon ton olduğunu söylemiştik. On milyon ton külçe çelikten yedi buçuk milyon ton piyasaya sevkedilen işlenmiş çelik yapılabilmektedir. Yedi buçuk milyon ton işlenmiş çelik ile (4.518.000) otomobil veya (75000) dizel elektrik lokomotifi, (469) büyük gemi veya (126500) Patton tipi tank imal edilebilmesinin mümkün olduğu düşünülürse çelik grevinin Amerikan ekonomik hayatına neye mal olmakta olduğu kolayca anlaşılır.

Çelik grevinden yalnız çelik üzerine işlemekte olan sanayi müteessir olmakla kalmayıp bir haftada (50000) vagon çelik nakliyatı yapmakta olan Amerikan Demiryol şirketlerinin haftalık zararları da (5) milyon doları bulmuştur.

Çelik sıkıntısı yüzünden bir çok sanayide işçilere haftalık ... yalnız üç gün iş verilebilmiş ... bazı fabrikalarda iş saatleri ... zaltılmış olduğundan grev ... lik sanayii dışında bulunan ... çiler için de zararlı olmuş ... Çelik tesislerinde çalışmakta olan bir işçiye haftada ... dolar verilmekte olmasına ... zaran grev yüzünden bir ... işçisinin dört haftada kaybettiği yevmiyeler yekûnu ... dolardan az değildir.

Saatlik ücretlerine üç ... santim ilâve ettirmek için ... pılmış olan (600,000) amele ... katıldığı bu son grevde ... lerin yevmiye kaybından ... zararlarının (453,000,000) ... ra baliğ olmakta olduğu ... edilmiştir.

İkinci Cihan Harbi sona ... dikten bugüne kadar ... sanayi - en başta çelik, ... kömür, daha sonra otomobil ... nayii gelmektedir. - ... tarafından yapılmış olan ... ler 4,420,000,000 dolar işçi ... miyesinin - 350 milyon iş ... nü - kaybına sebebiyet ... ve Amerikan ekonomisi ... lar ve bazan aylarca bu ... lerin tesirinden kendisini ... taramamıştır.

Çeviren: B. AKS...

Kuşbakışı

Ses duymak ihtiyacı

İstanbulun 150 bin radyosuna mukabil Hakkâri'de yalnız 87 radyo varmış... Bunu duyunca: «Oh ne güzel... Gürültü patırtı yok, kafaları dinç!» demiştik. Anadolunun bir köşesinde çalışan ince görüşlü bir öğretmen buna şu cevabı verdi: «87 yerine keşke 287 radyo olsaydı da biraz ses duyulsaydı...» Düşündüm ve kıymetli öğretmenin görüşünü haklı buldum.

Fazla gürültü muhakkak ki kafa şişirir, insanı sersem eder. Fakat sessizlik de onun kadar, hattâ belki de ondan fazla zararlıdır; ses duymak bir ihtiyaçtır. Devamlı sessizlik insana dünyadan uzak düşmüş, yalnız başına kalmış gibi bir his verir. Bu, en şiddetli gürültüden daha çok yorucudur, sinirleri daha çok berbat edicidir.

Otuz sene evvel, Trakyanın küçük bir istasyonunda şimendifer hattı şube mühendisi olarak vazife gören kardeşimin ısrarı üzerine bir yaz, beş on gün dinlenmek üzere, bu istasyona gitmiştim. Şimendifer kumpanyası mühendisin oturması için güzel bir bina yaptırmıştı. Binanın çiçek, sebze bahçeleri, bahçede meyva ağaçları vardı. Muayyen günlerde bahçıvanlar gelip sabahtan akşama kadar bahçe ile meşgul olduklarından her taraf mükemmel, bakımlı idi. İlk gün «Bina güzel, bahçe güzel, gürültü patırtı yok. Aman ne iyi...» dedim. Fakat bir iki gün geçince sessizlikten âdeta rahatsız olmağa başladım. Sabah akşam geçen birer trenin düdüğünden başka hiç bir ses yok... Ne radyo var, ne tramvay çanı, ne vapur düdüğü, ne satıcı sesi, ne de otomobil gürültüsü... Sessizlik âdeta ıstırap veriyordu; ses duymak ihtiyac halini almağa başlamıştı...

İstanbula döndüğüm gün daha Sirkeci istasyonunda karşılaştığım şehrin gürültüsü bana tatlı bir müzik sesi gibi geldi. Kendi kendime: «Ooh hayat varmış!» dedim... Trakyanın küçük istasyonunda hiç olmazsa günde iki defa lokomotifin düdüğünü, trenin sesini duyuyorduk. Hakkâri'de o da yoktur. Binaenaleyh muhterem öğretmen haklıdır, «87 yerine keşke 287 radyo olsaydı da biraz ses duyulsaydı...» temennisi yerindedir. Fakat radyoları gece gündüz çalıştırmamak, bilhassa sonuna kadar açmamak şartıyle...

Enis Tahsin Til

Helsinki'de yapılan on beşinci Olimpiyat oyunları evvelki gün sona ermiştir. Yukarıdaki resimde, bu münasebetle yapılan kapanış töreninde Olimpiyat bayrağının indirilişi görülüyor.

Dünya Güzeline İstanbul tüccarlarından birinin hediye ettiği bilezik, Finlândiya elçiliğimizde yapılan bir törenle, Füruzan Tekil tarafından Armi Kuusela'ya verilmiştir.

BAŞMAKALEDEN DEVAM :

Tam bir hesaplaşma

(Başı 1 incide)

rine mal etmek icap ettiğine, ümidi kesmemek lâzım geldiğine okuyucularımı inandırmak ve haklarında güven yaratmak için uzun zaman âzamî gayreti sarfettim. Başbakanın intikal devrine ait hataları tahlil eden ve istikbal hesabına tam bir salâh vadeden sözlerine gazetede sütunlarca değil, sayfalarca yer vermekten çekinmedim. Okuyucuların bazıları, resmî ilân cazibesine dayanamayarak iktidara kul yazıldığıma hükmettiler, kimi, tutulmayan sözler, bunları tekzip eden gidişler karşısında hâlâ ümitten bahsettiğim için çok safdil olduğuma karar verdiler. Umumî hayatta düzgünlük yaratmak bakımından tatlılık ve dostluk yolunu tecrübe etmek yolunda sarfettiğim feragatli gayretler, gazeteci sıfatıyle benim için bir siyasi intihara yaklaşacak derecelere kadar vardı. Demek ki iktidardaki şahsiyetlere taarruz şöyle dursun, onlar belki huzurlu bir hava içinde hırçınlık ve vehimden ve kendi beka imkânlarını bulanık bir hava yaratmağa çalışmakta bulan hulûskârların tesirinden kurtulur diye kendimi feda etmek derecesine kadar yaklaştım.

Samet Ağaoğlu, canı isterse bütün bunları inkâr edebilir, fakat basılmış ve hergün umumî efkâra sunulmuş gazeteler şeklindeki canlı delilleri ortadan kaldıramaz.

Şahıslara karşı olan taarruzlar netice vermeyince, D. P. ye karşı taarruz ettiğim hakkındaki iddia, tamamıyle asılsızdır. Ben, D. P. nin başarısının demokrasi sahasındaki tek ümidimizi teşkil ettiğini daima ileri sürdüm. İktidarda bulunanların şahsi mes'uliyetleriyle beş sene müddet bir hürriyet mücadelesi yapan Demokrat Partinin ana ruhunu birbirinden ayrı tuttum. Nitekim D. P.; son büyük kongresinde çok olgun bir ruhla hareket etmiş, tesanüdü yıkmadan iktidardakilere en güzel ikazlarda bulunmuş ve bu arada kötü basın siyasetini değiştirmeleri ve müstakil gazetelerle dost olmaları hakkında sarih talimat vermiştir. Bu itibarla iktidar zümresinin, eski Halk Partisinin yolunu tuttuğu ve şeflik ve merkeziyet sellerine kapıldığı hakkındaki sözlerimin hedefi, partinin mânevi şahsiyeti değil, büyük kongrenin ortaya koyduğu olgun ruhu hiçe sayan ve ifrat yoluna sapan mahdut lider zümresidir.

Demokraside şahısların tenkid mevzuu olmadığına, ancak hâdiselerin böyle bir mevzu teşkil ettiğine; canı isterse, inanmaktan kimse Samet Ağaoğlunu menedemez, fakat «medenî dünyanın tenkid anlayışı» bu şekilde olduğunu iddia etmek için ya bu dünyayı tanımamak veya umumî efkârın tanımadığını sanmak icap eder. Her hür ve demokrat memlekette şahıslar elbette ki umumî surette tenkid mevzuu olur, mes'ul adamları bir tarafa bırakmak suretiyle sırf hâdiseleri tetkik yolundaki bir tenkid şeklinin ne siyasi hayatta, ne gazetelerde, ne de tarihte yeri yoktur.

Samet Ağaoğlu, bana böyle bir münakaşa fırsatı verdiğine göre sözlerinin her kısmını ayrı ayrı cevaplandırmağı, umumî hayatımızın huzuru bakımından faydalı buluyorum, cevaplarıma yarın da devam edeceğim ve bu arada diktatörlük istidadı ve Samet Ağaoğluna ait faşizm iması meselesi üzerinde tekrar duracağım.

AHMET EMİN YALMAN

Yunan Trajedi tiyatrosunun temsilleri başlıyor

Marika Kotopuli basın mensuplarına dün geniş izahat verdi

Şehrimizde eski Yunan dram temsil teşekkülünün Açıkhava Tiyatrosunda 13 Ağustostan itibaren vereceği temsiller münasebetiyle Marika Kotopuli dün basın mensuplarile tanışmış ve bir konuşma yapmıştır. Marika Kotopuli ezcümle demiştir ki:

«— Misafirperver memleketinize ilk defa olarak gelmiyorum. Asrımızın ilk senelerinde başlıyan ve elli sene devam eden san'at hayatımda, memleketinizi bir kaç kere ziyaret etmek fırsatını buldum. Bu defa gelişim hususi bir mâna taşıyor: Bu da, kırk beş senedenberi yüreğimi ısıtan bir rüyanın nihayet hakikat olmasıdır. Eşil, Sofokles, ve Öripid'in; ilâhî Akropol kayasının gölgesinde dramatik eserleri ile büyük san'at heyecanı yarattıkları zamanda olduğu gibi, bugün de, tiyatronun, büyük ehemmiyetini yeniden kazandığını ve şiir haline geldiğini müşahede ediyoruz.

Uzun çağlar sürmüş bir medeniyetin sahibi olan misafirperver memleketinizde, klâsik trajediler dost bir muhit buluyor.

Çok güzel olan Açıkhava Tiyatrosunda birkaç gün sonra Eşil'in kıymetli sözleri duyulunca, Türk - Elen ve diğer yabancı seyirciler ilâhi bir coşkunluk içinde birleşip, günlük hayat hâdiselerini unutarak güzel ideallerin verdiği hislere kapılacaklardır. Değerlerini her vesilede isbat eden Türk san'atkârları, aynı tiyatroda Kral Ödip'i temsil ettiler. Öğrendiğime göre Ankara Devlet Tiyatrosu da yeni sezona Elektra ile başlıyacaktır. Bu hâdiseler memleketiniz san'atkârlarının olgunluğunu isbat ediyor. İlk temsilimiz için geçmiş asırların şüphesiz en büyük eserini, Eşil'in Orestiasını seçtik Bu meşhur trilojiden «Agamemnin» ve «Hoifori» yi temsil edeceğiz. Türk - Yunan dostluğunun kuvvetlendirilmesinde san'atın en mühim bir vasıta olduğunu, devlet adamlarımız isbat ettiler.

Temsiller 13 Ağustosta başlıyacak ve 17 Ağustosa kadar devam edecektir.»

Eski Japon Maliye Nazırı dün ziyaretimize geldi

Eski Nazır, İstanbul'u ziyaretinden çok memnun olduğunu söylüyor

Japonyanın eski Maliye Nazırı ve Millî Banka Reisi Mr. Keizo Şibusava dün matbaamızı ziyaret etmiş ve şu beyanatta bulunmuştur:

«— Türkiyeyi ziyareti otuz beş yıldanberi hasretle istiyordum. Şimdi arzum yerine geldi. Cana yakın bir muhitle, sevimli manzaralarla, Türk milletinin kalkınma halinde olduğunu gösteren alâmetlerle karşılaştım. Bütün yemekleriniz, bizim yemek zevkimize uygundur. Kendimi hiç bir itibarla burada yabancı hissetmedim. Şehrin İstanbul tarafında misafir olduğum İpek Palas otelini rahat, temiz ve zevk ve anlayışla idare edilir bir otel buldum.

Japonya; geçen haziranda, hariçte sefaretler kurmağa yeniden başlamıştır. İlk dört sefaretimiz, Amerika, Kanada, İngiltere ve Fransada kurulmuştur. Bundan sonra açılacak sefaretler kafilesine Türkiyenin dahil olacağını sanıyorum. Çünkü iki memleket arasında müşterek alâka ve menfaatler çoktur.»

Eski Japon Maliye Nazırının dün matbaamızda çıkan bir resmi

Uludağ'da volfram madeni bulundu

Maden cevheri yüzde iki nisbetinde bulunuyor. Dağda tesisler kurulacak

Hususî Muhabirimizden

Bursa, 5 — Yeraltı servetlerimizin en ehemmiyetlisi olan volfram madeni üzerinde Uludağ zirvesinde yapılan araştırmalar sona ermiş ve madenin bir serpinti değil, mümbit, işlemeğe elverişli, iktısadî ve zengin bir damar olduğu tahakkuk etmiştir.

Geçen yaz başlanan araştırmalar kış münasebetiyle durmuş bulunuyordu. Birkaç aydanberi yeniden çalışmalara başlanmış ve kuyulardaki araştırmalara devam olunmuştur. Kırkar metre derinliğindeki iki kuyuda yapılan araştırma sonunda elde edilen maden cevheri laboratuarlara sevkolunarak tahlile tâbi tutulmuş, bu esmer kaya parçalarında yüzde iki nisbetinde volfram olduğu tesbit edilmiştir. Dünyada en zengin volfram damarının ancak yüzde üç olduğu düşünülecek olursa bulunan maden cevherinin ne derece faydalı olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Öğrenildiğine göre, Uludağda bir volfram tesisi kurulacak, çıkarılan kaya parçaları öğütülerek bazı ameliyeler geçirdikten sonra nisbeti yüzde altmışa çıkartılıp ihraç edilecektir.

Volframın tonu 18.000 dolardır. Yüzde nisbeti altmışın üstüne çıkarıldığı takdirde 40 bin liraya kadar değerlendirilmektedir. Harp içinde İspanya ve Portekize müstesna bir mevki sağlayan maden, Türkiye için büyük bir gelir kaynağı olacaktır.

Ortadoğu savunması için İngiltere bir proje hazırladı

(Başı 1. cide)

tır.

Bu konferansta, bu münasebetle ilk defa karşılaşan, Türk hava kuvvetleri komutanı General Muzaffer Göksenin, Yunan hava kuvvetleri kurmay başkanı Mareşal E. P. Kelaidis, İtalya hava kuvvetleri kurmay başkanı Aldo Urbani de hazır bulunmaktaydılar.

Üç yüksek rütbeli subay bu münasebetle Akdeniz ve Güney Avrupa bölgelerinde daha müessir bir savunma ve yardımlaşma sistemi kurmak imkânlarını müzakere etmişlerdir.

General Muzaffer Göksenin demiştir ki:

«— Plânlarımızın derhal tahakkuku beklenilemez. Fakat bu konferansta varılan anlaşmalar, nihai gayelere ulaşılmasını sağlayan temel ve çerçeveyi teşkil etmektedir.

Türk heyeti Atinada

Atina, 5 (A.A.) — Türk havacılarından müteşekkil kırk kişilik bir grup, Yunan hava kuvvetlerinin misafiri olarak dün Selânik'i gezmişlerdir.

Türk subayları, bu sabah Atinaya geleceklerdir.

Ortadoğu savunması

Londra, 5 (A.P.) — İngilterenin, Ortadoğu müdafaasını plânlaştırmak üzere yedi devletten müteşekkil bir yüksek komuta heyeti kurulmasını derpiş eden bir proje hazırladığı bugün yetkili resmî şahsiyetlerden öğrenilmiştir. Projede Milletlerarası bir plânlaştırma kurmay heyetinin Doğu Akdenizde kâin müstahkem Kıbrıs adasında yerleşmesi derpiş olunmakta ve Adanın ileride gayet şümullü bir Ortadoğu müdafaa ittifakının idari merkez üssü olabileceği belirtilmektedir. Bildirildiğine göre Birleşik Amerika, Fransa, Türkiye, Avustralya, Yeni Zelânda ve Güney Afrika İngiliz projesini şimdiden prensip itibariyle desteklemişler dir. İngilterenin teklifi birkaç güne kadar ilgili müttefik devletlere resmen sunulacaktır. Teklif, batılı devletlerin Atlantik paktına merbut bir Ortadoğu komutanlık teşkilâtı kurmak hususunda uzun zamandanberi sarfettikleri gayretler yeni bir safhaya girdiğini açıklamaktadır.

Bu gelişmeden anlaşıldığına göre, fikir umumiyetle kabul edildiği takdirde İngiltere ve müttefikleri, bölgenin kilit taşı memleketlerinden biri olan Mısırın iştiraki olmaksızın Ortadoğunun müdafaasını teşkilâtlandıracaklardır. Geçen yılın kasımında Kahire hükûmeti, kurulması tasavvur edilen Ortadoğu komutanlığı teşkilâtının kurucularından biri olmaya, yâni Amerika, İngiltere, Türkiye ve Fransanın yanında yer almaya davet edilmiş fakat teklifi reddetmiştir. İngiltere şimdi Mısırın yeni idarecilerinin batı ile askeri işbirliği yapmak hususunda müsait davranacaklarını ve Mısırın eninde sonunda müttefik müdafaa teşkilâtına katılacağını ümit etmektedir. İngiltere muhtemelen ilgili müttefik devletlere yakında bir muhtıra gönderip bir konferans yapılmasını teklif edecektir. Bu takdirde, konferansta Kıbrısta bir plânlaştırma kurmay heyeti kurulması fikri etraflı bir şekilde incelenecektir.

Havacılık genel karargâhı

Floranse, 5 (A.P.) — Atlantik paktı teşkilâtının güney - doğu Avrupa bölgesi taktik havacılık genel karargâhının Türkiye veya Yunanistanda kurulabileceği bu gece müttefik havacılık mahfillerinden öğrenilmiştir. Her iki müttefik memlekette Kuzey Atlantik paktı teşkilâtının kullanabileceği Rusyaya yakın hava üsleri mevcuttur.

Manisa'da sebze Fiyatları

İstanbulda hayat niçin pahalıdır? Toptancı ve perakendeci münasebetleri nelerdir? Nakliye ücretleri ne kadardır? Belediyenin bu mevzuda kontrolü mevcut mudur? Mevcutsa fiat tanziminde ne derece rol oynamaktadır? Bütün bu sorular, her vesilde sorulmuş ve ulu orta cevaplandırılmıştır. Bu bakımdan biz artık harci âlem haline gelmiş olan bu pahalılık felsefesine hiç bir şey katmadan, Manisada dünkü sebze fiatlarını bildiriyoruz:

Patlıcan kilosu	3 - 4	kuruş
Biber	4 - 7	»
Domates	3 - 6	»
Bamya	20 - 30	»

Emin Dazıroğlu'nun kendini red sebebi

(Başı 1. cide)

mize verilen beraet kararı üzerine «Zafer» gazetesinde bu karar aleyhine yapılan neşriyatı ele alan Ankara Cumhuriyet Savcılığı mahkememizi teşkil eden yargıçların bitaraflığından şüphe eylediğini ileri sürerek hepimizin reddini talep eylemiş ve tapu kanunî safhalardan geçerek reddolunmuşsa da, bundan sonraki safhada İstanbul milletvekillerinden Sani Yaverin Büyük Millet Meclisine verdiği altı maddeden ibaret soruya Adalet Bakanının verdiği cevaptan sonra soru sahibi Büyük Millet Meclisi kürsüsünden «Sualimin bir tanesi mahkemeler politika yapıyor mu? Cevabını vereyim. Malûmu evet. Eski iktidarın idare zihniyeti memurları olduğu gibi Adalet mensuplarından bir kısmını da esas vazifelerinden ziyade parti menfaatlerine zebun etmişti. Onlara bir imtiyaz tanımak vehmiyle adli ahlâkı bozmak yoluna tutmuştu. Düşüncelerinizi şu bir maziye götürmeğe ne hacet, sizlere taze bir misalini vereyim: Ankara Ağırceza mahkemesi Falih Rıfkı dâvasında müddeiumumi, mahkemenin politika yaptığını beyan etmemiş midir? Politika yalnız matbuat dâvalarına değil, tahliye dâvalarına da teşmil ediliyor. Eğer mahkemelerin takdir haklarını zamanın politik cereyanlarına tâbi kılarsak bu memlekette adaletin yerinde yeller eser. Eski idare zamanında ceza mahkemeleri matbuatta biraz şiddetli yazı yazanlara karşı hakaret damgasını kondurarak hükmünü verirdi. Bugün ise gazetelerde ayni hareketi tenkid addediyor. Derhal beraet kararını vermekle beraber, bir de matbuatta yaptığı büyük hizmetlerden bahsetmeği de unutmuyor. Taltif ve şeref payını da tefviz etmekten çekinmiyor. İşte tarafgirliğin açık bir ifadesi. Ceza kanununun bu maddesi değişmediği halde mahkemelerin böyle yekdiğerine zıt olarak hüküm vermesi politikanın tâ kendisi değil mi? Adalet cihazına politika hastalığının sirayeti bir millet için felâkettir.» yolunda beyanatta bulunmuş ve bu beyanata karşılık olarak Adalet Bakanı «Herhangi bir müessesenin içinde şu veya bu türlü yanlış harekette bulunanlar olabilir. Fakat heyeti umumiyesi hakkında bu istisnayı teşmil ederek bir noktai nazar beyan etmeğe de imkân yoktur.» şeklinde cevap vermiş olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19.6. 1952 günlü Tutanak Dergisinin tetkikinden anlaşılmıştır.

Evvelce vâki olan red talebi üzerine mahkeme heyeti dâva muvacehesindeki durumunu cevaben açıklamış ve red talebinin varit olmadığı, kanuni mercilerin kararlarıyle de tebellür etmiş olmasına rağmen Adalet Bakanının Büyük Millet Meclisi kürsüsünden heyetimizi şüphe altında bırakacak bir tarzda ve ithamları teyit eder mahiyette cevap vermesi karşısında adaletin hertürlü şekküşüpheden âri bir sadelikle tecelli etmesi icap ettiği prensibine uyarak bu dâvada mahkemeyi teşkil eden heyete iştirakten istinkâf etmeği uygun buldum. 2.8.1952

Ankara Birinci Ağırceza Başkanı

Emin Dazıroğlu

Dış ticaret rejimi

(Başı 1. cide)

ler yapmak ve memleketimize getirilmesinde kat'î zaruret bulunmayan maddelerle, memleketimizde imal edilen çeşitli malları liberasyon listesinden çıkarmak kararındadır. Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının bu hususta hazırlıklar yaptığı ve çalışmalara başladığı bildirilmektedir.

Amerika, İran'a Borç verecek

(Başı 1 incide)

harice sevkedilmeye hazırdır. Fakat İngilizlerin entrikası yüzünden bunlara alıcı yoktur. Birleşik Amerika bize bu konuda yardım etmediği ve durumda bir değişiklik olmadığı takdirde petrolü Rusyaya satmak mecburiyetinde kalmamız mel huzdur.»

Komuta heyetinde Değişiklikler

(Başı 1. cide)

Orgeneral Nurettin Baranselin Orgeneral İzzet Aksalordan inhilâl eden millî savunma yüksek konseyi genel sekreterliğine, hâlen ikinci ordu komutanı bulunan ve 30 ağustosta Orgeneralliğe terfi edecek olan Abdülkadir Sevenin de birinci ordu komutanlığına tayin edilmeleri beklenmektedir. Bir senedenberi kara kuvvetleri komutanlığını büyük bir başarı ile ifa eden Orgeneral Şükrü Kanatlının, bulunduğu mevkiin ehemmiyetine binaen başka yere tayini bahis mevzuu değildir.

Nurettin Baranselden açılan üçüncü ordu komutanlığına, Abdülkadir Sevenden açılacak ikinci ordu komutanlığı ile ikinci, yedinci ve 18 inci kolordu komutanlıklarına kimlerin tayin edilecekleri henüz belli olmamıştır.

Diğer taraftan, terfi eden Tümgeneraller arasında bulunan hava kuvvetleri kurmay başkanı Tümgeneral İhsan Ongun hâlen kıta hizmetini yapmadığından ve kurmay başkanlığı da kıtadan sayılmadığından bu sene terfi edemiyecektir.

Pasifik konferansı

(Başı 1 incide)

şekilde müdafaa edileceği hususundaki müzakerelerine devam etmektedirler.

Toplantı başkanlığına seçilen Dean Acheson, bu konferansı dünyanın muhtelif bölgelerinde hür milletlerin müşterek müdafaası uğrunda tertip edilen toplantılardan biri olarak vasıflandırmıştır.

Müessif bir irtihal

Hâlet Tolga'nın eşi, Erdoğan Tolga'nın babası, Saniye Eryılmaz'ın damadı, Refik Arıkal'ın ağabeyi, Sümerbank İstanbul şubesi satınalma müdürlüğü eksperlerinden

BAY MUSTAFA TOLGA

Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi 6 ağustos 1952 çarşamba günü ikindi namazını müteakip Şişli camiinden kaldırılarak Feriköy mezarlığına defnedilecektir. Tanrıdan mağfiret dileriz.

Nakliyat ve yangın Sigortaları

Ankara, 5 — Aldığımız malûmata göre, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının istişari heyeti olan Sigorta Tetkik Kurulu nakliyat sigortaları umumi şartlarıyle yangın sigortaları umumî şartlarını tetkik etmiş ve bunlara son şeklini vermiştir.

Halen tatbik mevkiinde bulunan sigorta umumi şartları bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek ve sigortaların hak ve menfaatlerini hakkıyle koruyacak şekilde olmadığından üzerinde uzun müddet durulmuş ve iki seneden fazla süren devamlı mesaiden sonra hazırlanmış olan nakliyat ve yangın sigortaları umumî şartları bu kere toplanan Sigorta Tetkik Kurulunda son şeklini almıştır.

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca tasdik edilmiş olan nakliyat ve yangın sigortalarının umumî şartları yakında tatbik mevkiine girmiş olacaktır.

Kadınlar Birliğinin Yeni bir kararı

Türk Kadınlar Birliği İstanbul merkezi, kadın giyim tarzları hakkında yeni bazı kararlara varmış bulunmaktadır.

Daha evvel, artık medenî bir kiyafet sayılamıyacağı için şiddetle hücum edilen çarşaf meselesinden sonra, bu defa, gerek plâj ve gerekse sokak kiyafetlerinde görülen ifrat derecedeki açıklıklar ve kadın memurların kiyafetleri mevzuu da ele alınmış ve bu hususta sıkı bir mücadelenin açılmasına karar verilmiştir.

Bir dürüstlük

Dün saat 15 de Hüseyin Hüsnü Yavuztekin isminde bir vatandaşımız Karaköy postahanesi önünde 189 bin liralık bir açık çek bulmuştur. Bir inşaat şirketine ait olan çek, bulan tarafından derhal sahibine götürülmüştür. Bu dürüst vatandaşımızı tebrik ederiz.

Leon Dayton geldi

Amerikan yardım heyeti başkanı Leon Dayton dün Paristen şehrimize gelmiştir.

Eisenhower'in On prensibi

(Başı 1. cide)

3 — Harbe müstenit olmıyan bir refahın kurulması;

4 — Amerikanın eşitlik vaadinin her Amerikalı için canlı bir gerçek kılınması;

5 — Milletin güvenlik ve refahı için gerekli tedbirlerin takviye ve teşmili;

6 — Milletin kazanç ve tasarruflarının yüksek fiyatları ve ağır vergilere karşı konması;

7 — Millete dahil her grupun haklı menfaatlerinin yerinde olarak korunması ve bu iş için her şeyden evvel millî müdafaanın göz önünde tutulması;

8 — Devlet işlerinde namuskârlığın ihyası;

9 — Esas haklarımızı koruyan yollardan gidilecek devlet hizmetinde çalışanların sadık ve yurt sever Amerikalılar olmalarının temini;

10 — Her Amerikalı vatandaşın inanç ve imanının yeniden canlandırılması.

Fransada bir cinayet işlendi

Lurs (Fransa) 5 (AP.) — Güney Fransada kâin bu mevki yakınlarında bu sabah erken saatte bir cinayete kurban giden 3 kişilik İngiliz ailesinin; Sir Jack Drummond, karısı ve 12 yaşındaki kızları Elizabeth olduğu polis tarafından bildirilmiştir. İngiliz ailesi bu civarda bir kamp kurmuştu. Polis cinayetin soygunculuk maksadıyle yapıldığını zannetmektedir.

Fransanın Tunusa Karşı durumu

(Başı 1 incide)

Mesajı Fransız Dışişleri Bakanlığı Afrika işleri memurlarından M. Jean Binoche bizzat götürmektedir. Söylentilere göre Fransız Dışişleri Bakanı bu mesajında gayet azimli bir ifade kullanmış ve Tunusta reform yapılmanın yalnız Fransaya ait bulunduğunu kaydetmiştir. Dışişleri Bakanı Tunustaki Fransız umumî valisi Jean de Haute locque'a tam bir itimadı olduğunu da kaydetmiştir.

Muhtevası henüz tam olarak açıklanmıyan bu reformların Fransız müstemlekecilerini biraz telâşa düşürdüğü söylenmektedir. Müstemleke idarecileri bu reformlarda çok ileri gidilmiş olduğunu ve bilhassa sivil idare işlerinde Tunuslulara fazla geniş salâhiyetler verilmesinin derpiş edildiğini iddia etmektedirler.

Kanada'da Uranyuma hücum başladı

Prens Albert (Kanada) 5 (Nafen) — Altına hücumdan sonra şimdi de uranyuma hücum başlamıştır. Bu hücum, Kanada hükûmeti dün Athabaska gölü civarındaki geniş bir bölgeyi araştırma bölgesi ilân edip, buraya girmeyi mümkün kıldığı zaman başlamıştır.

O havalide çadır kurmuş ve bir zamandanberi hükûmetin bu müsaadesini beklemekte olan uranyum arayıcıları, müsaade ilân edilir edilmez harekete geçmişlerdir.

Bayar ve Menderes

(Başı 1. cide)

neceklerdir.

Florya görüşmeleri devam ediyor

Florya Deniz köşkünde müzakerelere devam edilmektedir.

Dün de B.M.M. Başkanı, Başbakan, Millî Savunma Bakanı ve yüksek rütbeli subayların iştirakiyle bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda son emekli listeleri ve Çanakkalede 6 ncı Amerikan filosunun yapacağı manevralar hakkında görüşmeler olmuştur.

Cemiyet Hayatı

Geceler

Vefalılar Mehtap gecesi 9 Ağustos 952 cumartesi günü sabaha kadar Bebek Belediye bahçesinde yapılacaktır.

Bahçenin kendi programından başka ayrıca Fehmi Ege radyo dans orkestrasile Saime Sinan ve arkadaşlarının da katılacağı sürprizlerle dolu bu geceye hususî bir alâka gösterilmektedir.

Müsamere

9 Ağustosta Açıkhava Tiyatrosunda Teksif tarafından bir müsamere tertip edilecektir. Neyzen Tevfik, Ruhi Su, Celâl Şahin, Tevhid Bilge, Mürüvvet Sim, Elen bale trupu, Lübnanlı rakkase Tahiye Muhammed gecede bulunacaklar, ve en güzel eserlerini takdim edeceklerdir. Ayrıca Hamiyet Yüceses, Sabite Tur, Saime Sinan, Mustafa Kovancı, Bayram Aracı en son şarkılarını okuyacaktır.

Bu gecenin her bakımdan mükemmel olması için bütün hazırlıklar tamamlanmıştır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Enstitüsü Müdürlüğünden

Enstitümüz için İngilizce bilir bir daktilo alınacaktır. Kadro ücreti 300 liradır. İsteklilerin referanslariyle birlikte 13/8/952 tarihine kadar müracaatları bildirilir. (12241)

BULMACA

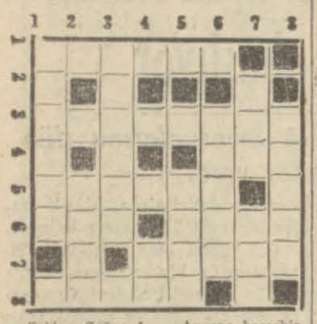

Soldan Sağa: 1 — Avrupa başşehirlerinden biri. 2 — ..... 3 — Hafif hasta. 4 — Çok iyi. 5 — Müteyakkız. 6 — Seher; Bir deniz teknesi. 7 — Hiçle müsavi. 8 — Usta.

Yukarıdan Aşağıya: 1 — Bir kumar oyunu. 2 — Ceriha. 3 — Bir beygir yürüyüşü. 4 — Bir nota. 5 — Güzel kokulu bir ot. 6 — Dam. 7 — Zamanın kısımlarından; Bir mevsim. 8 — Köpek.

DÜNKÜ BULMACANIN HALLİ

Soldan Sağa: • — Ortadoğu. — Âlâ. 3 — Yabani. 4 — Adam; Şan. 5 — Akıf. 6 — Kan; Gra 7 — Ütü 8 — Partal.

Yukarıdan Aşağıya: 1 — Orya; İp. 2 — Adak. 3 — Tabaka. 4 — Alâminüt. 5 — Dan; Ta. 6 — İş; Gül. 7 —.. 8 — Utanmaz.

Radyo

6 Ağustos 1952 — Çarşamba

İSTANBUL

12,57 Açılış ve program, 13,00 Haberler, 13,15 Radyo salon orkestrası konseri 13,45 Şarkılar (Pl.) 14,15 Dans ve caz müziği (Pl.) 14,30 Türküler ve oyun havaları (Pl.) 15,00 Kapanış.

★

18,00 Açılış ve türküler 18,15 Fasıl heyeti Hakkı Derman ve arkadaşları 19,00 Haberler 19,15 Saz eserleri 19,30 Müzik (Pl.) 19,40 Şarkılar Okuyan Saime Sinan 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Kısa şehir haberleri 20,35 Radyo Tiyatrosu 21,40 Piyano dünyasında gezintiler 22,00 Şarkılar Okuyan Salih Dizer 22,20 Müzik (Pl.) 22,30 Saz eserleri 22,45 Haberler 23,00 Kamiyo - Borsa programlar ve dans müziği (Pl.) 23,30 Gece konseri (Pl.) 24,00 Kapanış.

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7,30 M. S. Ayarı, 7,31 Hafif üvertürler (Pl.) 7,45 Haberler 8,00 Şarkılar (Pl.) 8,28 Hava raporu, 8,30 Hafif müzik (Pl.) 9,00 Günün programı ve kapanış.

★

12,15 - 13,30 Asker saati:

12,15 Memleketten selâm 12,20 Memlekete selâm, 12,30 Şarkılar Okuyan Sadi Hoşses, 13,00 M. S. Ayarı ve haberler, 13,15 Müzik (Pl.) 13,30 Öğle gazetesi, 13,45 Müzik (Pl.) 14,00 Hava raporu, Akşam programı ve kapanış

★

16,58 Açılış program ve M. S. Ayarı 17,00 Şarkılar Okuyanlar Behiye Aksoy, Mustafa Sağyaşar, 17,30 Dans müziği (Pl.) 18,00 Müzik (Pl.) 18,40 Sinema yıldızları söylüyor (Pl.) 19,00 M. S. Ayarı ve haberler 19,15 Tarihten bir yaprak 19,20 Hava müzikleri (Pl.) 19,30 Köyün saati, 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Küme faslı 21,00 Konuşma 21,10 Müzik 21,15 Konuşma 21,30 Şarkılar Okuyan Muallâ Mukadder Atakan, 22,00 Dans müziği (Pl.) 22,45 M. S. Ayarı ve haberler 23,00 Program ve kapanış.

İZMİR

14.58 Açılış ve program, 15,00 Karışık şarkılar 15,30 Hafif müzik (Pl.) 16,00 Saz eserleri 16,15 Bestekâr simaları (Pl.) 16,30 Yurt türküleri 17,00 Dans müziği (Pl.) 17,20 Konuşma, 17,30 Oyun havaları, 17,45 Yurt türküleri 18,15 Tangolar (Pl.) 18,30 Şarkılar 19,00 Haberler 19,15 Genç istidatlar 19,45 Operada bir gece, 20,15 Radyo gazetesi 20,30 Sevilen şarkılar (Pl.) 20,45 Bizbize 20,55 Serbest saat 21,00 Şarkılar 21,30 Program vekapanış.

Yeni neşriyat

Türklerin Şarkî Avrupada Medeniyete hizmetleri

Türk Tarih Kurumu âzasından Reşit Saffet Atabinen'in Les apports Turcs dans le peuplement et laciliration de l'Turope oriental adlı bir eseri çıkmıştır. eserde bu sene, Balkanlar, Türklerinden, Gagauzlardan, Çitaklardan, gajalslardan, Buğdak ve Beserabya, Tranilvanya Türklerinden, Ukrayna, Budul kazaklarından, Kırım Türklerinden, muhtelif Tatar unsurlarından salâhiyet le bahsedilmektedir. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İLÂN

İstanbul Üçüncü İcra Memurluğundan:

Bir borçtan dolayı hacizli olup bu kere paraya çevrilmesine karar verilen Taksim Valdeçeşmesi Taksim caddesi Melek apartımanı 9 No. lu dairesinde büfe, oda takımı, kömür sobası, muhtelif ev eşyasının birinci açık arttırması 7/8/952 perşembe günü saat 13 ten 14 de kadar yapılacaktır. Mahcuz mallara konulan muhammen kıymetinin yüzde 75 şini bulmadığı takdirde ikinci açık arttırması 8/8/952 cuma günü ayni mahalde ve ayni saatte yapılacağından almak istiyenlerin mahallinde bulunacak memuruna müracaatları ilân olunur.

İmtiyaz sahibi: SİNAN KORLE
Neşriyatı fiilen idare eden
Yazı İşleri Müdürü
MELİH YENER
(VATAN) Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş. — İstanbul
VATAN MATBAASI

Adana Elektrik İşletmesinden

1952 yılı programına göre Y. Tevettür şebekemizde ilâveten iki adet 100 er KVA. lık ceman «80.086.10» lira tutarında harici direk trafo postası tesis edilecek, 2 mu havvile merkezi 200 metre mesafeden 6 KV. yeraltı kablosu ile birbirine raptedilecektir.

Postalar Y. Tevettür şebekesinden:

1 — Karataş yolunda tesis edilecek posta 1900 metrede.

2 — Cumhuriyet mahallesi yolundaki posta yüksek tevettür şebekesinden 1700 metre mesafededir.

Tesis edilecek her iki posta bu semtte bulunan 11 numaralı muhavvile merkezinde mevcut höcrelere 3×16 mm2 NKBA nevinden 6 KV. lik yeraltı kablosu ile raptedilecektir.

3 — Ayni semtte bulunan Z. Donatım Kurumuna 4. No. lu muhavvile merkezinden çekilmiş bulunan yeraltı kablosu 11 No. lu merkeze en yakın olan 200 metre mesafeden kesilecek ve 2×200 metre tulûnda 3×25 mm2 6 KV. lik NKBA. nevinden yeraltı kablosu ile giriş - çıkış yapılacaktır.

Bu işde kullanılacak höcreler 11 No. lu muhavvile merkezinde mevcuttur.

4 — İstekliler bu işe ait keşif ve projeleri, fennî ve idarî şartnameyi «10» lira mukabilinde müessesemizden aldırabilirler.

5 — % 7,5 teminat akçesi verilmesi şarttır.

6 — Teklifler en geç 20/8/952 de müessesemize gelmiş olacaktır. (12599)

Selimiye Hayvan Sağlık Memurları Okulu Kayıt Kabul Şartları

1 — 952/953 ders yılı için birinci sınıfa parasız yatılı öğrenci alınacaktır.

2 — Okul iki senelidir ve 5 yıl mecburî hizmete tâbidir.

3 — Türk vatandaşı olmak.

4 — Orta okulu 951/952 ders yılında P. iyi veya iyi derece ile bitirmiş veyahut ayni ders yılında lisede sınıf geçmiş olmak.
«Meslek okullarından öğrenci alınmaz. Pek iyi derece ile mezunlar sıra ve imtihana tâbi tutulmadan derhal kabul edilirler.»

5 — Yaşları 16 - 20 arasında olmak. Şöyle ki:
A — Orta okul mezunları 1/Haziran/952 de 16 yaşını doldurmuş veya 18 yaşından gün almamış olmak.
B — Lise birde sınıf geçenler 19 yaşından gün almamış olmak.
C — Lise ikide sınıf geçenler 20 yaşından gün almamış olmak.
D — Lise üçte sınıf geçenler veya mezunları 21 yaşından gün almamış olacaktır.

6 — Kayıtlar 15 Ağustosta başlıyarak 15 Eylûl 952 de sona erecektir.

7 — İstekliler şartnameyi ve diğer belge örneklerini görmek üzere İl Veteriner Müdürlüğüne, İstanbulda bulunan Okul Müdürlüğüne müracaat edebilirler. (11645)

YAKUBAL BALIKÇILIK VE TİCARET T. A. Şirketi İdare Meclisinden:

Şirketimiz senelik adî umumî heyet toplantısı 29/8/952 tarihine müsadif cuma günü aat 14 de Eminönü, Balıkhane sokak 33 No. lu Merkez Yazıhanemizde yapılacaktır.

Müzakere ruznamesi aşağıda yazılıdır. Toplantıda asaleten ve vekâleten hazır bulunmak isteyen ortakların hâmil oldukları hisse senetlerini içtima gününden bir hafta evvel Şirket Merkezine tevdi ederek mukabilinde duhuliye varakaları almaları lüzumu, esas mukavelenamemizin 44, 46, 55, 56 ve 58 inci maddeleri mucibince hissedarlara ilân olunur.

MÜZAKERE RUZNAMESİ:

1 — İdare Meclisi ve Mürakip raporlarının okunması.
2 — Bilânço ve kâr ve zarar hesaplarının tetkik ve tasdiki̇yle idare meclisi başkan ve üyelerinin, mürakibin ve şirket müdürünün 31/5/952 günü biten ticaret yılı muamelâtından dolayı ibrası.
3 — Safi kârın tevzii suretile zamanının tayini.
4 — Yeni sene için bir mürakip intihabı ve ücretinin tesbiti
5 — İdare Meclisi başkan ve üyelerine ve müdüre şirketle ticarî muamelelerde bulunmak üzere ticaret kanununun 323 ncü maddesi mucibince salâhiyet itası.

İdare Meclisi

İstanbul Belediyesi İlânları

Soğuk Hava Tesisatı Yenilenecek

İstanbul Sütlücedeki Karaağaç Kurumları buz fabrikası ve soğuk hava tesisatının 1.800.000 lira muhammen bedel çevresinde yenilenmesi işi 11 eylûl 952 perşembe günü saat 15 de İstanbul Divanyolunda Belediye merkez binasında müteşekkil Daimî Komisyonda kapalı zarf usulü ile ihale edilecektir. İlk teminatı 67.750 liradır. Şartnamesi İstanbul Divanyolunda Belediye merkez binasındaki Zabıt ve Muamelât Müdürlüğünde görülecek veya 50 lira bedelle İstanbul Belediyesi Makine, Elektrik ve Sanayi İşleri Müdürlüğünden alınabilecektir. İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektubu, 952 yılı Ticaret Odası vesikası ve buna benzer 1.000.000 kalori saat takatten yüksek tesisleri bizzat yapmış olduklarını müsbit fabrika sirkülerini İstanbul Belediyesi Makine, Elektrik ve Sanayi İşleri Müdürlüğüne ibraz ile alınacak fenni ehliyet kâğıdını havi olarak hazırlıyacakları kapalı zarflarını ihale günü saat 14 de kadar Daimî Komisyona vermeleri lâzımdır. (4859)

★

SATILIK ARSA

Fatihte Haydar mahallesinin Aydınbey sokağında kadastronun 2195 inci adasında 19 parsel numaralı ve Karadeniz caddesine 9, Aydınbey sokağına da 6 metre yüzü olan köşe başında kâin 54 metrekare sahalı Belediye malı arsa 1620 lira mukadder bedel üzerinden 14/Ağustos/952 perşembe günü saat 12 de Divanyolunda Belediye merkez binasında müteşekkil Daimî Komisyonda açık arttırma suretile satılacaktır. İlk teminatı 121,50 liradır. Şartnamesi Belediye merkez binasındaki Zabıt ve Muamelât Müdürlüğünden alınacak veya görülecektir. İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile birlikte satış günü saat 12 de Daimî Komisyonda bulunmaları lâzımdır. (12126)

★

BAKIR MATBAH MALZEMESİ ALINACAK

Yeniden tesis edilen Yakacık Yetiştirme Yurdu için lüzumlu 16 kalem bakır matbah malzemesi 2312,50 lira muhammen bedel çevresinde 11/Ağustos/952 pazartesi günü saat 12 de Divanyolunda Belediye merkez binasında müteşekkil Daimî Komisyonda açık eksiltme suretile alınacaktır. İlk teminatı 173,44 liradır. Şartnamesi Belediye Merkez binasında ki Zabıt ve Muamelât Müdürlüğünden alınacak veya görülecektir. İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektubu, 952 yılı Ticaret Odası vesikası ile birlikte alım günü saat 12 de Daimî Komisonda bulunmaları lâzımdır. (12027)

Deniz Harp Okulu ve Koleji Komutanlığından

1 — 1952 - 1953 öğretim döneminde Kolej I. sınıfına alınacak kayıt kabul öğrencilerinin seçme sınavları aşağıda belirtilen günlerde Heybeliadada Deniz Harp Okulu ve Koleji komutanlığında yapılacaktır.

a — Türkçe «Kompozisyon» 20/8/952 çarşamba
Matematik
b — Fizik - Kimya 21/8/952 perşembe
c — Spor «ameli» 22/8/952 cuma

2 — Sınavlara saat 09.30 da başlanacaktır. (12200)

TÜRKİYE TURİZM KURUMU
Gezileri
ULUDAĞ'DA
KAYAKEVİNDE
2 GÜN, 1 GECE
9 - 10 Ağustos
Bütün masraflar dahil:
30 T. L.
Tafsilât: Tel. : 49842
Yerler mahduttur.
Acele ediniz!

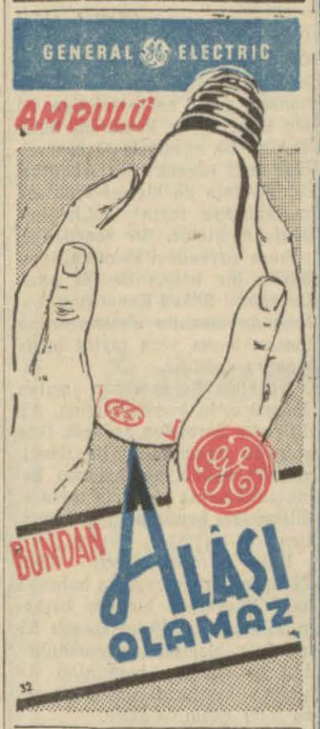

TOPLANTIYA DÂVET

Kartal ilçesine bağlı Küçükyalı Cami yaptırma, su getirme, köyü kalkındırma derneğinden

Temmuzun yirmi yedinci pazar günü yapılan yıllık toplantıda çoğunluk olmadığından aşağıda yazılı gündeme uygun olarak ağustosun onuncu pazar günü öğleden evvel saat onda dernek merkezi olan köy odasında ikinci defa toplantı yapılacağından üyelerimizin toplantıya gelmeleri rica olunur.

Gündem:

A — Toplantının açılması, başkan, başkan vekili, kâtip seçimi.
B — Yönetim kurul ve yönetim kurul raporlarının okunması.
C — Yıllık hesabın bir komisyon tarafından incelenmesi ve yönetim kurulun ibrası.
D — Bütçe hakkında müzakere ve kabul, toplantıya son verilmesi.

Pedagojik Yardımlaşma Kooperatifi Başkanlığından

Kooperatifimizin yıllık Genel Kurul toplantısı 28.8.1952 günü saat 14 de Ankara Denizciler Caddesi Sakahan No. 28 deki Genel Merkezimizde yapılacaktır. Çoğunluk olmadığı takdirde 5.9.1952 günü ayni yer ve saatte iştirâk edecek üye sayısı ile yapılacaktır.

GÜNDEM:

1 — Açılış. 2 — Yönetim ve Denetçiler Kurullları raporlariyle bilânço ve hesap cetvellerinin incelenmesi ve Yönetim Kurulunun ibrası. 3 — Fiyat farkının dağıtılma şeklinin kararlaştırılması. 4 — Yeni yıl iş programı ile bütçe - kadro tekliflerinin incelenmesi ve onanması. 5 — Ana sözleşmenin 6. maddesinin değiştirilmesi teklifi üzerinde görüşme ve karar (Ankara gazetesinin 30.11.1951, 1.12.1951 tarihli, Yeni İstanbul gazetesinin 23.11.1951, 25.11.1951 tarihli sayılarında yayınlandığı veçhile) 6 — Üyeler tarafından yapılan tekliflerin incelenmesi ve karar. 7 — Yönetim, inceleme - araştırma ve denetçiler kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçilmesi.

PRODENT
DİŞ MACUNU
DİŞLERİ TEMİZLER ve PARLATIR

Türk Ansiklopedisinin 6 ıncı cildine abone kaydına başlanmıştır.

Türk Ansiklopedisinin altıncı cildini teşkil edecek olan 41 - 48 inci fasüküllerinin abone kaydına başlanmıştır. Sekiz fasükülden ibaret olan bu cilde abone olacaklara abone bedeli tutarından % 20 iskonto yapılacaktır. Abone olmak isteyenlerin bir yanlışlığa meydan kalmamak için Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Müdürlüğü İstanbul adresine bir mektupla müracaat ederek parayı hangi vasıta ile yolladıklarını belirtmeleri, ayni zamanda adreslerini de bildirmeleri ve abone bedeli tutarı olan 12 lira 80 kuruşun Ziraat Bankası İstanbul Bahçekapı şubesinde 24/88 cari hesap adına posta masrafı hariç olmak şartile tam olarak göndermeleri lâzımdır. Abone bedeline cilt kapağı parası dahil değildir. Cilt kapağı almak isteyenlerin ayrıca müracaatları lâzımdır. (12618)

Devlet Kitapları Müdürlüğü

Tekel Genel Müdürlüğü İlânları

Satınalma Komisyonu Başkanlığından

1 — Marmara mıntıkası üzüm istihsal mıntıkalarından Tekirdağ Şarap Fabrikasına nakledilecek olan miktarı azalır - çoğalır «Çanakkale, Gelibolu, Lâpseki, havalisi 1.000.000 Avşa adası ve Erdek 100.000, Mürefte, Şarköy, Hoşköy 600.000 ki ceman 1.700.000 kilo yaş üzümün motörle nakli işi pazarlıkla eksiltmeye konmuştur.

2 — Pazarlığı 18/8/952 pazartesi günü saat 10 da Kabataşta Tekel Genel Müdürlüğü Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartnamesi her gün Komisyonumuzda görülebilir.

4 — Taliplerin 1800 liralık muvakkat teminat makbuzları ve sair kanunî vesaikile birlikte belirli tarih gün ve saatte Komisyonumuza müracaatları ilân olunur. (12422)

SİNİRE, ÇARPINTIYA, BAYGINLIĞA
NEVROL CEMAL

Samsun limanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş Tarihi : 1863

SERMAYESİ : 300,000,000 Türk Lirası

Ziraî krediler ve diğer her türlü banka hizmetlerinin ifasında sayın müşterilerinin emrindedir. Yurt içinde 410 şube ve ajansı, dünyanın her tarafında muhabirleri vardır.

Vadeli vadesiz tasarruf hesapları için 650.000 liralık bir ikramiye plânı hazırlanmıştır.

10 ÇEKİLİŞTE: 14 EV

Ayrıca: 10,000, 1000 ve 500 liralık ikramiyeler, traktör ve ziraat âletleri

İkramiyelere iştirâk şartlarını banka şube ve ajanslarından öğrenebilirsiniz.

Samsun İlindeki Ziraat Bankaları:

SAMSUN ŞUBESİ — BAFRA ŞUBESİ

Alaçam Ajansı — Çarşamba Ajansı — Havza Ajansı — Kavak Ajansı

Lâdik Ajansı — Terme Ajansı — Vezirköprü Ajansı

VATAN

Samsun İlâvesi

Vatanın Memleket Serisi No: 34

GAZETE İLE BERABER PARASIZ VERİLİR

Samsun'da Atatürk heykeli

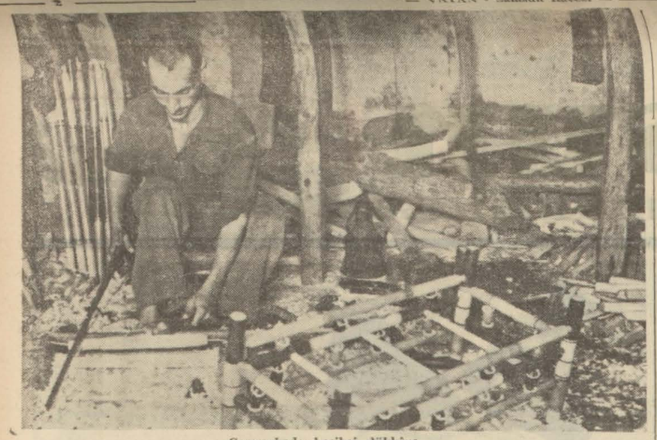

Çarşamlıada beşikçi dükkânı

Göçmen dâvası halledilmektedir

Samsun bölgesi zengin topraklariyle göçmen iskânına çok elverişli yerlerden biridir. Bu sebeple son göçmen iskânı mevzuunda Samsuna ağır bir vazife verilmiştir. Fakat Samsun bu vazifenin ifasında büyük bir titizlik göstererek işin içinden yüz akı ile çıkmasını bilmiştir.

Samsuna, iskân edilmek üzere, 1951 yılında verilen göçmen sayısı, 562 hanede 2709 kişidir. 562 aileden 487 si Samsunda iskânı kabul etmiş kalmış, diğerleri kendi arzusiyle yurdun başka yerlerine gitmişlerdir.

Kalan göçmenlerden 171 ailenin evi geçen yıl bitirilmiştir. Geri kalan 303 ailenin evi de eylûlde bitecek ve böylece göçmenlerin mesken ihtiyaçları tamamiyle karşılanmış olacaktır.

Merkez köyleriyle kazalarda yerleştirilen göçmenlere toprak tevzi işi ile tohumluk ve kredi temini işleri de kısmen halledilmiştir.

Göçmenlere şimdiye kadar; merkezde 778, Alaçamda 782, Bafrada 3943, Havzada 3140, Lâdikte 1750, Kavakta 755, Terme de 124 ve Vezirköprüde 150 dönüm arazi verilmiştir. Toprak tevzii işi 1952 de nihayetlenecektir.

389 göçmen ailesine 167 ton tohumluk buğday, 233 aileye 184.930 lira donatım kredisi, üç aileye 1500 lira sermaye, donatım kredisiyle 4 traktör verilmiştir.

Samsun vilâyetinde göçmen iskânı işlerinde görülen canlılık, nümune ittihaz edilebilecek derecededir. Kısa bir müddet sonra Samsun, göçmen işini tamamiyle halletmiş ve vazifesini layıkiyle yapmış olarak huzur ve iftihar duyacaktır.

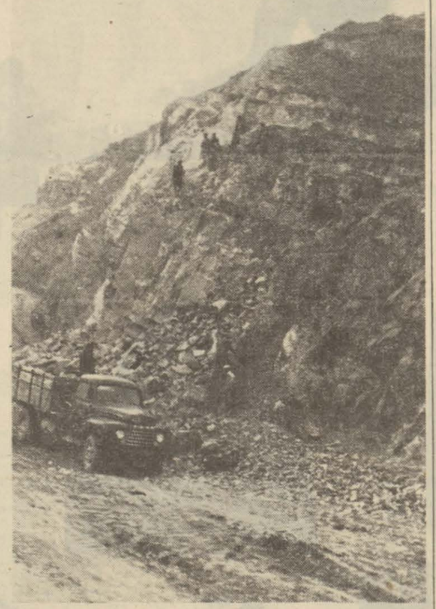

Havza — Merzifon yolunda Derbent mevkiinde çalışan ekipler.

Toprak tevzi komisyonlarının faaliyeti

Topraksız köylüye toprak tevzii işleriyle uğraşan iki tevzi komisyonu da hâlen Samsunda faaliyettedir. Bunlardan 33 numaralı komisyon Samsunun merkez köylerinde, topraksız köylüye toprak tevzi işiyle meşgul olmaktadır. Bu komisyon geçen yıl altı köyde 196 aileye (1015 nüfus) 6.064 dönüm kültür arazisi, 2400 dönüm de mera dağıtmıştır.

Komisyon hâlen, 201 aileye 4646 dönüm kültür arazisi, 2521 dönüm mera dağıtmak üzere hazırlıklarını tamamlamış vaziyettedir ve tevziat kısa zamanda ikmal edilecektir.

47 numaralı ikinci komisyon Bafra mıntakasında çalışmaktadır. Bu komisyon yeni faaliyete geçmiştir.

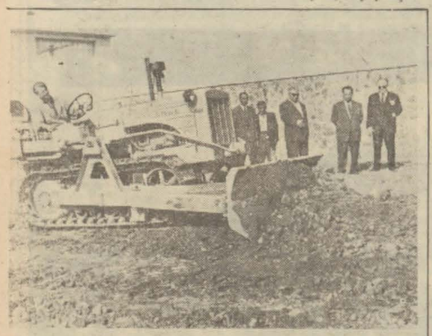

Vali Babaoğlu stadyom önündeki tesviye ameliyesini tetkik ediyor

Samsun'da siyasî hayat

Samsun, çok mühim bir siyasi merkez sayılabilir. Burada Demokrat Parti ile Halk Partisinin Ankaradaki umumi merkezlerini imrendirecek kadar güzel ve muntazam binaları vardır. Bunlar için mahalli suretle yapılan fedakârlık, siyasi alâkaların ne kadar canlı olduğuna bir alâmet teşkil eder. Daha yeni olan, henüz geniş teşkilât kurmayan ve daha ziyade Samsun avukatlarına dayanan Millet Partisi de, şehrin merkezinde geniş ve parti faaliyetleri için elverişli bir merkeze sahiptir. Muhtelif partiler tarafından Samsun ve Bafrada çıkarılan gazetelerin arasında müstakiller olduğu gibi, mensup oldukları partinin dâvalarını gayet velveleli bir şekilde müdafaa edenler de eksik değildir.

Demokrat Parti merkezini ziyaret etmeğe ve Demokratlarla münakaşaya çok kıymet verdik. Fakat parti merkezini ziyaret zamanımız hakkında bir anlaşmazlık oldu. Merkeze gittiğimiz zaman kimseyi bulamadık. Trabzondan dönüşte de; yeni köy yollarında yaptığımız bir dolaşmanın uzaması ve vapurun yükün azlığı yüzünden istisnai olarak tam vaktinde kalkması, buluşup konuşmağa mâni oldu. Fakat Ticaret Odasındaki toplantıda Samsun Demokratlariyle temas imkânını bulduğumuz gibi, Dâimî Encümendeki Demokrat âzanın bazılariyle de görüştük. Umumiyetle Samsun Demokratlarında geniş ve müsbet bir memleket ve parti görüşüne rastgeldik.

Halk Partisi

Samsun Halk Partisi, çok canlı bir mücadele ruhu taşıyor. Halkevlerinin alındığı sırada parti, Samsundaki merkezini kaybedince, Samsun Halkçılarından biri, daha yüksek değerde olan binasını 30.000 liraya parti mensuplarına satmış, 22 bin lira sarfedilerek bina tâmir edilmiştir. Bir aksilik eseri olarak işçiler çalışırken, binada yangın çıkınca yeniden 20.000 lira sarfetmek ve binayı normal bir hale koymak lâzım gelmiştir. Yeni bina, bir ihtiyat teddiri olamak üzere partiye mal edilmemiş, her biri beş yüz liralık yüz hisseli bir hususi şirket teşkili suretiyle teşebbüs başarılmış, partiye yalnız beş sene müddet için binadan istifa hakkı verilmiştir.

Samsun Halk Partilileri, ekibimize acı acı dert döktüler, baskılar ve yolsuzluklar hakkındaki iddialarını tevsik için türlü türlü müsbet misaller gösterdiler. Bir yurt ilâvesinin çerçevesi içinde bunları anlatmağa imkân yoktur. Fakat arada ayrı ayrı tetkik edilmeğe ve derinleştirilmeğe değer iddialar eksik değildir.

Bugün kabinede Adâlet Bakanı olan Rüknettin Nasuhioğlu 1946 da Samsun Valisi ve Maarif Bakanı Tevfik İleri, Karayolları Bölge Müdürü idi. Her ikisi hakkında Halk Partililer bir takım eski hâtıraları naklettiler. İnönü'nün son Samsun ziyareti münasebetiyle halk tarafından yapılan tezahürlerin üzerinde de etraflı bir şekilde durdular.

Millet Partisi

Samsun Millet Partisi merkezinde ekibimize söylendiğine göre, Samsun Barosu âzasının üçte ikisi Millet Partisine girmiştir. Fakat parti vilâyet idare heyeti, sırf kalabalık olsun diye önüne geleni partiye kaydetmeğe taraftar değildir. bütün partilerin yanlış yolda yürüdüklerine ve ancak parti programını kabul eden, şuurlu ve mütecanis unsurların parti saflarında bulunmasının hayırlı olacağına kani bulunuyor.

Samsun Millet Partilileri, memleket meselelerini dikkatle takip ediyorlar, bilhassa Anayasa dâvasına çok alâka gösteriyorlar.

Bir zamanlar Samsunun siyasî hayatında faal bir rol oynayan Süleyman Balkanlı, şimdi hiçbir partiye dahil değildir. Söylendiğine göre Millet Partisine para yardımında bulunuyor ve memleketi keyfi idareden kurtarmak için gelecek seçimlerde iki muhalif partinin sıkı bir surette işbirliği etmesi lüzumuna inanıyor.

(Devamı 8 incide)

Havzada Atatürkün yazı yazdığı kalemler ve mektupları

Niksar - Reşadiye yolunda akskavatörle çalışma

Şirin bir kasabamız: Lâdik

Lâdik, demiryolu güzergâhından 15 kilometre içeride, havası ve suyu çok güzel 1000 rakımında bir yaylâ üzerine kurulmuş küçük, fakat şirin bir kaza merkezidir.

Havasının ve suyunun güzel olması dolayısiyle her sene Samsundan, civar kaza ve vilâyetlerden buraya sayfiyeye gelirler.

Lâdik yalnız serinlemek isteyenlere temiz havasiyle faydalı olmakla kalmaz, ayrıca şifaya muhtaç kimselere Hilyasın ılık su kaplıcalarında taze bir hayat ve neşe bulurlar.

Hilyas kaplıcası Havzanınkinden daha az sıcak olup kurnadan akışı 37 derecedir. Havuzlarda derece otuza kadar düşüyor.

Daha ziyade yazın ziyaret edilen bu kaplıcanın biri 2/1.5 metre, diğeri 1,5 metre, bir diğeri de bir metre kadar derinlik gösteren üç havuzda toplanır.

Yapılan tahlillere göre Hilyas kaplıcası sularının terkibinde ehemmiyetli derecede alkali maddeler vardır. Kaplıca, en ziyade deri hastalıklarına, cild hastalıklarına ve egzemaya çok faydalı ve şifalıdır.

Kasabanın umumî Faaliyeti

Lâdik yağ, peynir gibi gıda maddelerinin nefislerini yetiştiren ve satan bir yerdir. Kaza arazisi ve bilhassa 1310 rakımlı Akdağ yaylâları mebzulen hayvan yetiştirmeğe müsaittir. Turhal şeker fabrikası, pancarlarını satın almak suretiyle Lâdik çiftçilerine çok büyük faydalar ve yardımlar sağlamıştır.

Kasabada Belediye; yol, umumi meydan, iki yangın havuzu, mezbaha, sebze hali, yeni bir Belediye dairesi, park, halk okuma odası elektrik tesisatı vücuda getirmiştir.

Zarifi ATAMER

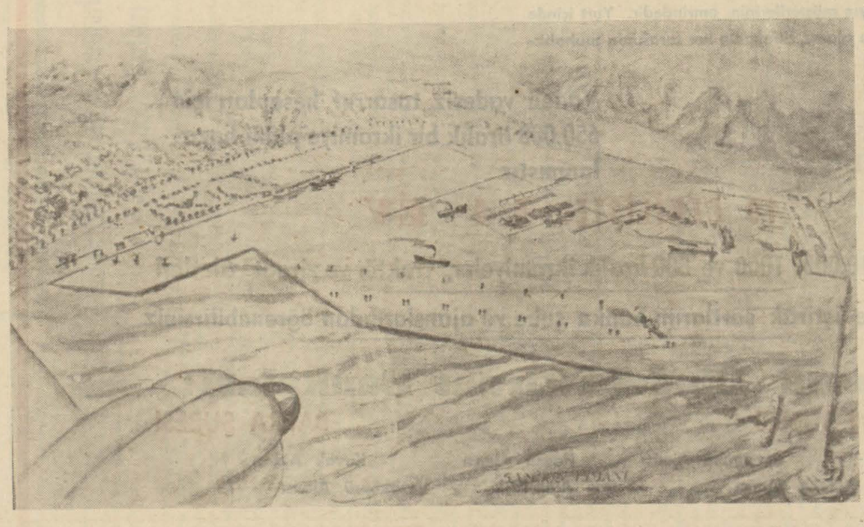

Müstakbel Samsun limanının hayali bir resmi

Havza'da umumî hayat

(Başı 7 ncide)

Bu kaplıcalardan başka Havzada 13 otel var. Yaz mevsiminde buraları dolup taşıyor. Banyo ücretinden ayrı olarak tek kişilik otel odaları 1,5 lira, Çelik Palas ve Maarif Oteli bunların en iyileri.

Havzanın genç Belediye Başkanı, «Bu kaplıcalar modernleştirildiği zaman kasabamız; muhakkak ki, canlanacak ve zenginleşecektir» diyor.

Samsun'un sağlık dâvaları

(Başı 6 ncıda)

taklı bir verem paviyonunun ilâvesi de yakında tahakkuk edecektir.

Yine merkezde bir Doğum ve Çocuk Bakımevi, kazalarda beşer yataklı dispanserler, Bafrada 25 yataklı Belediye Bakımevi, 20 yataklı Memleket Hastahnesi vardır. Bu hastahanenin yatak adedi bu yıl elliye çıkarılacaktır. Vezirköprüde de 10 yataklı bir sağlık merkezi vardır.

Çarşambada pulluk imalâthanesi sahibi Mustafa Bartın ve imal ettiği pulluklar

Yalnız yurt ilâvelerimizi okuyan 8,000 okuyucumuza

Gazetemizin yurt ilâveleri büyük bir rağbet görüyor. İlâveleri koleksiyon halinde muhafaza edenler çoktur. Mekteplerde ve aile ocaklarında da yavruların yurt bilgisini genişletmek maksadiyle yurt ilâvelerimizden çok istifade ediliyor.

Şuna dikkat ettik ki günlük okuyucularımızın haricinde olarak, yurt ilâveleri nüshalarımızın ayrıca sekiz bin kadar okuyucusu vardır. İşte bu kısım okuyucumuza hitap ediyoruz ve kendilerini her günlük okuyucu olmağa davet ediyoruz. Bu 8000 okuyucu, haftada bir defa, ilâve ile beraber gazetemizi de görüyorlar. Bu şekilde karşılarına çıkan gazete; memleket dâvaları için feragatli ve cesaretli mücadelelerden yılmayan, bütün haberleri tarafsız surette veren, yazılarında kalite ve çeşitlilik teminine çalışan bir gazetedir. Şerefli bir mâzisi, bir şahsiyeti vardır.

Gazetecilik bir itiyat ve tiryakilik meselesi olmakla beraber, yurt ilâveleri okuyucularımızın haftada bir defa olsun gazetemizi okuya okuya buna alışacaklarını ve Vatan okuyucular ailesinin devamlı âzaları arasına katılacaklarını umuyoruz.

İlâve koleksiyonlarında eksiği olanlar bunları matbaamızdan tedarik edebilirler. Yalnız birkaç nüshanın mevcudu tükenmiştir ki bunları yeniden bastırmağa hazırlanıyoruz. O zaman yurt ilâvelerini cilt cilt koleksiyon halinde satışa çıkarmamız mümkün olacaktır.

Yurt ilâvelerimizin orta sayfalarında cild için aralık bulunmamasından dolayı ilâveleri ciltletmekte zorluk çekenlerin Cağaloğlu Servilimescit sokak No. 12 de Nurettin Uycana başvurmalarını tavsiye ederiz.

Bu müessese, ilâveleri telle bağlamak suretiyle çok iyi bir ciltleme şekli bulmuş ve bunun örnekleri İstanbul sergisindeki standımızda vatandaşlara gösterilmiştir.

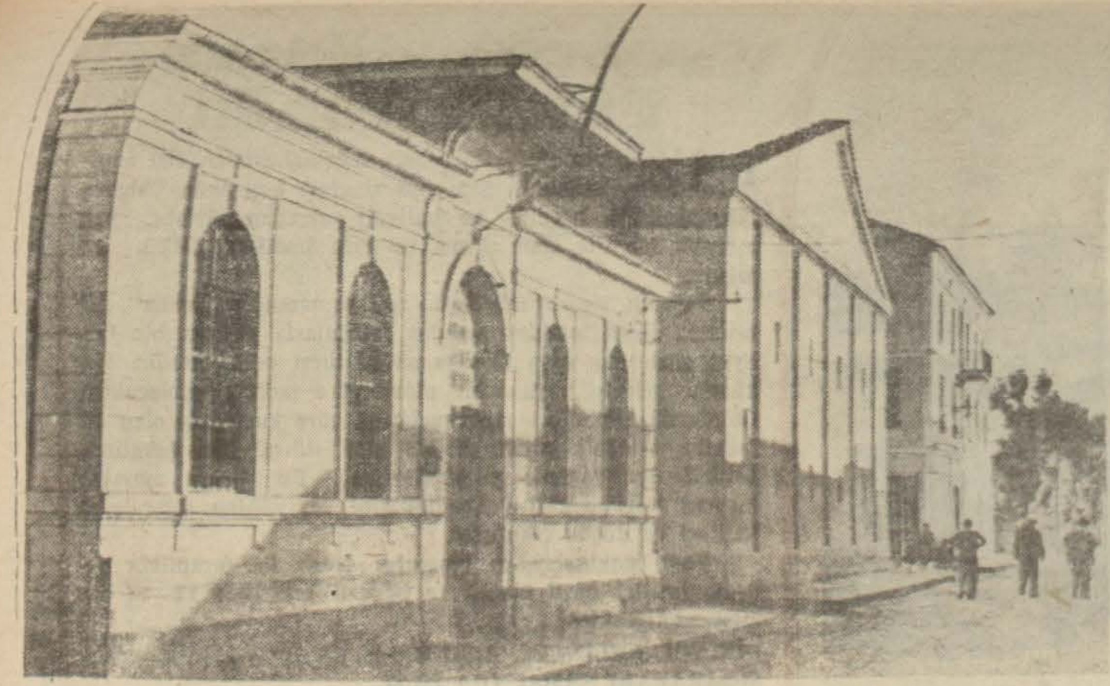

Bafrada tütün depoları

Kalkınma halinde bir muhit: BAFRA

(Başı 6 ncıda)

kendi kendine harman teşkil etmekle beraber başka harmanlara girdiği zaman tuz, biber gibi harmanın vasıflarını yükseltmesidir.

Bafranın ihtiyacı, tütün ziraatini miktar bakımından tahdit, kalite bakımından ıslahtır. Bu da yasaktan ziyade başka mahsullere rağbet gösterilmesi sayesinde temin edilecektir. Bafranın, şimdiye kadar hububatının üçte ikisini hariçten alırken, şimdi hem ihtiyacını karşılaması, hem de aynı nisbette ihracat yapması; çeşitli ziraate uyanan hayırlı rağbetin bir belirtisidir.

Tütünün kalitesini ıslah meselesine gelince, Tekel'in ıslah istasyonları, ekici ve tüccar arasında bu maksatla anlayışlı bir işbirliği başlamıştır

Şeker Fabrikası

Bafra arazisi, şeker pancarına çok elverişlidir. Burası küçük bir fabrika kurmağa taliptir ve şeker fabrikalarının muhtaç oldukları pancarı yakın mesafeden almalarının üstün bir menfaat teşkil ettiğine kanidir. Kızılırmak üzerinde Kapıkaya mevkiinde yapılacak bir baraj, asgarî 700.000 dönüm olan Bafra ovasını sulamağa hizmet eder, pancar ziraatini kolaylaştırır ve civar vilâyetlere de faydası olur.

Kızılırmak etrafında yapılan çeltik denemeleri çok iyi netice vermiştir.

Bafrada ideal particilik, Atatürk ve İnönü'nün Büstleri

Bafra, her haliyle yüze gülen, mamur ve canlı bir muhittir. Burada en ziyade dikkati çeken şey, partiler arasındaki münasebetlerin olgun ve vatandaşça bir manzara arzetmesidir. Seçimlerde şiddetli mücadeleler eksik olmamıştır. Fakat en ileri demokrasi muhitlerinde olduğu gibi; içtihat bakımından birbirlerinden ayrılan parti mensupları seçim günlerinde bile akşamları klüp bahçesinde birleşmişler, beraberce yemişler, içmişler, yorgunluk çıkarmışlar ve parti mücadelesinin vatandaşlar ve kardeşler arasında bir husumet istidadı peyda etmesini önlemeğe çalışmışlardır.

Bafra Belediye Reisi Necati Bora, Halk Partisine mensup bir eczane sahibidir. C.H.P. nin 1950 Samsun milletvekili namzetleri arasındadır. Fakat takip ettiği prensip, Belediyenin kapısından içeri politika ihtilâfının girmemesidir. Bu ruh sayesinde dir ki Bafra Belediyesi, diğer partilere mensup olanların ve tarafsızların yardımını temin ediyor. Necati Bora, Samsun Valisinden daima yardım gördüğünü, Samsunda ortaya koyduğu hareket tarzının, Malatyada takip ettiğinden bahsedilen tarzda olmadığını ve kendisinin Vali sıfatıyle Bafrada tek taraflı hareketi görülmediğini söylemiştir.

Büst Uzlaşması

Bafrada şöyle bir haber kulağıma geldi: İsmet İnönü, 1942 de Bafrayı ziyaret etmiş. 1943 de kurulan Güzelleştirme Cemiyeti, Bafranın ana meydanına İnönünün bir büstünü koymağa karar vermiş. Bu kararı verenlerin ve tatbik edenlerin yüzde doksanı şimdi D.P. de bulunuyormuş.

Çok partili bir devre girildiği bir sırada Bafrada Atatürk'ün hiçbir büstü bulunmaması ve muhalefet liderinin büstünün şehrin ana meydanında oluşu tenkidler davet etmiş. Bafra hemşerileri arasında şöyle bir hal çaresine tarafdar olanlar zuhur etmiş: İsmet İnönü'nün büstünün bütün partilere mensup vatandaşların iştirakiyle memleketin tarihî bir şahsiyetine saygı göstermesi şeklinde ana meydandan kaldırılması ve Belediye parkı içinde bir noktaya dikilmesi, boş kalacak yere de Atatürk'ün bir büstünün geçirilmesi...

Eğer Bafralılar böyle olgun bir tarzda hareket ederlerse, memleket hesabına dahilde ve hariçte çok sevgi ve saygı temin edeceklerdir. Çünkü Geliboluda başvurulan kırma ve sürükleme tarzı her tarafta, bilhassa hariçte çok elim bir tesir bırakmıştır.

Bafrada D.P. nin ilçe idare heyeti reisi Ömer Güriş'dir. Belediye seçimlerini kazanan C.H.P. nin reisi Mustafa Ergindir. Millet Partisi, Samsunun merkeziyle Havzadan başka yerlerinde henüz kurulmamış. Bafra üçüncü partiyi tutmıyarak iki parti şeklindeki bir mücadeleyi tercih etmiştir.

Bafra gazete bakımından zengindir. Burada haftalık Bafra, Doğru Yol, Fitil isimlerinde gazeteler çıkıyor.

Bafrada Kızılay, Ticaret Odası, Yeşilay, Tütüncüler Birliği, Tütün Alıcılar Cemiyeti, Hava Kurumu, Gençlik Klübü gibi cemiyetler ve müesseseler vardır.

Bafra Belediye Reisi ve her üç parti mensupları başmuharririmizle

Samsun'da Belediye işleri

Samsunun belediye bütçesi 1 milyon 200 bin küsur liradır. Bunun 444.330 lirası memur maaşlarına tahsis edilmiş, sağlık işleri için 135.015, temizlik işleri için 104.073 lira bu seneki bütçeden ayrılmıştır.

Samsunda daimî surette elektrik cereyanı bulunmasına rağmen, bu cereyanın her an kesilmesi ihtimali mevcuttur. Elektriği takviye etmek için Belediye İller Bankasından yardım alarak, Karabükten 1000 beygir kuvvetinde bir alternatör getirtmek üzere teşebbüse geçmiştir. Şimdi 40 kuruşu aşan elektriğin kilovatı o zaman ucuzlayacaktır.

Samsunun kanalizasyon ve kaldırım işleri için de Belediye bütçesinden 89 bin küsur lira ayrılmıştır.

SAĞLIK İŞLERİ

Samsunda Belediyeyi meşgul eden hastalıklar pek azalmış. Verem hastalığı var. Verem hastahanesi yapılması için teşebbüse geçilmiş, Belediye de bunun için arsa veriyor. Samsunda, Memleket Hastahanesinden başka askerî bir hastahane ve dispanserler var.

Elliye yakın doktor, Samsunda serbest veya hastahanelere bağlı olarak çalışıyor.

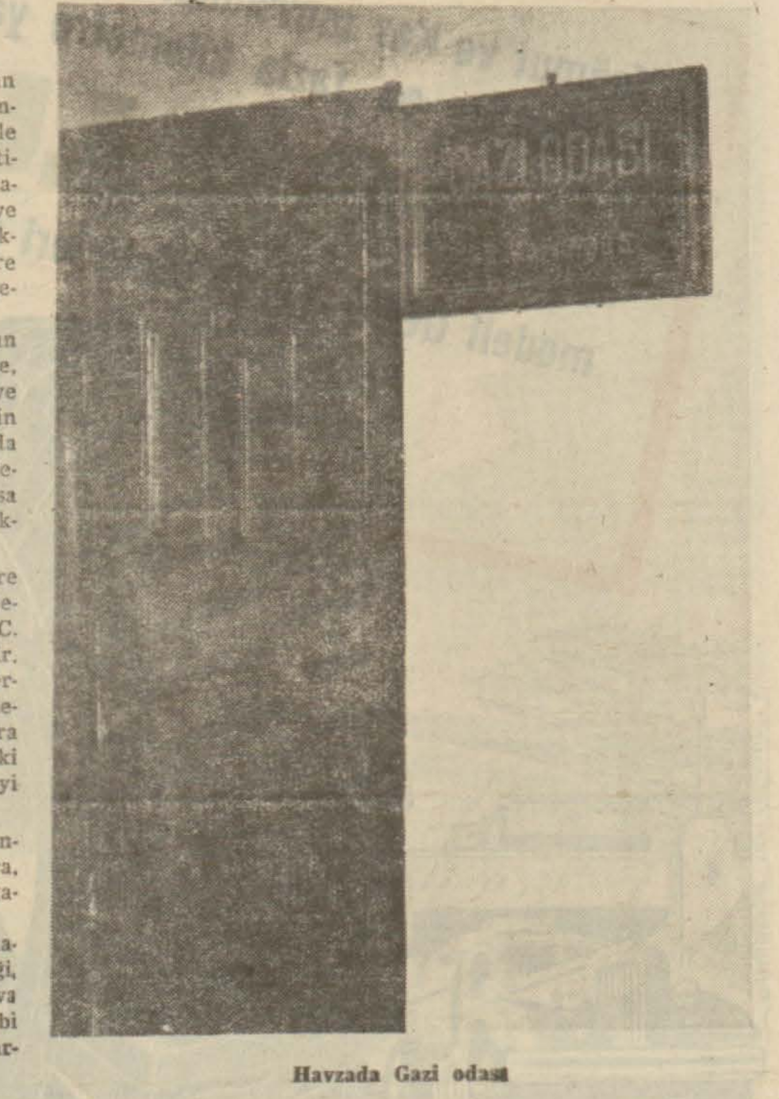

Havzada Gazi odası

Samsunda doğan güneş

Yazan : Feridun Fazıl TÜLBENTÇİ

Millî ihtilâlimizin meşalesi Samsunda ateşlenmiştir. Bu bakımdan Samsunun yakın tarihimizde pek büyük bir ehemmiyeti vardır.

Birinci Cihan harbinden mağlûp ve perişan çıkmıştık. Galip devletler, mütareke hükümlerini diledikleri gibi tatbik ediyorlar, yalnız kendi menfaatlerini düşünüyorlardı. Babıâli bir mevcudiyet gösteremiyor, her taleplerini kabul zorunda kalıyordu. Yıldırım orduları grupu ile 7 inci ordu karargâhı lâğvedilmiş, grup kumandanı Mustafa Kemal Paşa Harbiye Nezareti emrine alınmıştı. Mustafa Kemal, her ne sıfatla olursa olsun Anadoluda kalmak istiyordu. Fakat onu dinlemediler. İstanbula geldiği gün, yani 13 kasım 1918 de İtilâf devletlerinin donanmaları da limanda demir atmış bulunuyordu.

Mustafa Kemal, limanın bu manzarasını gördüğü zaman gözlerinde iki damla yaş tanelendi. Bu donanmayı Boğazlardan sokmamak için ne fedakârlıklara katlanmış, Çanakkalede nice şehitler vermiştik.

Paşa, yanında bulunan yaverine dönmüş:

— Geldikleri gibi giderler! demişti.

Mustafa Kemal Paşa; 22 Kasım 1918 de Sultan Vahidettin ile yaptığı mülâkatta, padişahın milletten evvel kendisini ve hanedanını düşündüğünü anlamış ve teessürü bir kat daha artmıştı. Ali Fuat (General Cebesoy) erkânı harbiyei umumiye reisi Cevat (Rahmetli General Cevat Çobanlı) paşalar ve eski bahriye nazırı Hüseyin Rauf (Rauf Orbay), erkânı harbiye miralayı İsmet (İsmet İnönü) beylerle ve diğer arkadaşları ile temaslarda bulunuyordu. Kararını vermişti. Eğer resmî bir vazife almasına imkân bulunamazsa, hiç bir sıfat ve salâhiyet sahibi olmadan bile Anadoluya geçecekti.

Mustafa Kemal Paşa, merkezi Erzurumda bulunan 9 uncu ordu kıtaatı müfettişliğine kendisini tayin ettirmenin yolunu buldu. Bu tayin, Samsun ve havalisinde asayişsizlik ve kargaşalık olduğu, galip devletlerin bunu protesto ettikleri sıralarda yapılmıştı. Mustafa Kemal, bu asayişsizliği düzeltecekti. Bir taraftan karargâhını teşkil ederken, diğer taraftan salâhiyetlerini genişletmeğe çalışıyordu. 6 Mayısta meclisi vükelâda tasdik edilen talimatname ile vazifesinin yalnız askerî olmayıp ayni zamanda mülkî olduğu da belirtilmişti. Mıntakası içindeki askerî kıta ve vilâyetlerden başka komşu birlik ve vilâyetlere de emir verebilecekti.

Galip devletlerin İstanbuldaki fevkalâde komiserleri, Çanakkalede büyük bir şöhret kazanmış olan Anafartalar kahramanının böyle mühim bir vazifeye tayinini iyi karşılamamışlardı. Mustafa Kemal Paşa, onları da birer birer ziyaret ederek itimat havası yaratmağa çalıştı. Sultan Vahidettin, veliahd iken Almanya seyahatinde beraber bulunduğu Mustafa Kemali yakından tanımıştı. Ordu müfettişliğine tayinini tasvip etmekle beraber şüpheleniyordu. Ayni şüphe Sadrâzam Damat Ferit Paşada da vardı.

14 Mayısta, Damat Ferit Paşa, Mustafa Kemali yemeğe davet etmiş, burada şüphe ve endişelerini saklayamamıştı. 15 Mayısta İzmirin Yunanlılar tarafından işgal edilmiş olması 9 uncu ordu kıtaatı müfettişini bir an evvel harekete mecbur bırakmıştı. Halbuki bazı dostları şöyle bir haber getirmişti: Ya İstanbuldan hareketine müsaade edilmiyecek veyahut bindiği vapur Karadenizde batırılacaktı. Hükûmet âzalarına veda etmek üzere Babıâliye gitmişti. Nazırlar meyus ve perişandı. Endişeli bir eda ile ne yapacağız diye soruyorlardı. Mustafa Kemal:

— Celâdet gösteriniz!

Cevabını verdi. Fakat bu celâdeti kimler gösterecekti? 16 Mayısta, cuma selâmlığından sonra huzura kabul edildi. Sultan Vahidettin, Boğaza hâkim olan düşman donanmasını işaret ederek:

— Ben artık memleket ve milleti nasıl kurtarmak lâzım geldiğini tasavvurda tereddüde düçar oluyorum, demişti.

16 mayısta İstanbuldan kalkan küçük Bandırma vapuru Karadenizin dağ gibi dalgaları ile mücadele ederek 19 Mayıs 1919 da 9 uncu ordu kıtaatı müfettişini ve maiyetini Samsuna çıkarmıştı. Osmanlı imparatorluğunun vaziyeti, Samsundan şöyle görünüyordu: Millet yorgun ve fakirdi. Ordularımız dağılmıştı. Padişah milleti değil, kendini ve hanedanı düşünüyordu. Galip devletler verdikleri sözde durmamışlar. Türkün çok yüksek olan haysiyet ve izzeti nefsini kırmakta beis görmemişlerdi. Harp gemileri İstanbul Boğazını doldurmuştu. Galip devletlerden biri Adana mıntakasını, bir diğeri Urfayı, Maraş ve Antebi işgal etmiş, bir üçüncüsü askerlerini Antalya ve Konyaya kadar göndermişti. Güzel İzmir düşman çizmeleri altında idi. Şarkta bir Ermenistan ve Karadenizde bir Rum devleti kurmak için girişilen faaliyetler artmıştı. Kudret ve imanını bir türlü anlayamadıkları ve anlamak istemedikleri koskoca bir devleti yalnız harita üzerinde görüyorlar, ona göre taksim plânlarını hazırlıyorlardı.

Bütün tarihi boyunca şerefle yaşamış, serhaddinin her karış toprağını mübarek kanı ile sulamış ve hudutlarını kanı ile çizmiş bir millet esir olabilir mi idi? Şehitler ve kahramanlar yatağı Türk vatanını bu milletin elinden kim alabilirdi? İşte Mustafa Kemal, bütün husumet dünyasına karşı Samsundan haykırdı:

— Bu millet ölür, fakat esir yaşamaz.

Bu haykırışta Türk milletinin şan ve şeref dolu mukadderatı yazılı idi. Samsundan yükselen sese koştuk. Yedimizden yetmişimize kadar seferber olduk. Mustafa Kemalin etrafında birleştik. O, bizi muzaffer kıldı. Samsunda doğan güneş bütün Türkiyeyi nurlandırdı.

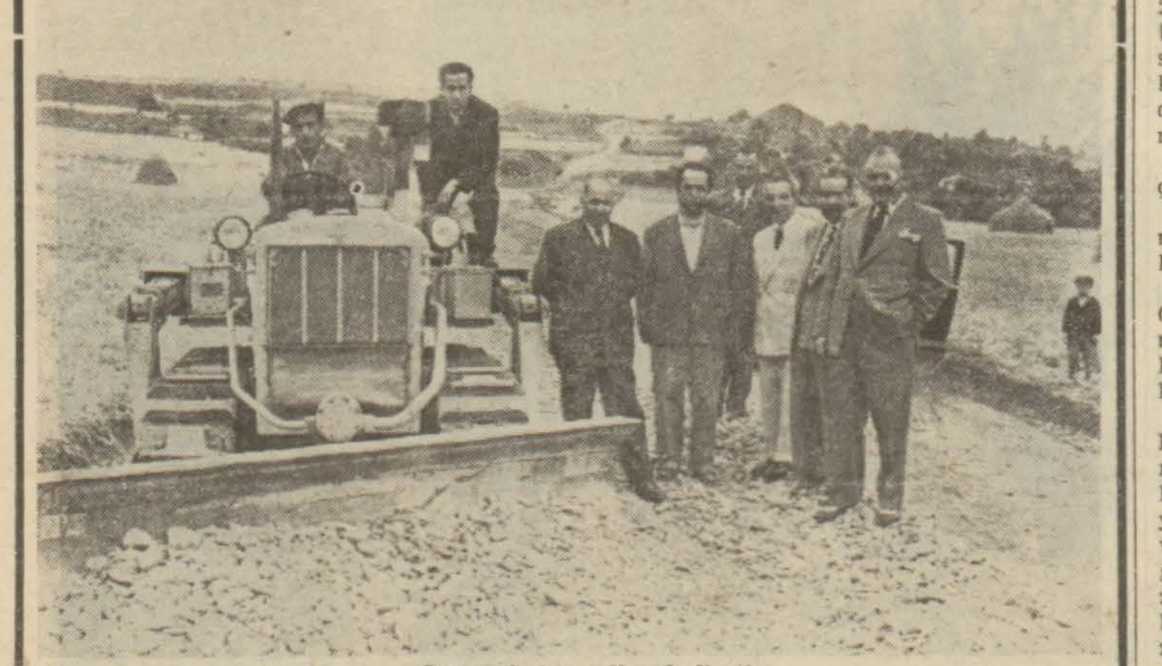

Samsunda köy yolları faaliyeti

Atatürke hizmet eden Havzalı Ali Baba

Atatürk'ü 21 gün misafir eden otelci

Atatürke, Havzada kaldığı 21 gün içinde büyük bir bağlılıkla hizmet eden ve hâlâ o büyük kurtarıcı ile geçen dakikalarını bir türlü unutamıyan meşhur Ali Baba ile tanıştım. Şimdi, Havzada Mesudiye Otelinin müdürü olan Ali Baba, bütün teferrüatını ezbere bildiği Atatürke ait hâtıralarından birini şöyle anlattı:

«— O zamanlar başka bir otel işletiyordum. O öyle bir devirdi ki; İngilizler Merzifonu işgal etmişlerdi. Rumlar kimi bulsalar bağlara götürüyorlar, sokak aralarında tüfeklerle geziyorlardı.

Her gün dağlardan, bağlardan 10 Türk ölüsü geliyordu. O vakit Havzada iki Türk taburu vardı. Tabur kumandanları Kâmil ve Saim Beyler atlarını timar etmiye nefer bulamıyorlar bu işi kendileri yapıyorlardı. Bu iki kumandan maaşlarını altı, yedi ay alamamışlardı. İaşelerini emanet mukabili tedarik ediyorlardı.

Atatürk geliyor

İşte Paşa böyle bir zamanda gelmişti. Benim otelimi beğenerek, tercih ettiği oda da 21 gün kaldı. Akşam, sabah banyo yaptı. Bu arada da Misakı Milliyi kurdu. Ben daima kapısında bekçi gibi beklerdim. Kim lâzımsa, çağırıp görüştüren bendim.

Bir gün Paşa beni yanına çağırarak:

— Baba, sence burada şâyanı itimat kimlerdir?

Diye sordu.

Bayram Can, Fuat Kaylan, Cebeci İbrahim, Saatzade İbrahim, Tatarzade Eyüp efendi, Kadızade Hakkı ve tamam 60 kişilik isim listesi verdim.

Paşa, bunları derhal topladı. Konuştular. Ve Havzamızın ileri gelenleri, Mustafa Kemale 4250 tüfekli vermeyi kabul ettiler. Paşa çok sevinmişti. Birçok yerlere telgraflar çekildi. Böylece Havza merkez olmuştu. Hepimiz bu şekilde sevinç içinde yüzerken bir gece Paşaya bir telgraf geldi.

Bu telgrafta, Sultan Vahdettin, Paşayı gerisin geriye İstanbula acele istediğini yazıyordu.

Mustafa Kemal geri çağrılıyor

Mustafa Kemalin o güzelim kaşları çatılmıştı. Buna daha doğrusu dikleşmişti demek lâzım, çünkü o kızınca kaşlarının uçları yukarıya doğru kalkardı...

Yanına sokularak:

—Paşam az önce keyifliydiniz. Şimdi ne oldu acaba? dedim.

— Yaveri bulun diye cevap verdi. Sonra, Kılıç Muzafferi bularak telgrafın mealini öğrendik...

Dayanamadım. Çok âsabım bozulmuştu.

— Paşa, dedim. Bu telgraf İngilizler tarafından yazılmış, Vahdettine de imza ettirilmiş. Bu vesile ile sizi İstanbula celbedip, tuzağa düşürmek istiyorlar. Bu telgraf müretteptir. Havzalılar, size dün akşam 4250 tüfekli vermevi kabul ettiler. Siz bu telgrafla İstanbula giderseniz, artık arkanızdan iki tüfekli gelmez. Havzalılar sözünde sağlamdır. Söylediklerini muhakkak yapacaklardır..

Paşa elimi tuttu, sonra önündeki masadan bir kadehe

(Devamı 5 incide)

Ekibimize Yardım

Samsun ilâvemizi hazırlamağa giden ekibimiz: Samsun muhabirimiz, Samsunun kıymetli ve çok sevilen hemşerisi Zarifi Atamer'den çok yardım görmüştür. Senelerce İstanbul gazetelerinde küçük hikâyeleri çıkan ve İstanbul gazetelerinden birinin Samsun muhabirliğini büyük bir heves ve gayretle ifa eden Bayan Mücellâ Enver de teşebbüsümüze meslekdaşça alâka göstermiştir. Her ikisine teşekkür ederiz.

Bir canlı tarihle karşı karşıya

Bundan tam 33 yıl evvel Gazi Mustafa Kemali Samsun da «Bandırma» vapurundan alıp karaya çıkaran adam işte karşımda oturuyor. Mustafa Karakaş Kaptan. Şimdi liman işletmesinde puvantör. Yedisinden yetmişine kadar bütün Samsun onu tanıyor.

Bu canlı tarihten Atanın Samsuna çıkışının hikâyesini dinliyorum.

Rıhtım kenarında oturduğumuz kahveden kalkarak ilerliyoruz; Atanın ayak bastığı iskelenin üzerinde ağır ağır yürüyoruz. Mustafa Karakaş, birden kolunu, «Fener» istikametinde uzatarak, siyah ve gür bıyıklarının altından kükrer gibi bir sesle:

— Hey gidi günler hey; diyor ve ilâve ediyor:

— Bandırma vapuru işte şu Fener burnunda göründüğü zaman duyduğum heyecanı el'an hissederim de tüylerim ürperir.

Bir müddet sessizce Fener burnuna doğru baktık. Orada «Bandırma» vapurunun ağır ağır limana süzüldüğünü görür gibi olduk.

O, geçmişteki bir günü tek rar yaşar gibi anlatmaya başladı:

«— Samsun kara günler yaşıyordu. Şehir Fransız ve İngilizlerin işgalindeydi. 9 uncu kolordu kumandanı Rafet Bey, Mustafa Kemal geliyor diye haber gönderdi, bana da, O'nu gemiden almak vazifesi verildi. Sevinçten uçuyordum.»

★

Karakaş devam ediyor:

«— 19 Mayıs sabahı saat sekiz. Sert poyrazlı bir hava. Altı gemici ve ben, hafif çırpıntılar içinde sallanan sandalımızda hep birden, gözlerimizi bir noktaya dikmiş bekliyorduk. İşte Fener burnunda ufak bir gemi göründü; bu «Bandırma» idi. Mustafa Kemal geliyordu. «Bandırma» süzüldü ve demirledi. Geminin güvertesine çıkıncaya kadar geçen zamanı hatırlamıyorum. Yalnız O'nun mavi gözleri hâlâ gözlerimin önündedir. Yanında, altı kişi vardı. Kim olduklarını hâlen de bilmiyorum.

Sandala bindik ve sahile doğru yol aldık. Bir aralık ufukta İngiliz torpitoları görünmüştü. Uzun müddet onlara baktı, sonra:

— Bunlar ne arıyor? diye sordu:

— Bilmem ki, Paşam. Hiç böyle kafile halinde gezmezlerdi.

— Beni mi arıyorlar dersin?

Bu sözlerin mânasını artık anlıyordum. Mustafa Kemal, bizim o âna kadar bildiğimiz gibi, 9 uncu kolorduyu teftişe gelmiyordu. Başka bir mak sat vardı!

Sivil elbise giyiyor, başında bir kalpak taşıyordu. Konuşurken insanın yüzüne bakmıyordu. Gözlerini dağlara dikmişti. Bâzan sert ve çevik hareketlerle bakışlarını başka noktalara kaydırıyor ve düşünüyordu. Bir aralık düşünce âlemini terketti ve bana dedi ki:

— Dağlarda Pontoslu çok mudur?

— Şu gördüğün dağlar Paşam, Havza ovasından aşağı müsellâh Pontoslu ile doludur. Adetleri yedi binden faz ladır.

— Ne yapıyorsunuz?

— Paşam bir buçuk ay içlerinde kaldım. 35 kişiydik. Ot yedik. Elbise değiştirmedim. Zıpkamın içinden çamaşırlarımı parmaklarımla yokladığım zaman adetâ ufalanıyordu, çürümüştü. Yani sizin bileceğiniz Paşam, uğraşıyoruz, gündüz köy basıyoruz.

O zaman elini omuzuma koydu:

— Var olun, her şey düzelir. dedi.

Sahile gelmiştik. (Tütün Merkez İskelesi) ne çıktık. Belediye Reisi yok, mutasarrıf yok. Neden bilmiyorum, bunların hepsi ortadan kaybolmuştu. Gaziyi şehir adına, Boşnakzade Süleyman Bey ile, Mavnacılar Cemiyeti Reisi Hacı Molla Dursun, çıktığımız meydanda ürkek nazarlarla karşıladılar ve hoş geldiniz de diler.»

Karakaş, Cumhuriyet Meydanını işaret ederek:

«— Buraları o zaman mezarlıktı. Atayı buraya kadar getirdim. Ara sokaktan geçtik. O'nu (Mantika Palas) oteline yerleştirdik.

İki gün Şahinzadenin evinde kaldı. Sonra Kavak'a gitti. Kendisi hakkındaki idam kararını Kavakta öğrenmiş ve orada (Ben böyle hükümete hizmet etmem) diyerek rütbe lerini söküp atmıştı.

Daha sonra Havza, Amasya, Tokat, Sivas... gerisi malûm..»

★

Karakaş, Atatürkü, daha sonra iki defa gelişinde de Samsunda vapurdan alıp, motörü ile karaya çıkarmıştır. Şimdi Atayı yine Karakaş, sahile çıkarıyor. 19 Mayıs bayramlarında muazzam büstünü, geniş omuzlarının üzerine alarak...

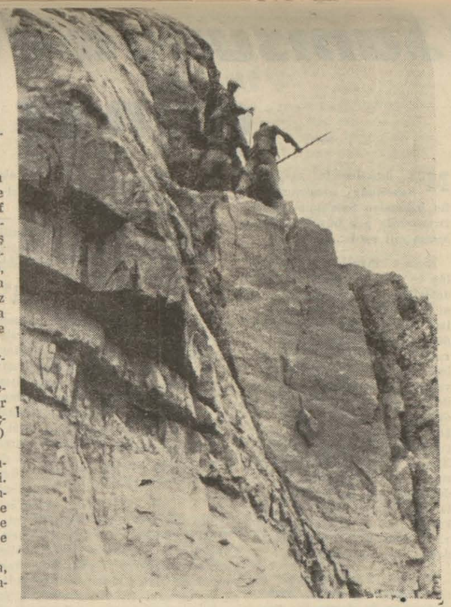

Kavak — Havza — Merzifon yolunda kayalıklarda çalışma

— İşte Atayı getiren gemi şu burundan göründü.
Atatürkü Samsunda karaya çıkaran Mustafa Karakaş, Kemal Aydara hâtıralarını anlatıyor.

Samsun'da Spor hareketleri

Samsun vilâyetinde spor anlayışı ileri bir seviyede. Tesis edilmiş 16 kulüp faaliyette bulunuyor. En fazla ehemmiyet verilen spor branşlarından biri de futbol. Bu cihetle Samsunun modern bir stadyoma ihtiyacı gözönünde tutularak Vali Turgut Babaoğlu tarafından harekete geçilmiş. Kapalı ve açık tribünleri havi küçük bir stadyom meydana getirilmiş. Gençler Valiye, stadyum için teşekkür ediyorlar. Ayrıca, Samsunda bir kapalı salon inşası için de tetkikler yapılıyor.

Samsunda faaliyette bulunan spor kulüplerinin isimleri şunlardır:

Fener Gençlik Klübü.
19 Mayıs Gençlik Klübü.
Demirspor Gençlik Klübü.
Tekel Gençlik Klübü.
Samsunspor Gençlik Klübü.
Karagücü Gençlik Klübü.
Akınspor Gençlik Klübü.
Beşiktaş Gençlik Klübü.
Bafra Gençlik Klübü.
Yeşilay Gençlik Klübü.
Çarşamba Gençlik Klübü.
Havza Gençlik Klübü.
Vezirköprü Gençlik Klübü
Ladik Gençlik Klübü.
Alaçam Gençlik Klübü.
Gümenez Gençlik Klübü.

Samsun'un Nüfusu

1950 sayımına göre Samsun vilâyetinin 475.953 nüfusu vardır. Toprak sathı 9302 kilometre murabbaı olduğuna göre kilometre murabbaı başına nüfus kesafeti 51 dir. Samsun şehri 43.937 nüfusiyle Türkiyenin on dördüncü şehrini teşkil eder. Şehir, 1927 de 30.372, 1935 de 42.462, 1940 da 37.216, 1945 de 38.725 nüfusa sahip olduğuna göre devamlı bir artış halindedir.

Nüfus, şehir ve köylere şu şekilde taksim edilmiştir:

	Şehirlerde	Köylerde
Samsun	43.937	51.369
Alaçam	5.373	23.676
Bafra	14.146	57.935
Çarşamba	9.573	73.798
Havza	5.156	31.828
Kavak	1.658	33.028
Ladik	5.054	18.222
Terme	4.260	44.612
Vezirköprü	6.266	46.063
Yekûn	95.422	380.531

Samsun ilâvemiz İki kısma Ayrılıyor

Birincisinin ağırlık merkezi 19 Mayısa ait hâtıralardır

Samsun, Atatürk'ün 19 Mayıs 1919 da karaya çıktığı şehirdir, İstiklâl Mücadelesinin umumi safhası için bu karaya çıkış, hareket noktası diye kabul edilmiştir.

Samsun ilâvemizde 19 Mayısa ait hâtıralara epice yer ayırmak icabettiği için Samsuna ait yazıları bir tek ilâveye sığdırmak mümkün olmadı, ikiye ayırmak lâzım geldi. İkinci Samsun ilâvemiz gelecek Çarşamba günü çıkacaktır.

Meşhur Samsun Meyva Çiftliği

Niksar-Reşadiye yolunda faaliyet

Yağmur ve Kar mevsimlerinde en azamî emniyetle en fazla kilometre yapacak

ROAD LUG

modeli GOOD YEAR Lâstikleri gelmiştir.

GOOD-YEAR Fabrikasının imâl ettiği Kamyon lâstiklerinin muhtelif fiyatlı sekiz modeli mevcuttur. En ucuz lâstik az kilometre yaptığı için çok daha pahalıya mal olduğu bilhassa memleketimizde çok tecrübe edilmiştir. Kamyon lâstiği alırken işinize en uygun modeli intihap için tecrübeli mütehassıslarımızın fikrini alınız. GOOD-YEAR'ın en yüksek kaliteli ve en pahalı olan ROAD LUG lastiklerini tecrübe ederseniz bunların kilometre hesabiyle en ucuz lâstik olduklarını siz de takdir edeceksiniz.

DÜNYANIN HER BİR TARAFINDA GOODYEAR LÂSTİKLERİ İLE HER BİR MARKADAN FAZLA YÜK NAKLOLUNDUĞU BİR HAKİKATTIR.

GOODYEAR

Memleketin her bir tarafındaki acentelerimizden ROAD LUG veya diğer modellerde GOOD-YEAR lâstiklerini aranız.

Samsun Sigara Fabrikasında

Tekel İdaresinin en büyük sigara fabrikalarından biri Samsundadır. Ekibimiz Samsunu ziyareti esnasında sigara fabrikasına da uğramış ve faaliyeti yakından görmüş, pek meraklı bir iş olan sigara ve kutu imalâtını tetkik etmiştir.

Samsun sigara fabrikası, reji zamanından kalma bir tesistir. Uzun müddet mahdut imkânlarla yorucu bir faaliyet göstermiş olan fabrika şimdi tevsi edilmektedir. Makineler gelmiştir, yeni bir plâna göre tadilât yapılacaktır. Günde üç bin kilo sigara imalâtına göre kurulmuş olan bu fabrika, zamanla günde 10 bin kilo istihsal gibi, takatinin üstünde bir verimle çalıştırılmıştır. Bu yorucu mesaiye mevcut tesisler kâfi gelmediği gibi, bu yüzden sigaraların kalitesi de düşük çıkmıştır.

Yeni makineler ve binaların tevsii ile ferahlıkla çalışma imkânı hâsıl olacak ve istihsal kolaylıkla 12—13 bin kiloyu bulacaktır.

BİRİNCİ, GELİNCİK, ASKER SİGARALARI SAMSUNDA İMÂL EDİLİYOR

Hâlen, Birinci, Gelincik ve Asker sigaraları Samsun fabrikasında imâl edilmektedir.

Ekserisi kadın olmak üzere fabrikanın 500 kadar işçisi vardır.

Kutu imalâtı fabrikadaki faaliyetlerin en meraklı bir safhasını teşkil etmektedir. Kutuların kenar ve alt, üst kısımları işçi kızların önüne hazır bir vaziyette gelmekte ve bu parçalar saniye kadar az bir zamanda, mahir bir işçi kızın parmakları arasında kutu haline gelmektedir. Bu kutuları yapan kızlar, adetâ makineleşmiştir. Çalışırken, ellerinin hareketini gözle takip etmek oldukça güçtür. Bu işçi kızlardan birine, 8 saatlik mesai devresinde kaç kutu yapabildiğini sorduk:

— Beş bin kutu, cevabını verdi. Bu işçinin ücreti 4,5 lirayı bulmaktadır.

Sigaraların kutulara yerleştirilmesi de ayrı bir ihtisas işi halindedir. İşçi kızlar, bir iki saniye içinde 20 sigarayı intizamla ve el ile kutuya yerleştirmektedirler. Makineleşmiş ellerin kutuya istif ettiği sigaranın adedi 20 den ne bir eksik ne de bir fazladır.

Yetişmiş bir işçi kız; bu şekilde, sekiz saatlik mesai müddeti zarfında iki bin Gelincik paketi doldurabilmektedir.

KEMAL AYDAR

TÜRKİYE İŞ BANKASI

12 EV

Dolgun Para

İkramiyeli Tasarruf Sistemi

Gelecek Çekiliş: 25 Ağustos

★ VERASET ve İNTİKAL VERGİLERİ BANKACA ÖDENİR.

Samsunda bir tütün tarlası

Sahillerimizin Durumu

Dünyanın her yanında sahil şehirlerinde denizle karanın birleştiği yerler ya bir rıhtımla güzelleştirilmiş veyahut da çok temiz pırıl, pırıl bir kumsal olarak muhafaza edilip çeşitli nebatlar, ağaç ve yeşilliklerle süslenmiştir.

Bizde her nedense bunun tamamen aksidir. Her sahil şehrinin deniz kenarı —birkaçı müstesna— hepsi berbat bir haldedir. Lâğımlar açıktan buralardan geçirilerek denize dökülür. Belediyeler çöplerini hep buraya atar ve nihayet halkımız da en çok buraları kirletir. O derecede ki insan denizin doyulmaz zevkini almak, iyot kokulu havasını teneffüs etmek için yanına yaklaşamaz.

Karadenizin incisi diye vasıflandırdığımız Samsun da işte bu haldedir. Şehrin bir başından öte başına kadar uzayıp giden lâtif sahil senelerdir ihmal edilmiş, bakımsızlıktan mezbele haline gelmiştir.

Birkaç sene önce yapılan ve istasyon binasından başlayıp Ziraat Bankası binasına kadar giden sahil bulvarının deniz tarafında kalan kısmı ve hele Ziraat Bankasından sonra fener istikametinde devam eden sahil kısmı çok kötü bir manzara arzetmektedir.

Samsuna hiç yakışmayan bu kötü manzaranın ortadan kaldırılması az bir gayret ve himmetle mümkün olabilir. Samsun Belediyesinden sahillerin temizliği ile alâkadar olmasını ve sıhhate muzır olan lâğımları bir an evvel kapatmasını dileriz.

Türkiye'nin en güzel av sahaları Samsun'dadır

Türkiyede çeşitli av hayvanlarının en çok bulunduğu yer Samsun vilâyetinin Termeden Alaçama kadar olan sahil bölgesidir.

Bu bölgede av kuşlarının en makbulü ve en güzeli olan sülün mebzulen bulunduğu gibi, mezgeldek, sarısama, üveyik, yabanî güvercin, karatavuk gibi kuşlar da pek çoktur.

Vezirköprü ile Ladikte ve Samsunla Kavak arasındaki sahada bir avcıyı her bakımdan tatmin edecek kadar çil ve keklik de bulunmaktadır.

Bıldırcın, çulluk, ördek, kaz, toy gibi geçici av kuşları mevsiminde mebzulen bulunur.

Bundan başka tavşan, karaca, domuz, tilki, sansar ve kunduz gibi her cins av hayvanları da pek fazladır. Velhasıl Samsun, Türkiyenin her çeşit av hayvanlarının bol bol bulunduğu en güzel av sahalarına sahip bir yerdir.

Bu itibarla gerek şehirlerde ve gerekse köylerde av sporiyle meşgul olanlar çoktur. Atıcılıkta mahir olan avcılarının şöhreti de büyüktür.

1931 senesinde av hayvanlarını korumak ve muzır hayvanlarla mücadele etmek maksadiyle «Samsun Avcılar Klübü» adiyle bir klüp tesis edilerek faaliyete geçirilmişti. Türkiyenin bellibaşlı klüplerinden sayılan Samsun Avcılar Klübü, yirmi senedenberi müsbet sahalarda gösterdiği faaliyetiyle muhitine çok faydalar sağlamıştır. Köylü avcıların da iştirakiyle her sene yapılan sürek avlarında binlerce muzır hayvan itlâf edilmiş ve yüzlerce domuz vurulmuştur.

Fakat ne yazık ki bir kısım eski avcıların elini çektiği, bu yüzden alâkasız kaldığı ve hiçbir yerden de yardım ve himaye görmediği için bu mükemmel klüp son günlerde gayri faal bir hale gelmiştir. Üç yüzden fazla âzası olan klüpte idareci birkaç avcı ile meraklı üç beş âzadan başka kimseyi göremezsiniz. Hiçbir geliri olmadığı, âzalarından aidat da temin edilemediği için bir gün büsbütün kapanmak ihtimali de vardır.

Avcılığı teşvik ve himaye edeceğimiz yerde maalesef bunun tamamen aksini yapıyoruz.

Memlekete hizmet gayesiyle bir sürü emek sarfedilerek vücuda getirilmiş olan bu klübü yeniden canlandırmak için avcılarımızın alâka göstermesini, hükümetin de buna maddî ve manevî müzaherette bulunmasını temenni ederiz.

Zarifi ATAMER

Samsun'da Siyasî Hayat

(Başı 2 ncide)

Bir memleket kıymeti

Samsunda memleket ölçüsünde bir siyasî kıymet teşkil eden idealist vatansever Şefik Avni yaşıyor. Mareşal Fevzi Çakmak'ın sınıf arkadaşı olan, asker sıfatiyle memleketin bütün gaile ve dertlerine ortak olan Şefik Avni, büyük bir hürriyet âşıkı ve uzlaşma kabul etmez bir demokrasi taraftarıdır. Samsunda Serbest Fırka hareketinde mühim bir rol oynadığı gibi, Demokrat Partinin kurulu-şunda da çok faaliyet göstermiş, ilk müteşebbis heyetin başında bulunmuş, sahip bulunduğu matbaada çıkardığı gazete ile mücadeleyi desteklemiştir.

Bugün Şefik Avni, her işden çekilmiş ve her türlü parti faaliyetini bırakmıştır. Memleketin bütün felâketlerini yakından seyretmiş temiz ve hassas bir vatansever ve olgun bir fikir adamı sıfatiyle umumî hayata sıkı bir alâka muhafaza ediyor ve bozuk işlerin sıkıntısını derinden derine çekiyor. Yüzüne kısmen felç gelmesini ve konuşmakta biraz zahmet çekmesini de vatanî üzüntülerinin bir neticesi addetmek doğru olur.

Samsun'da okuyanlar günden güne çoğalıyor

Karadenizin en hareketli şehri olan Samsunda zengin bir maarif hayatı vardır. Okumaya olan heves hergün bir kat daha artmakta, mevcut maarif müesseselerinin ihtiyaca cevap verebilmeleri hususu güçlüğe doğru gitmektedir. Bu sebeple yeni yeni mektepler açılması zarureti başgöstermektedir. Bil hassa köylerde okuma yazmıya karşı olan heves artmaktadır. Buna mukabil mevcut 747 köyün; ancak 351 inde mektep vardır. Bütün vilâyette, okuma çağındaki 57.120 çocuktan 32 bin 682 si mektebe devam etmek imkânına sahiptir. Okuma çağındaki çocuk sayısına nazaran mektebe devam nisbeti vilâyet itibariyle yüzde 57, yalnız şehirler itibariyle yüzde 82 dir. Bu nisbetlerin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile köy mektepelrine fazlasiyle ihtiyaç vardır.

Maarif müesseselerine gelince

Şehirde, bir lise, bir Ticaret Lisesi, Kız Sanat Enstitüsü, Akşam Kız Sanat Okulu, Erkek Sanat Enstitüsü, Orta Okul ve ondört ilk okul vardır.

Alaçam, Bafra, Çarşamba, Ladik, Vezirköprü ve Havzada birer orta okul bulunmaktadır. Diğer iki kaza, gelecek yıl orta okula kavuşacaktır. Ayrıca Ladikte Akpınar Köy Enstitüsü vardır.

Kazalardaki ilk okul adedi her yıl artmaktadır.

Halen merkezde 14, Alaçama da bir, Bafrada beş, Çarşambada iki, Havzada iki, Vezirköprüde iki, Kavak, Ladik, Terme de birer ilk okul vardır.

Köy okulları üzerinde ehemmiyetle durulmaktadır.

1951 yılında 9 köyde ilk okul yapılmış ve tedrisata başlanmıştır.

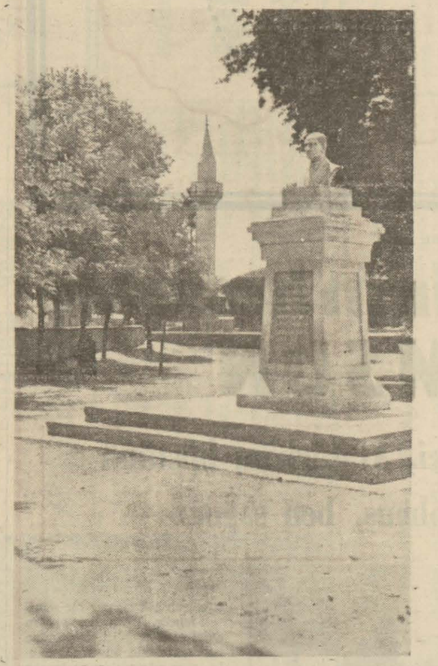

Termeden bir görünüş

Samsun Ağır Ceza Mahkemesi reis vekili Sabahat Kurtuluş makamında.

İstiklâl mücadelesinde Hareket noktası : SAMSUN

(Başı 7 ncide)

sında yeni baştan hayranlık duydum. Yolun noksanları bir düziye ıslah ediliyor. Samsun ile Çarşamba arasındaki kısmı, büyük sür'atlere müsait, geniş bir devlet yolu ve nakliye şebekemizin bir ana damarı manzarasını almıştır. Yol da bu örneğe göre son şeklini gitgide alacaktır. Karadeniz sahil yolunu takip edecekler için Samsun, temiz otelleriyle, iyi lokantalarıyle, nefis Tokat kebabı hazırlayan kebapçı dükkânlarıyle, civarındaki lâtif plâjlarla şimdiden mükemmel bir konak yeridir. Artan ihtiyaç, otelleri çoğaltacak ve Samsunu, bu civarın modern bir istirahat yeri haline koyacaktır. Yeni liman, şimdiye kadar Samsunda inkişaf edemiyen kotracılık ve denizcilik faaliyetleri için de iyi bir hareket noktası olacaktır.

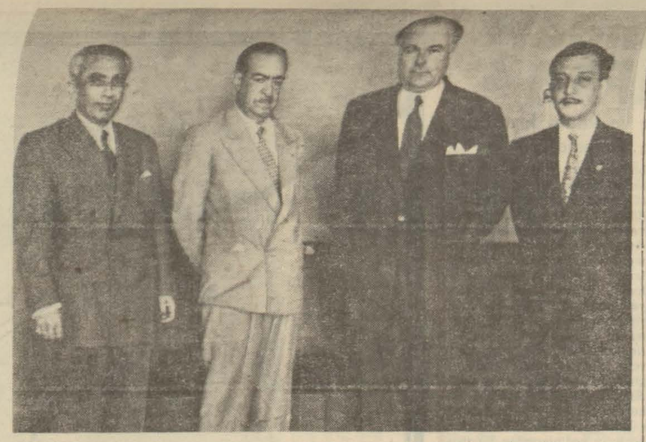

Samsun Valisi Turgut Babaoğlu Vatan ekibi arasında.

Samsun Valisi, Babaoğlu ile bir konuşma

Samsun Valisi Doktor Turgut Babaoğlu, iki talihsizlikle karşılaşmış bir insandır: Bunlardan birincisi, Malatya Valiliğine geçtiği zaman bunun kayın biraderi Samet Ağaoğlunun nüfuziyle tahakkuk ettiği fikrinin ortalığa hâkim olmasıdır. İkincisi de, idari hayatının acemilik devrini Malatya gibi, parti münasebetleri bakımından çetin bir muhitte, çok velveleli bir devirde geçirmesi ve koyu partici bir vali diye tanınmasıdır.

Bu şöhretinin tesiri altında kalarak Doktor Babaoğlu ile ilk karşılaşan bir insan, doktorun lehinde bir intıbaa varıyor. Çünkü Doktor Babaoğlu, idari ölçülerle hatâlar işlemişse bile, esas itibariyle geniş bir dünya görüşüne sahip bir doktor ve fikir adamıdır. Politika baskısı altında tutulmaz ve kendi halinde bırakılırsa, memlekete faydalı olabilir.

Yol seferberliği

Samsun vilâyetinin başlıca işlerine dair Samsun Valisi bize şu malûmatı verdi:

«— Bin kilometrelik köy ve kaza yolu meydana getirmek üzere seferber olmuş bulunuyoruz. Makineleşmiş bir haldeyiz. 13 kamyon, üç grader, bir buldozer, bir kompresör, bir jeep, bir kamyonet, 2000 kazma, 2000 kürek gibi techizatımız vardır. Köylüler, kendi köylerini memleketin ana damarlarına bağlıyacak yolların meydana gelmesine büyük bir kıymet veriyorlar, yol inşaatında gönül rızasiyle seve seve çalışıyorlar.

Bugün yaz, kış geçit vermez yollar vardır. Programımızın esası şudur: Ârızalı kısımlarda çalışmağı bilhassa hedef tutacağız. Bunları hiç olmazsa yazın geçilir bir hale koyacağız. İkinci hamle, stabilizasyon ilâvesiyle kışın da geçit temin etmektir. Şimdi ancak katırla gidilen yere, ilkönce jeep, sonra kamyon, otobüs ve otomobil işlemesi mümkün kılınacaktır. Nahiyeleri kazalara, kazaları komşu kazalara ve merkeze bağlamak işi programımıza dahildir. Bugüne kadar köy yolları için 370.000 lira gelmiştir. Yakında bir o kadar daha geleceğini umuyoruz. Geçen seneki yardım 120.000 liradan ibaretti. Bu sene vilâyet içinde 200 kilometreye yakın yolun tesviyesi, asgari hesapla bunun yarısından fazlasının kaplaması temin olunacaktır.»

Samsun Valisi, Nafia Müdürü ve Daimi Encümen âzasından biriyle beraber ekibimiz inşa halindeki yollardan birini gözden geçirmiş ve (köy yolu) adı verilen yolun standard genişlikte, kaplamalı ve sınai imalâtı tamam bir şose olduğunu memnuniyetle görmüştür.

Tek mahsul İnhisarı

Vali, beyanatına devamla şunları söyledi:

«— Yakın vakte kadar Samsunda tütün çok ağır basıyordu. Şimdi iki dâva üzerindeyiz. Birincisi; pamuk, şeker pancarı, ayçiçeği, susam gibi maddelerin yetiştirilmesi ve tütünün inhisar vaziyetinin böylece tahdit edilmesidir. İkincisi de kötü vasıfta tütün yetiştirilmesini imkân haricine çıkarmak üzere tedbirler almak ve Samsun tütününün yüksek şöhretini korumaktır.

Trabzon limanı için tahsisat konulmuştur. Bu sene ihale yapılacak ve Trabzonda çalışan makineler işlerini tamamlayınca faaliyete geçilecektir. Eylûl ayı içinde ilk adımların atılması umuluyor.

Bölge hastanesi

Bin yataklı verem hastanesi ihaleye konulmak üzeredir. İlkönce ameliyat yeri dahil olmak üzere yüz yataklı merkez paviyonu ele alınacaktır. Bu, Karadeniz için bir bölge hastanesi vazifesini görecektir.

Mevcut memleket hastanesinin iki misline çıkarılması için hususi idarece tedbirler alınmıştır. Merkezin yükünü hafifletmek için kazalardaki sağlık teşkilâtının genişletilmesine girişilmiştir. Verem hastanesinin bin yatağı hariç olmak üzere kazalarla beraber vilâyetteki hastane yatağı adedi yakında 300 miktarına çıkarılacaktır. Verem Savaş Cemiyetinin ayrıca bir verem dispanseri vardır.»

Samsun Memleket hastanesini ziyaret ettik. Elli sene evvel yapılmış bir bina... O zaman için çok iyi diye kabul edilmesi lâzım... Binanın müsaadesizliği ve diğer imkânsızlıklar hesaba katılacak olursa, hastane, iyi bir şekilde idare edildiği intıbaını veriyor.

SAMSUN günden güne güzelleşiyor

Samsun'u, Karadenizin bu en mühim ve şirin beldesini ele alınca, bu güzel şehirde şehircilik bakımından yapılan işleri az görmek de insafsızlık olur.

İkinci Cihan Harbinin yarattığı hayat pahalılığının ve para sıkıntısının her gün biraz daha kendisini hissettirmesine rağmen Samsun kendine bir çeki düzen vermesinin yolunu bulmuştur.

Son birkaç yıl içinde yapılan işler ilk bakışta ziyaretçilerin gözlerine çarpıyor. Şüphesiz bütün bu güzel değişiklikleri hükümet ve belediyenin çalışmasına borçlu değiliz. Karadeniz kıyılarının en gözü açık ve çalışkan insanlarıyle dolu olan bu güzel beldede ferdler de üzerlerine büyük bir imar vazifesi almış bulunuyorlar.

Şehirde her gün yeni bir yapı yükseliyor. Birbirinden güzel evler ve apartımanlar, mağaza ve dükkânlar kurularak şehrin görünüşü değişiyor.

MESKEN İNŞAATI MODERNLEŞMEKTE

Yeni inşaatın çoğu betonarme veya kâgir olarak yapılıyor. Eskiden alaylı yapı kalfalarının zevklerine boyun eğen Samsunlular şimdi evlerinin plânlarını mühendis ve mimarlara yaptırıyor.

Samsunlular artık bütün medeni ihtiyaçlarını karşılayan evlerde oturuyorlar. Eski evler de yeni ihtiyaçlara göre tâdil ve tâmir olunuyor. Her gün eski evlerden birkaçının değiştiği ve tahtanın, yerini betonarmeye bıraktığı görülmektedir.

1950 yılında Vali Haşim İşcanın, çok kısa bir zamanda dört kilometre uzunlukta iki ana caddeyi asfaltlaması, şehrin çehresini bir kat daha güzelleştirmiştir. Vilâyet ve Belediye bu mükemmel işi tamamlamağa ve bütün ana yolları asfaltlamağa karar vererek faaliyete geçmiş bulunuyorlar.

İMARI PLÂNA BAĞLAMAK LÂZIM

Yalnız büyük bir imar ve inşa faaliyeti olan Samsunda başlıca eksikliklerden birinin de plânsızlık olduğunu itiraf etmek lâzımdır. Yeni yapıların şehrin her köşesine uluorta serpilmesine meydan vermek Belediyecilik bakımından mühim bir aksayış sayılabilir. Şirin Samsunun bu bakımdan diğer bir çok vilâyetlere benzemesini istemiyorsak, plân işine de ehemmiyet vermek ve şehrin ilerideki semirme yollarını şimdiden çizmek lâzımdır.

Buna muvazi olarak Belediyenin şehri baştan başa kateden sahili de bir an evvel temizlemesi ve açıktan akan lâğımları kapatarak şehrin sıhhatini koruması ve güzelliğini sağlaması lâzımdır.

ZARİFİ ATAMER

Siga ra fabrikasında kutu yapan işçi kızlar.

Atatürk'ü 21 gün Misafir eden otelci

(Başı 3 üncüde)

rakı doldurarak bana uzattı. Ve içtim. Benim söylememe lüzum kalmadan, Paşa çoktan Vahdettinin maksadını anlamıştı. Benim sözlerimden memnun olduğunu defalarca hareketleriyle belli etti... Ve işte büyük mücadelesine böylece başladı. Türkiye kurtuldu...

Daha birçok hâtıraları var

Ali Baba yutkunuyordu. Gözleri yaşarmıştı.

— Ah evlât ah dedi, daha anlatacak neler, ne hâtıralar var.

Paşa, Havzayı ve beni unutmadı. Çok defa Ankaraya gelmemi istedi. Fakat ben Havzadan başka yerde yaşıyamazdım ki!..

Tam yetmiş yaşında olduğunu söyliyen Ali Babaya daha nice sıhhatli yıllar dileyerek ayrıldım...

Yılmaz Çetiner

Kalkınma halinde bir muhit: BAFRA

Burada dikkati celbeden bir nokta da, erkek ve kadın kıyafetlerinin yeni bir taassup baskısına mevzu olmamasıdır

Bafranın Tosköy adında bir bucağı ve bucağın köyleri de dahil olduğu halde 73 köyü vardır. Bafra, 52 kilometrelik iyi bir şose ile Samsuna bağlıdır. Alaçam, Gerze ve Sinop istikametindeki yol da yaz kış istifade edilebilecek bir haldedir.

Bafra her cihetle münevver bir muhit tesirini gösterir. Bu sene burada yeni bir şehir kütüphanesi kuruluyor. Bafrada dikkati çeken bir nokta; çarşaflı ve peçeli kadınlara binde bir derecesinde bile tesadüf edilmemesidir. Bafralıların anlattıklarına göre kadın, erkek Bafra halkı günün icaplarına ve modaya uyarak giyinirler. Kadınlar yazın tayyör, rop, kostüm, kışın manto giyerler. Kasaba merkezine yakın köylerde düz paçalı veya kilot biçiminde pantolon giyiliyor. Uzak köylerin halkında şalvarımsı bir pantalon ve kendi dokudukları kumaşlardan caketlere tesadüf edilir. Yakın köylerin kadınlarından birçoğu manto giyerler ve günün modasını takip ederler. Dinî akidelerle kıyafet arasında bir münasebet aramak, münevver Bafralıların akıllarından geçmiyor. Diğer taraftan halkın müsbet mânasıyle dinî alâkası, mevcut beş camie ilâve olarak 1951 senesinde Gazipaşa ve İshaklı camilerinin inşasına başlanması suretiyle belirtilmiştir.

Bafra, mesken buhranından çok fazla müteessir olmayan bir muhittir. İki katlı evlerin kirası 60, bir katlılar 30 ile 40 lira arasındadır.

Tütün Dâvası

Bafranın, yakın zamanlara kadar başlıca mahsulü tütündü. Senede ortalama beş milyon kilo yetiştirilirdi. Büyük itinalara lüzum gösteren tütün, çiftçi hesabına istikrar temin edemediği ve ıstıraplı vaziyetlere yol açtığı için Bafra, başka mahsuller yetiştirmeğe çok kıymet vermeğe başlamıştır. «Burada buğday olmaz» diye eskiden yanlış bir kanaat hüküm sürdüğü halde şimdi iyi ilâçlı tohumlarla yapılan ziraat iyi neticeler vermiş, dönümünden 600 hattâ 700 kiloya kadar buğday alınmıştır. Tütün yakalarda, hububat taban arazide daha verimlidir. Zaten tütün tarlalarının dinlenmesi için de münavebe lâzımdır.

Bafrada traktör, harman makinesi, biçer döğer, su tulumbaları gibi techizat sür'atle çoğalıyor.

Samsun, Maden tütünleri gibi Bafra tütününün de üstünlük sebebi, dayanıklı olması, sigara randımanının fazlalığı,

(Devamı 10 uncuda)

Samsun'un sağlık dâvaları

Samsun bölgesinde sıtma, frengi ve verem gibi âfetler uzun senelerdenberi devamlı tahribat yapmıştır. Son senelere gelinceye kadar bu tahribat devam etmiştir. Fakat devletin teşkilâtlı eli buralara uzanıp mücadele başladıktan kısa zaman sonra bu hastalıkların tahribatı önlenmiş ve bugün normal bir durum hâsıl olmuştur.

Bugünkü mücadele de başlıca iki sahada devam etmektedir: Frengi ve sıtma. Samsunda birer sıtma ve frengi mücadele merkezi teşkilâtı kurulmuş ve teşkilât, hastalıkların ençok görüldüğü kaazlarda şubeler halinde genişletilmiştir. Samsun civarı ile Çarşamba, Ayvacık, Dikbıyık frengi bölgeleridir ve buralarda birer tedavi dispanseri kurulmuştur.

SITMA İYİCE YAYILMIŞ

Sıtma, Samsun merkezi ile Bafra, Alaçam, Çarşamba, Terme ve Vezirköprüde hâlen mevcuttur. Buralar sıtma savaş bölgesine dahildir. Bölgede sıtma, ayrıca çocuk ishali şeklinde kendini göstermektedir.

1951 yılında bütün bölge köyleri ikişer defa elden geçirilmiş ve 31.200 sıtmalı ile 1.552 çocuk ishali tesbit edilmiştir. Sirayet ihtimali olan 71 köyde 28 bin kişiye koruyucu ilâçlar tevzi edilmiştir. Sıtmanın önünü almak için ilâçla mücadele yanında batalıkların kurutulması işi de hızla devam etmektedir. Her sene elde edilen rakamlar mücadelenin müsbet bir neticeye ulaştığını ve daha da iyi olacağını göstermiştir.

Frengi mücadelesi de iyi neticeler vermektedir. 1951 yılında frengi şüphesiyle muayene edilen 2638 kişinin yüzde 45 inde frengi bulunmuş, bunların yüzde 76 sı tedavi edilmiştir.

VEREM TAHRİBATI MÜHİM

Veremin Samsun bölgesinde tahribat yapmadığı iddia edilemez. Esasen Karadeniz bölgesi vereme en sık tesadüf edilen bir yurt parçasıdır. Koruyucu tedbirler ve tesislerin yardımiyle birlikle halkın refah seviyesinin de artması veremin azalmasında en müessir çare olacaktır.

SAĞLIK TESİSLERİ

Merkezdeki 150 yataklı Memleket Hastahanesi; ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Bu hastane bilhassa mevkii ve hasta mikdarının fazla oluşuna mukabil yatak adedinin azlığı dolayısiyle halkın şikâyetlerini mucip olmaktadır. Bu hastahanede 15 yatak; veremli hastalara ayrılmıştır. 100 ya-

(Devamı 11 incide)

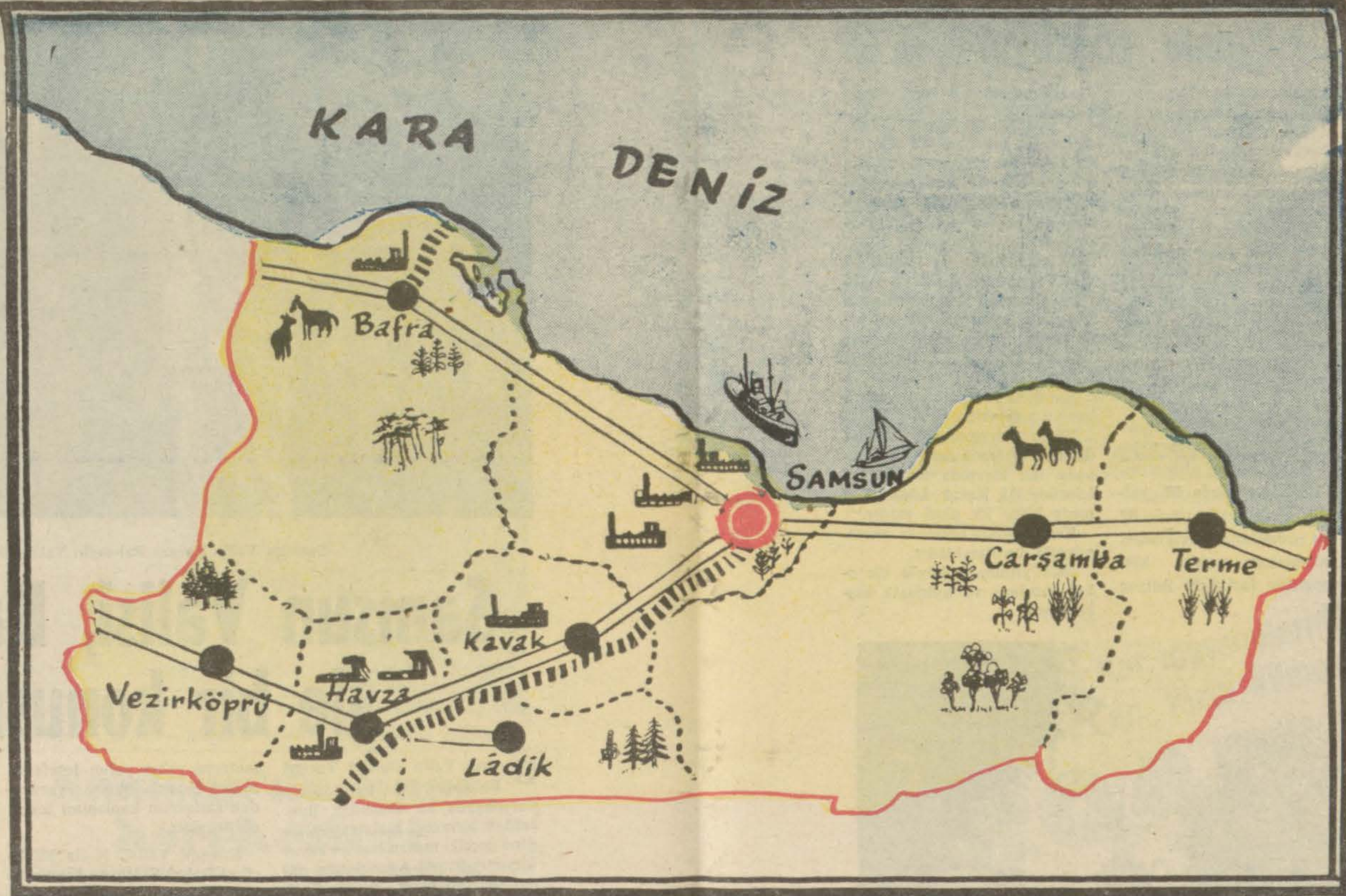

Samsunda kaza taksimatını ve iktısadî durumu gösterir harita.

İstiklâl mücadelesinin hareket noktası: SAMSUN

Bir İstiklâl Muharebesi gazisi bir denizci, Atatürk'ün büstünü göstererek diyor ki: «O merhum olmuş, ben sağım»

Samsun deyince, bir Türk'ün hatırına en evvel 19 Mayıs 1919 tarihi gelir. Gerek Garbi Anadoluda, gerek Şarkta ve gerek Trakyada daha evvel mukavemet teşebbüsleri belirmekle beraber, asıl umumî Türk İstiklâl Mücadelesi 19 Mayısta Atatürk'ün Samsuna ayak basmasıyle başlamış diye kabul edilmiştir ki tarihî hakikat de bu merkezdedir. Bu itibarla Samsun bir millî ziyaret yeridir. Atatürk'ün şahlanan bir at üzerindeki heykeli, İstiklâl Mücadelesine hâkim olan cür'etli ruhun en canlı timsallerinden birini teşkil eder.

Samsuna çıktığınız zaman yalnız İstiklâl Mücadelesine mahsus hâtıraların kudsiyetini duymakla kalmazsınız. İzmirle beraber Türkiyenin bir Mançesteri hükmündeki Samsunun her yüksek ticaret merkezine hâs bulunan hür ve âzâde havası sizi sarar. Fikrî bakımdan yüksek seviyede bir muhitte bulunduğunuzu derhal hissedersiniz.

İstiklâl Mücadelesinde bilhassa denizlerde vazife gören nice gazi hâlâ bugün Samsunda yaşıyor. Bir sabah yazı yazmak maksadıyle erkenden Samsunun Deniz Gezino'suna gitmiştim. Kim olduğumu duyan bir gemici karşıma oturdu, bana 19 Mayıs 1919 günlerinin havasını yeniden yaşatacak şekilde, o zamanlara ait eski deniz hâtıralarını anlattı. Sonra Atatürk'ün bir masa üzerinde duran büstünü göstererek dedi ki:

«— O merhum olmuşsa, ben sağım. Memleketin istiklâli için tehlike başgösterirse, ben vazife başındayım.»

Samsundan bir görünüş

YAZAN:
A. E. Y.

(Ben) diye büyük bir azim, cesaret ve güvenle söylenen bu sözler, hakikatte 55, 60 yaşlarında eski bir gazinin ferdî hislerini değil, bütün bir milletin Şimalden gelebilecek tehditlere karşı duyduğu müşterek azmi ifade ediyordu. «O merhum olmuşsa, ben sağım» diyen gazi, yalnız kendi namına değil, bütün bir millet hesabına konuşmak salâhiyetini kendinde görüyordu.

Samsun Tütün

Samsun çok mamur bir şehrimizdir. Bunu her şeyden evvel ezelî sevgilisi olan tütüne borçlu olmakla, bu sevgilinin e-le avuca sığmadığını ve hesaba gelmediğini de düşünmek lâzım gelir. Tek mahsule mukadderatını bağlayan bir muhit, her sene yeni baştan heyecanlı bir kumar oynamak zorundadır.

Limanın inşaatına bu sene başlanacağı hakkında kat'î haberler, Samsun hesabına belli-başlı bir ümit ufku teşkil eder. Bundan başka Samsun ve Bafrada tek mahsulün inhisarına karşı şuurlu bir mücadele açılmış ve şimdiden müsbet tesirleri görülmüş bulunuyor. Samsunun birçok yerleri, mısır ihtiyacını hariçten tamamlarken, şimdi ihraç rolüne geçmiş ve buralarda Toprak Ofis şubeleri açılmıştır.

Sahil Yolu

Samsunun bir turizm merkezi olarak da istikbali vardır. Karadeniz sahil yolunda seyahat, bir hârikadır. Şimdiye kadar bu yolun Samsunla Trabzon arasındaki kısmından üç defa geçtim. Her defasında tabiî manzaraların zenginliği karşı-

(Devamı 8 incide)

Bafrada çarşı

Türkiye'nin mâmur kasabalarından: Alaçam

Samsunun zengin kazalarından biri de Alaçamdır. Bu zenginliğin en mühim saiklerinden biri de tütündür. Alaçam tütünü Bafra kadar şöhret yapmamıştır. Fakat Alaçamın, Bafra tütününden hiç de aşağı kalitede tütün yetiştirmediği söyleniyor. Yakın zamana kadar Alaçamın, Bafraya bağlı bir nahiye olması tütüncülük bakımından, tütünlerinin isim yapamaması bakımından Alaçam için zararlı olmuştur.

Bafrada senede asgarî 4 milyon kilo tütün yetişir. Buna mukabil Alaçamda alınan mahsul bir milyon iki yüz elli bin kilodur. Önümüzdeki senelerde Alaçam tütününün de, Bafra tütünü gibi nam kazanacağı muhakkaktır.

Alaçam Belediyesi

Alaçamın D. P. li Belediye Reisi Nihat İçel ile bir akşam üzeri belediye binasındaki odasında görüştük. Bu vazifeyi iki senedir ifâ etmekte olan Nihat İçel, Alaçamda sevilen bir başkan.. Başardığı gözle görülür, işlerde pek çok. Kendisi diyor ki:

«— Halep orada ise arşın burada. Bütün imkânlarımızla çalışıyoruz. İşte ,iki senedenberi Alaçam şu gördüğünüz mâmur hale geldi. Fakat biz bunu kâfi görmüyoruz. Daha pek çok hizmetler yapacağız. Burası örnek bir kasaba haline gelecek.»

Alaçam Belediyesinin 67.300 lira bütçesi var. 184 bin lira sarfiyle hidro - elektrik tesisatı kurulmuş. Elektriğin kilovatı 22 kuruş, diğer gördüğümüz kazalardan en ucuzu bu.

İller Bankasından ve Bayındırlık Bakanlığından yapılan yardımla içme suyu tesisatı da tamamlanacaktır. Belediye Reisi diyor ki: Banka da, Bakanlık da, çok yakın alâka göstererek sık sık ihtiyacımızı soruyor ve bu işi tamamlamamızı istiyor.

Alaçamda kanalizasyon da kısa bir zamanda açılmıştır. Gittikçe genişlemektedir.

Alaçamın sayfiyesi

Son nüfus sayımına göre Alaçamın nüfusu 3873 tür. Fakat bu sene 4500 ü geçtiği tahmin olunmaktadır. Kasabada iki otel vardır.

Sinoptan otomobil ile Alaçama giderken oradaki hudut köyü Gümenüz, sadece Alaçamın değil bütün Samsunun sayfiye yeri sayılır. 2000 den fazla nüfusu olan bu köy, Türkiyedeki en modern köylerden biridir. Villâ gibi evler, ârızasız caddeler ve nihayet sahil boyu kumsalda uzanan ağaçlar, buraya ayrı bir güzellik veriyor.

Alaçamlılara Gümenüz 7 kilometre mesafededir. Bunun için kasabada sıcaktan bunalanlar sayfiye için, üç kilometre mesafede olan Geyikkoşan mevkiini tercih ediyorlar. Alaçam Belediyesi de bunun ıslâhı ve geliştirilmesi için teşebbüslere geçmiş bulunuyor.

Havza'da umumî hayat

19 Mayıs 1919 da Atatürkün Samsuna ayak basışını takıp Havzaya doğru yürüdüğünü görüyoruz. Büyük Kurtarıcı orada bir müddet kalıyor. İlk büyük siyasî konuşmalarını burada yapıyor. Havzalılar da O'na büyük bir inanış ve samimiyetle sarılmışlardır. Bu büyük kurtarıcının direktiflerini bekliyorlar... İşte, Havza daha o zamandan ileri düşünceli, aydın fikirli insanların memleketidir.

ŞİMDİKİ HAVZA

Samsun vilâyetine bağlı kazaların en fakir bütçelisi Havzadır. Kasabanın içine girer girmez, bir temizlik ve titizliğin çeşitli misalleri derhal göze çarpar.

Beş bin küsur nüfuslu kasabada sinema yok. Su tesisatı yok...

GEÇİM KAYNAKLARI

Havzalılar, arpa, buğday. mısır, pancar ve çeltik ekiyorlar. Samsunun diğer bölgelerinde olduğu gibi tütüne, burada rağbet edilmiyor. Sadece bir tek köyde tütün ekimi var.

Ayrıca, Havzada linyit kömürü madenleri mevcut. Bir işletmenin yaptığı kontrat iki seneye kadar biteceği gibi, buradaki kömürün de artık tükeneceği sanılıyor. Esasen madenler pek zengin değil.

Havzanın yeni vazifey başlıyan Kaymakamı Cemil Sarguttan malûmat aldık. Vilâyetin yardımı ile, 36 kilometreyi bulan köy yollarının yapılmasına başlanmış. Bulgaristandan gelen göçmenlere Havzada ayrılan bir bölge var, buraya 47 göçmen evi yapılmış. Ayrıca tohumluklarını da alan göçmen vatandaşlar bu sene müstahsil duruma geçmişler.

BELEDİYE İŞLERİ

Havzada her üç siyasî parti de faaliyet halinde. Belediye seçimlerini C. H. P. liler kazanmışlar. Belediye Reisleri, Ahmet Saatoğlu isminde enerjik, çalışkan bir genç. 37 bin küsur liralık bütçelerine rağmen birçok işler yapmak istiyor. Bir müddet önce yanmış olan hâl binasının yerine yeniden 12 dükkân yapılıyor. Ayrıca bir turistik otel inşası da düşünülmektedir.

HAVZA KAPLICALARI

Havzanın her derde deva kaplıcalarını çok defa işitmişsinizdir. Fakat pek uzaklarda olduğu için bundan herkesin istifade etmesi mümkün değildir. İçecek su bulamıyan Havzada iki kaplıca olduğunu gördüm ki, burada bir banyo yapmak imkânını bulamadım. Kaplıca denilen eski usul hamam, gece erkeklere, gündüz kadınlara açık... Bina, ufak dört duvarın arasında kurulmuş... Duman ve kokudan içeriye girmek mümkün değil...

(Devamı 11 incide)

Vatan ekibi Alaçamlılar arasında.